

STRATEGII MANAGERIALE

MANAGERIAL STRATEGIES

**Revistă editată de
Universitatea „Constantin Brâncoveanu”
Pitești**

Anul III, nr. 4 (10) / 2010

**Editura
Independența Economică**

Colegiul de redacție:

Președinte:	Prof. univ. dr. Alexandru Puiu
Vicepreședinte:	Prof. univ. dr. Ion Scurtu
Redactor-șef:	Lect. univ. dr. Cristinel Munteanu
Redactor-șef adjunct:	Lect. univ. dr. Cristina Șerbănică
Membri:	Prof. univ. dr. Marius Gust Prof. univ. dr. Ovidiu Puiu Prof. univ. dr. Dumitru Ciucur Prof. univ. dr. Iuliana Ciochină Prof. univ. dr. Elena Enache Conf. univ. dr. Mihaela Asandei Conf. univ. dr. Silvia Dugan Conf. univ. dr. Nicolae Grădinaru Conf. univ. dr. Radu Pârvu Conf. univ. dr. Dorian Rais
Traducere în limba engleză:	Asist. univ. drd. Cristina Chifane
Procesare computerizată:	Conf. univ. dr. Cristian Moroza

**Autorii își asumă deplina responsabilitate
în ceea ce privește materialele publicate.**

© Editura „Independența Economică”, 2010
Pitești, Calea Bascovului nr. 2A
Tel./Fax: 0248/21.64.27

Editură acreditată de către C.N.C.S.I.S.

*Niciun material nu poate fi reprodus fără
permisiunea scrisă a Editurii.*

ISSN 1844 – 668X

CUPRINS / CONTENTS

Managementul riscului de credit în contextul crizei economice / The Management of the Credit Risk in the Context of the Economic Crisis	5
Conf. univ. dr. Camelia Vechiu	
Evoluția finanțărilor în leasing în România în timpul crizei economice / The Evolution of the Leasing Financing in Romania during the Economic Crisis.....	10
Lect. univ. dr. Gianina Ciorășteanu, Lect. univ. dr. Geanina-Gabriela Tudose	
Metode de adaptare a învățământului universitar la noile condiții determinate de criza economică actuală / Means of Adjusting the University Educational System to the New Conditions Determined by the Present Economic Crisis	15
Conf. univ. dr. Silvia Dugan, Lect. univ. dr. Cristina Gănescu, Asist. univ. dr. Madelaine Pepenel	
Elaborarea unui plan de marketing privind relansarea activității de comercializare a semințelor de legume din cadrul Stațiunii de Cercetare-Dezvoltare pentru Legumicultură Buzău / The Development of a Marketing Plan regarding the Relaunching of the Commercialization Activity of the Vegetable Seeds within the Research and Development Station for Vegetable Growing Buzău	20
Prof. univ. dr. Ion Scurtu, Prof. univ. dr. Elena Enache, C. S . II dr. Floarea Burnichi, C.S. II dr. Costel Vinătoru	
Flexibilizarea relațiilor de muncă în contextual crizei economice actuale – deziderat al proiectului de modificare a Codului Muncii / The Flexibility of the Working Relationships in the Context of the Present Economic Crisis – a Desideratum of the Project Modifying the Labour Code	28
Lect. univ. dr. Maria-Iuliana Cebuc	
Particularități ale managementului producției în întreprinderile mici și mijlocii din România în condițiile crizei economice / Peculiarities of the Production Management in the Small and Medium-sized Romanian Enterprises under the Circumstances of the Economic Crisis.....	34
Prof. univ. dr. ing. Alexandrina Sîrbu, Lect. univ. dr. Emilia Iordache	
Principalele efecte ale crizei economice actuale asupra investițiilor străine directe din România / The Main Effects of the Present Economic Crisis upon the Direct Foreign Investments from Romania.....	41
Asist. univ. drd. Lucia-Ramona Popa	
Repere ale politicii fiscal-bugetare în contextul crizei economice actuale / Landmarks of the Taxation and Budgetary Policy in the Context of the Present Economic Crisis .	47
Lect. univ. dr. Ionela Popa	
Contribuția perfecționării informației contabile în sistemul decizional la lichidarea crizei economice în România / The Contribution of the Perfecting Accounting Information in the Decisional System to the Abolition of the Economic Crisis in Romania	51
Lect. univ. dr. Mihaela Cosmina Petre, Prep. univ. Grazia Oana Petroianu	

Integrarea aplicațiilor informatice – soluție pentru managementul eficient al firmei / The Integration of the Software Applications – a Solution for the Efficient Management of a Firm	57
Asist. univ. drd. Diana-Elena Codreanu	
Considerații cu privire la preferințele turistice ale studenților de la Facultatea de Management Marketing în Afaceri Economice din Râmnicu-Vâlcea / Considerations regarding the Touristic Preferences of the Students of the Faculty of Management Marketing in Economic Businesses from Râmnicu-Vâlcea.....	61
Asist. univ. drd. Roxana-Maria Dorobanțu	
Parteneriatul public-privat, instrument de cooperare pentru dezvoltarea durabilă la nivel local în România / The Public-Private Partnership, an Instrument of Cooperation for the Lasting Local Development in Romania	70
Asist. univ. drd. Camelia Marin	
Comunicarea eficientă în condiții de criză – indicator al performanței manageriale. Abordare lingvistică / The Efficient Communication in Times of Crisis – a Sign of Managerial Performance. A Linguistic Approach.....	75
Asist. univ. dr. Ramona Chițu, Asist. univ. drd. Raluca Prundeanu	
Corupția – principala problemă etică în contextul crizei mondiale / Corruption – the Main Ethical Problem in the Context of the Global Crisis	78
Asist. univ. drd. Mihaela Mărăcine	
Învățămintele din analiza strategiei manageriale de reconstrucție a Europei după al doilea război mondial: modelul cubului / Lessons Drawn from the Analysis of the Managerial Strategy of Reconstructing Europe after the Second World War: the Model of the Cube	84
Asist. univ. drd. Isabella Sima	
Implicațiile utilizării internetului în activitățile școlare și extrașcolare ale studenților / The Consequences of Using the Internet in the Students’ Curricular and Extracurricular Activities	91
Asist. univ. drd. Nicoleta Ciacu, Asist. univ. Tănase Tasește	

Managementul riscului de credit în contextul crizei economice

Conf. univ. dr. Camelia Vechiu

Universitatea „Constantin Brâncoveanu” Pitești

Facultatea Management-Marketing în Afaceri Economice Brăila

Abstract:

The market economy refers to the implicit presence of a banking system which could ensure the mobilization of all the monetary resources of the respective economy and their temporary orientation towards the development of efficient economic activities.

The financial risks originate in the impossibility of foreseeing the evolution of the variation of the financial and banking risks. When employing their resources, the banks are confronted with a series of risks determined either by the quality of the organization providing the loan or by the general economic evolution or by the general structure of the bank.

For those banks operating in Romania, the risks are even more evident due to the hostile environment in which they operate, but also due to the specificity of the Romanian banking system which is still evolving and adapting to the competitive stringencies of the market economy.

Keywords: crisis, credit risk, bad loans, banking supervision

Economia de piață presupune existența unui sistem bancar care să asigure mobilizarea tuturor disponibilităților monetare ale economiei și orientarea lor temporară în desfășurarea de activități economice eficiente.

Prin activitatea desfășurată de bănci, de colectare de resurse financiare concomitent cu plasarea acestora spre unitățile care resimt nevoi temporare suplimentare, acestea îndeplinesc un rol important de intermediere bancară. În acest sens, creditul devine instrument activ în stimularea dezvoltării economiei, prin intermediul lui încurajându-se acțiunea anumitor fenomene, în funcție de obiectivele urmărite a se realiza.

Riscurile bancare au la origine incapacitatea de a se prevedea eficient evoluția variației unor fenomene financiar-bancare. În angajarea resurselor lor, băncile se confruntă cu o serie de riscuri, acestea fiind determinate fie de calitatea celui care face împrumutul, fie de evoluția economică generală, fie de structura generală a băncii.

Pentru băncile care acționează în România, riscurile operaționale sunt mai pregnante, datorită mediului economic ostil în care lucrează, dar și specificului sistemului bancar românesc, aflat încă în faza de creștere și adaptare la rigorile concurențiale ale economiei de piață.

Detectarea potențialelor riscuri bancare are în vedere cunoașterea apariției și evoluției factorilor declanșatori, fiind importantă măsurarea parametrilor de manifestare a acestora și urmărirea indicatorilor care poate permite identificarea lor¹.

Riscul de credit este definit în normele de autorizare și de supraveghere prudențială ale BNR ca fiind „*riscul înregistrării de pierderi sau al nerealizării profiturilor estimate, ca urmare a neîndeplinirii de către contrapartidă a obligațiilor contractuale*”.

Din punctul de vedere al unui agent economic *riscul de credit* se definește prin pierderile survenite datorită neîncasării la scadență a fluxurilor de venituri anticipat, ca urmare a deteriorării *calității de creditare al debitorului*. Din această perspectivă, riscul de credit are două coordonate: dimensionarea riscului și calitatea acestuia.

Dimensiunea riscului denotă mărimea pierderii suferite de creditor ca urmare a imposibilităților debitorului de a rambursa creditul, iar *calitatea riscului* rezultă atât din posibilitatea ca neplata să aibă loc, cât și din garanțiile care pot reduce pierderea, în cazul neplății. Neachitarea unei datorii reprezintă un eveniment nesigur. În plus, expunerile viitoare nu sunt cunoscute cu certitudine decât la scadență, deoarece acordarea creditelor pe baza unor programe de rambursare stabilite pe baze contractuale ferme sunt aplicabile numai într-un număr redus de cazuri. Rambursarea anticipată a creditelor contractate prezintă un risc de credit, deoarece în

¹ Ion Ivan, *Prevenirea riscurilor*, Finanțe, bănci, asigurări – nr.7/iulie 2007, p. 52.

această situație banca trebuie să-și asigure refinanțarea venitului nerealizat și să-și acopere cheltuielile ocazionate de acordarea împrumutului respectiv.

Pornind de la aceste considerente, riscul de credit poate fi divizat în trei riscuri: *riscul neplății, riscul expunerii și riscul recuperării*¹.

Riscul neplății

Acest risc constă în probabilitatea neachitării unei datorii la scadență. Există câteva definiții posibile ce le putem da *neplății*: neefectuarea unei obligații de plată, încălcarea unei convenții sau neplata economică. Neachitarea plății este declarată atunci când plata programată nu a fost efectuată într-o perioadă minimă de timp de la data scadență. *Neplata economică* are loc atunci când valoarea economică a activelor debitorului scade sub valoarea pasivelor restante, situație care poate să nu permită rambursarea datoriei.

Deteriorarea unor indicatori economico-financiarți în raport cu nivelul asumat la data contactării creditului poate fi asimilată unei *neplăți tehnice*. De obicei, această neplată declanșează negocierile, chiar dacă nerambursarea creditelor la scadență nu pune în pericol bonitatea debitorului. În unele situații, banca poate recurge chiar la solicitarea de rambursare promptă a tuturor datoriilor restante.

Probabilitatea neplății nu poate fi măsurată în mod direct, dar se pot utiliza statisticile istorice ale neplății interne, ale agențiilor de rating sau ale autorităților centrale. Cele mai reprezentative tipuri de rating-uri sunt: ratingul datoriilor emise, ratingul emitentului și ratingul industriei. În cele mai multe cazuri, agențiile de rating evaluează calitatea riscului unei datorii, care este dublu condiționată: de probabilitatea neplății și de recuperările posibile în caz de neplată.

Riscul de expunere

Riscul de expunere cuantifică nesiguranța privind încasarea sumelor împrumutate. Dacă creditul este rambursat conform unui program contractual ferm, riscul de expunere poate fi considerat redus sau neglijabil. Din nefericire, acest lucru nu e valabil pentru toate liniile de credit. Dacă liniile de credit angajate permit debitorului să acceseze aceste linii ori de câte ori dorește, în funcție de nevoile sale și de o limită maximă fixată de către bancă, deși riscul de expunere al băncii în această situație este considerabil.

Riscul de recuperare

În cazul neplății, recuperările nu sunt previzibile. Ele depind de tipul de neplată și de alți factori cum ar fi: garanțiile debitorului, tipul acestor garanții care pot fi corelate sau ale unei terțe părți. O neachitare a plății nu înseamnă că debitorul nu va plăti niciodată, dar atrage inițierea unor anumite acțiuni, cum ar fi renegocierea sau obligativitatea rambursării sumelor restante. Dacă nicio acțiune corectivă nu poate fi luată în considerare, atunci intervin procedurile legale: instrumentarea juridică a garanțiilor (care diferă în funcție de tipul de garanție acceptate), executarea garanțiilor.

Pentru evaluarea riscului de credit **Basel II** propune două alternative:

- utilizarea metodei standard *standardised approach*, conform căreia riscul de credit este calculat de banca centrală pentru fiecare tip de activ pe baza unor ponderi de risc fixe stabilite în raport cu tipologia creditelor.
- utilizarea modelelor interne cu două variante, modele interne de bază și avansate, care lasă posibilitatea băncii de a evalua riscul în funcție de specificul fiecărui plasament în parte. Cerințele de capital sunt calculate în funcție de patru parametri de risc: probabilitatea de nerambursare (PD), pierderea în caz de nerambursare (LGD), expunerea față de debitor (EAD) și maturitatea expunerii (M).

Experiența băncilor din România a dovedit că, în timp, riscul de credit a reprezentat principalul risc cu care s-a confruntat sistemul bancar românesc, pe fondul expansiunii activității de creditare, aproximativ jumătate din activele agregate fiind concentrate în credite.

¹ Lavilia Vasile, Unele aspecte privind gestionarea riscurilor bancare, Economie teoretică și aplicată, nr. 6/2006, p. 75.

Pe fondul crizei economice actuale, analiza județelor din România, realizată pe segmentul – credite, potrivit datelor Băncii Naționale a României, indică faptul că doar într-un an capacitatea românilor de a-și achita ratele la bănci s-a diminuat simțitor. Majorarea considerabilă a restanțelor este cauzată de supraîndatorarea clienților, corelată fiind în prezent cu scăderea veniturilor.

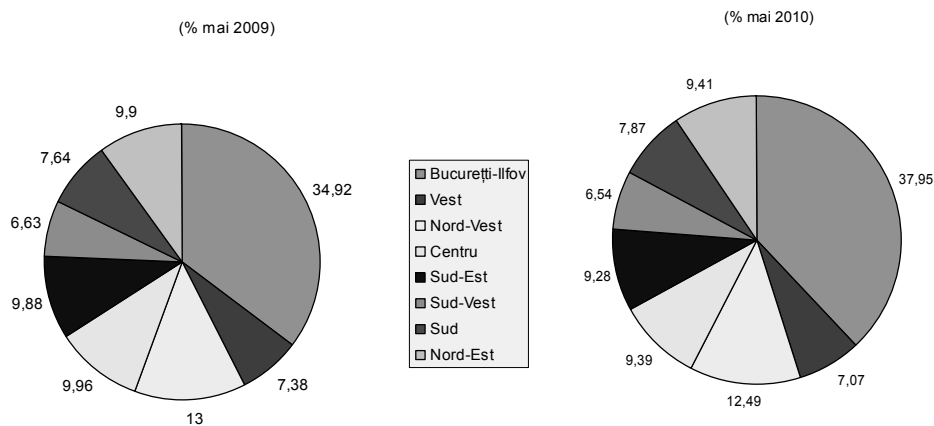
Bancherii au tot mai multe probleme cu împrumuturile neperformante, deși în perioada 2009 – 2010 raportau niveluri relativ reduse ale întârzierilor la plata pe județe. Cauzele sunt multiple, începând cu cele „de suprafață” – diminuarea salariilor, pierderea locului de muncă, creșterea dobânzilor, la care se adaugă cazurile în care clienții au fraudat băncile, în special prin acte false. Totodată, dacă luăm în considerare faptul că majoritatea restanțierilor provin din mediul privat, singurul sector care a cunoscut o ajustare de la începutul crizei, însă nu trebuie să uităm nici salariații de la stat care vor avea venituri diminuate și, astfel, nivelul neperformanțelor va crește în continuare.

Creditarea, la nivelul țării, a consemnat o creștere timidă în perioada mai 2009 – mai 2010. Concret, volumul creditelor acordate atât persoanelor fizice, cât și celor juridice era, la sfârșitul lunii mai 2010, de 204,4 miliarde lei, cu 2,2% mai mult decât în perioada similară a anului 2009. Ușoara diminuare este, însă, rezultatul unor tendințe de sens contrar între zona București – Ilfov și celelalte regiuni ale țării. Astfel, Capitala și județul Ilfov, regiunea Sud – Vest și cea de Sud au fost singurele care au înregistrat o creștere a creditării de 11,1%, 0,75% respectiv 5,2% în perioada analizată. În toate celelalte regiuni ale țării volumul împrumuturilor s-a redus, cea mai mare contracție fiind consemnată de regiunea Centru și de regiunea Sud – Est, cu o diminuare de 3,5%. Și alte regiuni au realizat un recul important – Vest (-2%), Nord-Est (-3%) sau Nord – Vest (-1,92%).

Ritmurile diferite de contracție ale creditării au determinat schimbări în cota de piață a județelor după soldul împrumuturilor acordate. București – Ilfov se menține pe prima poziție, cu un volum de 38% din totalul finanțărilor (77,54 miliarde lei) urmat de regiunea Nord – Vest, cu un sold al finanțărilor aflat la mai puțin de o treime decât Capitala (25,5 miliarde lei). Locul trei este ocupat de două regiuni – Centru și Nord – Est, acestea concentrând fiecare 9,4% din totalul creditelor (19,2 miliarde lei). Totuși, se poate spune că regiunea Nord – Est are un ușor avans, întrucât contracția soldului împrumuturilor a fost mai redusă.

Grafic nr. 1

Ponderea regiunilor în total credite

Sursa: BNR

Tabel nr. 1

Județe cu cea mai mare pondere a restanțelor în total credite (%)

<i>Județ</i>	<i>Pondere</i>
Bihor	18,19
Bistrița-Năsăud	10,02
Galați	8,81
Suceava	8,49
Arad	8,23

Sursa: BNR

Tabel nr. 2

Județe cu cea mai mică pondere a restanțelor în total credite (%)

<i>Județ</i>	<i>Pondere</i>
Gorj	3,39
Vâlcea	3,7
Tulcea	4,12
Vaslui	4,17
Prahova	4,17

Sursa: BNR

În funcție de destinația creditelor, pentru agenții economici mici, de nevoi personale și în scop locativ se poate observa că în unele județe discrepanțele dintre aceste segmente accentuează diferențele de dezvoltare între unitățile administrativ teritoriale ale țării. La nivel național, soldul creditelor destinate persoanelor juridice înregistra la finele lunii mai 2010 un total de peste 100 miliarde lei, în creștere cu 4,4% comparativ cu perioada similară a anului 2009. Împrumuturile de consum s-au redus cu 2,7%, acesta fiind și segmentul în care se înregistrează cele mai multe restanțe, în timp ce creditele imobiliare au avansat cu 13% într-un an, până la 25,1 miliarde lei, pe fondul programului „Prima Casă”.

Ponderea creditelor restante și îndoielnice acordate clienței în totalul portofoliului de credite, la valoare netă, s-a majorat de la 0,32% la 1,5%, în timp ce ponderea întârzierilor la plată în total active bancare a înregistrat o creștere de la 0,29% la 1,01%. Totodată, raportul dintre expunerea neajustată aferentă creditelor și dobânzilor clasificate în categoriile „îndoielnic” și „pierdere” în total împrumuturi și dobânzi, inclusiv elementele în afara bilanțului, a crescut de la 5,95% la 13,52% la finele anului 2010, pe fondul înrăutățirii situației financiare a populației și companiilor, dar și a volatilității crescute a cursului de schimb al monedei naționale.

În urma controalelor efectuate la nivelul băncilor comerciale de către BNR, aceasta a elaborat un raport în care sunt prevăzute și o serie de măsuri ce au în vedere:

- administrarea riscurilor și stabilirea de praguri de la care riscurile sunt considerate semnificative;
- revizuirea politicilor privind administrarea riscului de lichiditate prin îmbunătățirea strategiilor de gestiune a crizelor de lichiditate;
- revizuirea politicii de creditare prin stabilirea de limite de concentrare pe tipuri de facilități de credite;
- sistarea acordării de împrumuturi de consum negarantate;
- îmbunătățirea procesului de urmărire și realizare a reevaluării garanțiilor;
- evaluarea riscului de credit în baza unor scenarii alternative pentru condiții de criză;
- respectarea limitelor maxime admise pentru expunerile mari.

Evoluția sistemului bancar a dovedit că supravegherea bancară rămâne o activitate necesară pentru asigurarea stabilității financiare, iar perioada următoare va aduce și mai multe provocări pentru autoritățile competente. În consecință, riscurile asociate sistemului bancar sunt într-o dinamică continuă, iar activitatea de supraveghere trebuie să se perfecționeze, astfel încât să contracareze apariția unor probleme în funcționarea adecvată a instituțiilor de credit.

Bibliografie:

1. Basno, Cezar; Dardac, Nicolae, *Management bancar*, Editura Economică, București, 2002
2. Revista „Finanțe, Bănci, Asigurări”, colecția 2007
3. Revista „Economie teoretică și aplicată”, colecția 2006
4. Revista „Piața financiară”, colecția 2010
5. www.bnro.ro

Evoluția finanțării în leasing în România în timpul crizei economice

Lect. univ. dr. Gianina Ciorășteanu

Lect. univ. dr. Geanina-Gabriela Tudose

Universitatea „Constantin Brâncoveanu” Pitești

Facultatea Management-Marketing în Afaceri Economice Brăila

Abstract

Leasing is one of the activities witch had sufferd most during the crisis. Leasing business in 2009 fell by 72% copmared with 2008. The volume of assets finance was similar with 2003, witch leads us to conclude that leasing has regressed to 5-6 years. The decrease was observed in all transactions: fewer leasing companies, reducing the number of contracts, reducing the total amount, longer duration for expering contracts. Leasing is one of the most used forms of financing that can appeal both individuals and legal entities. This is because they offer many benefits: tax - because companies can deduct the leasing, management - through careful planning money accessibility and speed compared to a bank loan financing for leasing services company

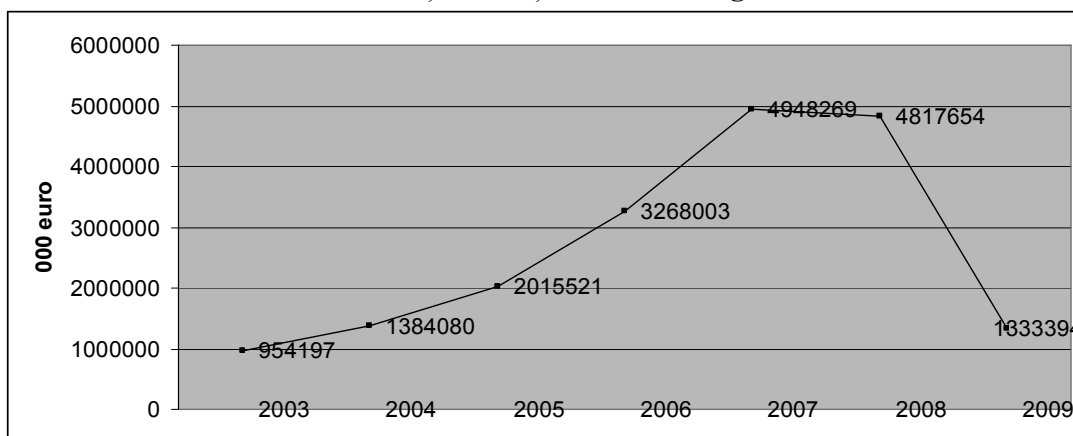
Keywords: leasing, crisis, solutions, leso, lessee.

Operațiunile de leasing au avut o perioadă de înflorire, în perioada 2003-2007, înregistrând creșteri constante și consistente (grafic nr.1). Această perioadă prolifică pentru piața de leasing a fost generată de o serie de factori cum ar fi:

- *Creșterea nivelului de trai*, care a condus la creșterea consumului.
- *Sporirea concurenței dintre societățile de leasing*, ceea ce a făcut ca ofertele acestora să fie din ce în ce mai atractive pentru persoanele juridice, dar și pentru cele fizice.
- *Lipsa unor reglementări* pentru societățile financiare nebankare privind gradul de îndatorare al persoanelor fizice
- *Lejeritatea în acordarea finanțării* de către societățile de leasing care nu analizat posibilitățile reale de rambursare ale clienților sau le-au trecut cu vederea și nici nu au solicitat garanții.

Grafic nr. 1

Evoluția finanțării în leasing

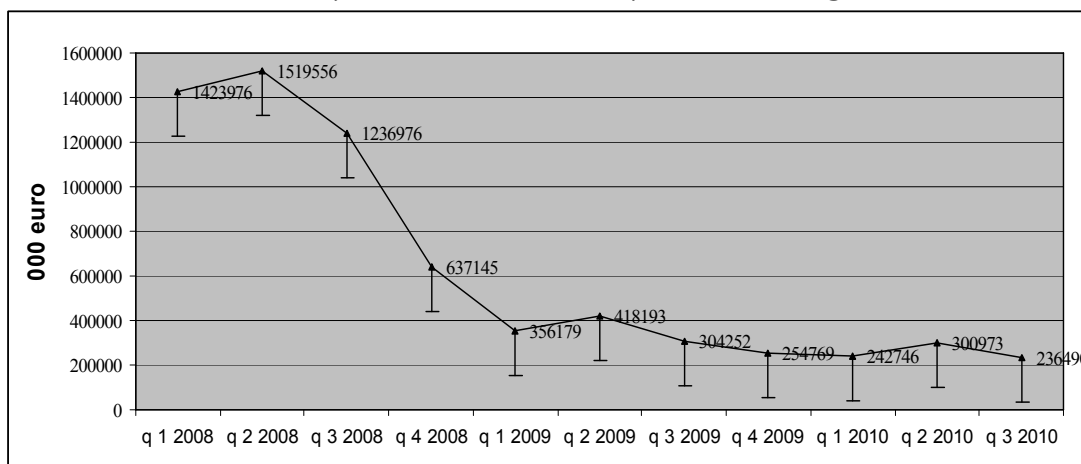
Sursa: www.alb-leasing.ro

Dacă timp de 5 ani a fost o „perioadă de aur” pentru afacerile de leasing, de la mijlocul anului 2008 aurul a început să își piardă strălucirea. Între trimestrul 3 și trimestrul 4, piața de leasing s-a prăbușit la jumătate, de la tranzacții de 1236976 mii euro la tranzacții în valoare de doar 639165 mii euro. La sfârșitul anului, când s-au însumat tranzacțiile, valoarea acestora era de 4,817 miliarde de euro, în scădere cu 2,6% față de 2007. Scăderea

a continuat și în 2009 când volumul pieței a fost de 1,33 miliarde de euro adică cu 72% mai scăzut față de 2008. Valoarea de 1,33 miliarde a bunurilor finanțate în leasing în 2009 s-a situat la nivelul valorii înregistrate în 2004 când piața de leasing era de 1,38 miliarde de euro. Valoarea totală a contractelor semnate în primele trei trimestre ale anului 2010 a fost de 780,20 milioane euro.

Grafic nr. 2

Evoluția trimestrială a finanțărilor în leasing

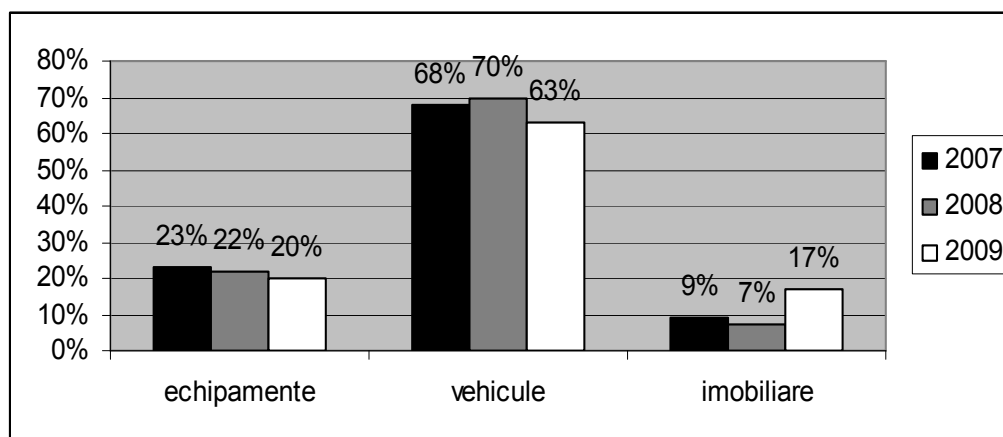
Sursa: www.alb-leasing.ro

Diminuarea tranzacțiilor s-a manifestat sub toate aspectele: reducerea numărului firmelor de leasing, reducerea numărului de contracte, reducerea valorii finanțate, prelungirea duratei de derulare a contractelor.

În primele trei trimestre din 2010, ca și în perioada 2007 și 2009, structura pieței după tipul bunurilor finanțate este aceeași, și anume, în ordinea ponderii deținute: vehicule (transporturi), echipamente și imobiliare. Finanțările acordate în 2010 (perioada ianuarie – octombrie) s-au împărțit astfel: transporturi 63,7% (497,36 milioane euro), echipamente 22,5% (175,53 milioane euro) și imobiliare 13,8% (107,30 milioane euro). În 2009 echipamentele au atins o pondere de 20% (261 milioane euro), sectorul imobiliar 17% (233 milioane euro) și cel al vehiculelor 63% (839 milioane euro).

Grafic nr. 3

Finanțările în leasing după tipul bunurilor finanțate

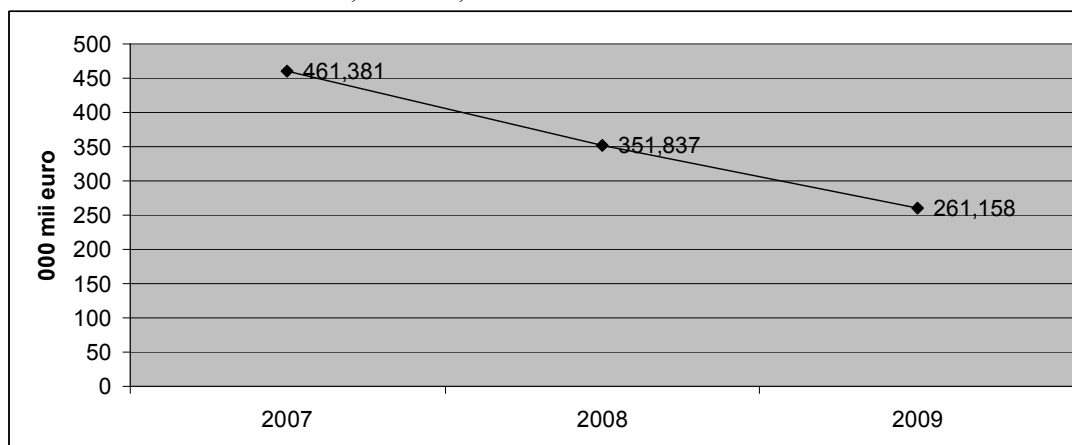
Sursa: www.alb-leasing.ro

În categoria echipamente valoarea finanțată în 2009 a fost în scădere cu 76% față de valoarea din 2008 de 1082011 mii euro. Domeniul echipamentelor pentru construcții deține

cea mai mare cotă de 22%, dar acesta a înregistrat o diminuare cu 87% comparativ cu anul 2008 datorată suspendării multor proiecte imobiliare. Domeniul echipamentelor agricole are o pondere de 9%, cel al echipamentelor IT și software 8%, tot 8% revin echipamentelor destinate industriei metalurgice, 4% echipamentelor din industria alimentară, 5% echipamentelor medicale, 3% echipamentelor pentru industria de prelucrare a lemnului, 4% industria chimică, restul fiind repartizat altor categorii de echipamente.

Grafic nr. 4

Evoluția finanțărilor în domeniul imobiliar

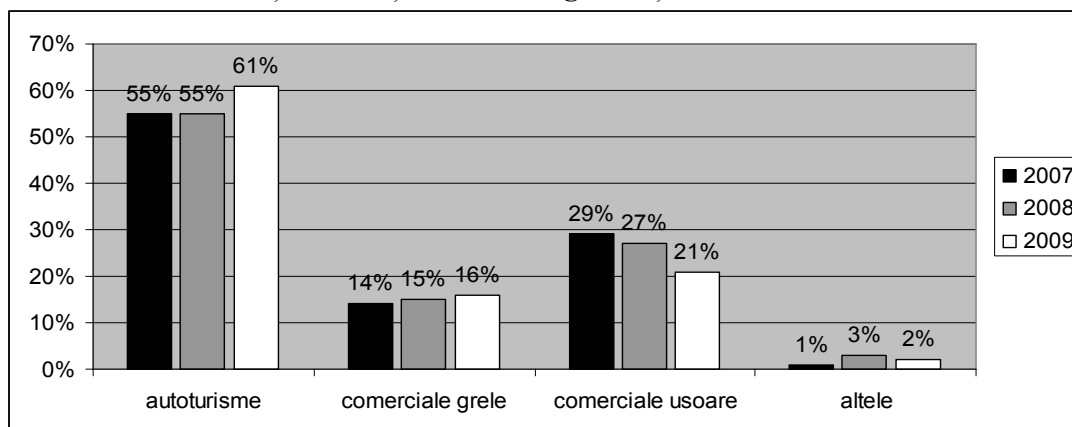

Sursa: www.alb-leasing.ro

În domeniul imobiliar finanțările în 2009 au fost de 232647 mii euro cu 34% mai puțin comparativ cu 2008 când valoarea finanțată a fost de 351837 mii euro. Finanțările în 2009 s-au repartizat astfel: 36% clădiri industriale și comerciale, spații de birouri 26%, terenuri 4%, 6% s-au îndreptat către hoteluri, 7% sectorul rezidențial și 21% retail.

Grafic nr. 5

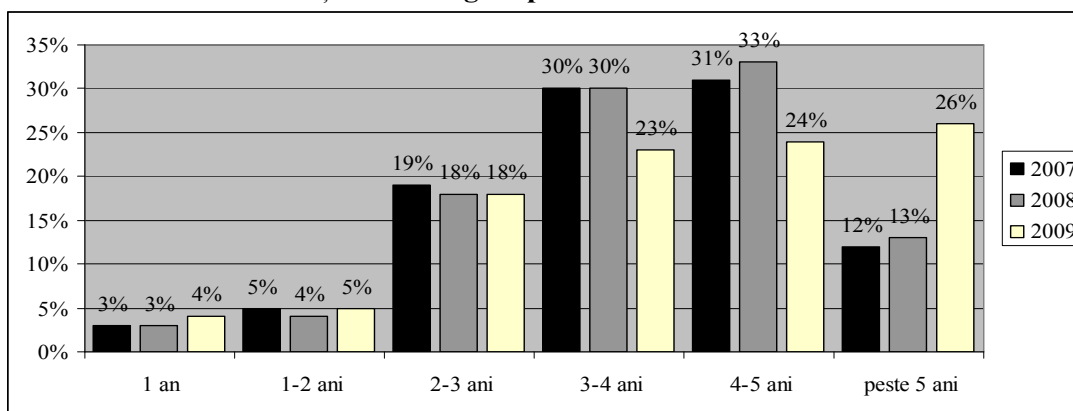
Piața societăților de leasing finanțarea vehiculelor

Sursa: www.alb-leasing.ro

Cu toate că vehiculele dețin an de an ponderea cea mai ridicată după tipul bunurilor finanțate în 2009 valoarea tranzacțiilor a fost de doar 839589 mii de euro, cu 75%, mai puțin comparativ cu 2008. În 2008 valoarea finanțărilor în domeniul vehicule a fost de 3.383.806 mii euro, iar în 2007 de 3.360.655 mii euro. O scădere de aproximativ 72% s-a înregistrat în domeniul autoturismelor și al vehiculelor comerciale ușoare. Scăderea cea mai dramatică de 81%, în 2009 comparativ cu valoarea finanțată în 2008, a fost în domeniul vehiculelor comerciale grele.

Piața de leasing după durata contractului

Sursa: www.alb-leasing.ro

Specialiștii apreciază că datorită crizei și comportamentul beneficiarilor contractelor de leasing s-a schimbat. Aceștia își prelungesc durata de utilizare a bunului și își amână decizia de finanțare a unui bun nou. În anul 2009 s-au înregistrat modificări majore și în ceea ce privește durata contractului de leasing. Dacă în 2007 perioada cea mai des întâlnită pentru care se încheiau contracte era de 4-5 ani (31%), în 2009 cele mai multe contracte de leasing (26%) s-au încheiat pe o perioadă mai mare de 5 ani.

Cu toate că piața leasingului financiar trece printr-o perioadă critică, fiind una dintre afacerile profund afectate de criza economică, perioadă care a condus la modificări în comportamentul clienților dar și în cel al societăților, beneficiile oferite de această tehnică de afaceri nu pot fi negate. Una dintre probleme pieței leasingului financiar în România a fost neînțelegerea de către utilizator a avantajelor reale oferite de către finanțarea prin leasing. Pe piața românească de leasing foarte mulți utilizatori au apelat la finanțarea în leasing ca o modalitate de a cumpăra în rate un bun „neproductiv”. Leasingul este ideal pentru un client care are nevoie de un bun și nu are resursele financiare necesare pentru a-l achiziționa. Dar bunul finanțat prin leasing trebuie să fie un bun care să „creeze bani”, adică utilizatorul trebuie să folosească bunul într-o activitate productivă din care să obțină resurse financiare. Astfel, leasingul nu reprezintă o cheltuială ci o investiție, iar rata de leasing este achitată câștigul obținut de către utilizator din folosința bunului. Lejeritatea în acordarea finanțărilor de către societățile de leasing a fost benefică pe termen scurt contribuind la sporirea valorilor finanțate, dar pe termen lung s-a dovedit inefficientă. Una dintre consecințele acestei atitudini a fost creșterea gradului de returnare și neplată a ratelor bunurile finanțate. Din acest motiv, unele au fost vândute în pierdere, deoarece păstrarea acestora în speranța recuperării valorii finanțate și a costurilor ulterioare contribuia la creșterea cheltuielilor. Păstrarea mașinilor recuperate presupune costuri cu parcare și întreținerea, în condițiile în care valoarea de piață a mașinii scade datorită uzurii morale.

Soluții pentru depășirea momentelor dificile pe care le parcurge piața de leasing există, iar aplicarea acestora de către fimele de leasing ar fi benefică atât pentru acestea cât și pentru utilizatori. Printre măsurile care se pot aplica se află:

- ✓ Crearea de parteneriate între societățile de leasing pentru depășirea perioadei de criză.
- ✓ Oferirea de soluții de finanțare pentru domeniile mai puțin afectate de criză.

Specialiștii apreciază ca cele mai eficiente sunt investițiile în domeniul echipamentelor medicale și a celor agricole.

- ✓ Diminuarea cheltuielilor.
- ✓ Oferirea de contracte de tipul leasingului operațional.
- ✓ Finanțarea unor segmente de nișă: petrol sau gaze.

- ✓ Oferirea de contracte de leasing second hand.
- ✓ Analiza riguroasă a posibilităților financiare ale clienților.
- ✓ Analiza domeniului pentru care clientul solicită finanțare.
- ✓ Renegocierea clauzelor contractuale. Prolungirea duratei contractului sau plata lunară a asigurării reprezintă soluții simple care ar contribui la diminuarea numărului clienților care nu își pot achita ratele de leasing.
- ✓ Flexibilitatea în relația cu clienții.
- ✓ Instruirea personalului. Implementarea soluțiilor prezentate anterior nu se poate face fără un personal bine pregătit care să facă față noilor cerințe de pe piața leasingului. Deși reducerea cheltuielilor trebuie făcută, iar cheltuielile cu personalul nu sunt considerate o prioritate în perioadele de criză, considerăm că nu trebuie renunțat la instruirea personalului.

Creșterea numărului șomerilor atât din mediul privat, cât și din cel public, reducerea salariilor bugetarilor cu 25%, creșterea taxei pe valoarea adăugată la 24% reprezintă semne care arată că și în acest an vor continua reposedările, clienții vor mai puțin, altfel spus, și 2011 va fi un an greu pentru piața de leasing.

Formă de finanțare a investițiilor productive poate fi instrumentul de relansare a economiilor vlăguite de criza financiară, ce au nevoie de investiții profunde și de avergură, ca și în cazul României. Astfel, statele ar trebui să încurajeze finanțările prin intermediul leasingului al unor investiții de interes general, în agricultură, industria alimentară, chimică și constructoare de mașini. Leasingul combinat cu facilități fiscale adecvate poate fi un mijloc al relansării economice.

Bibliografie:

- *** www.alb.-leasing.ro
- *** www.bankingnews.ro
- *** www.wall-street.ro

Metode de adaptare a învățământului universitar la noile condiții determinate de criza economică actuală

Conf. univ. dr. Silvia Dugan,
Lect. univ. dr. Cristina Gănescu,
Asist. univ. dr. Madelaine Pepenel
Universitatea Constantin Brâncoveanu Pitești
Facultatea Management-Marketing în Afaceri Economice Pitești

Abstract:

This paper aims to identify and analyze several ways to adapt to new situations that create the current economic crisis, with significant effects for the Romanian universities. By vocation and functions, the university contributes to the construction and assertion of new knowledge and learning society.

Given that higher education can help counter the effects of economic crisis by preparing quality future graduates, transformation of learning content will be required, the educational offer and the choice of new teaching and assessment methods so that universities can easily adapt to the challenges of economic crisis.

Thus, innovation and economic change in higher education are extremely important in the context of the need for effective practical training for prospective graduates and their adaptation to market requirements work, and also for the new conditions imposed by the economic crisis.

Innovation is considered to be an adaptability condition of the higher economic education to the requirements imposed by the economic crisis and the demands of modern society, the paper deals with the functions of the universities, focusing primarily on the learning issue. An important item is the component of training and shaping the personality of students by using new teaching methods, not to test the knowledge and especially practical skills in various activities.

To this purpose, a group of academics from the University "Constantin Brancoveanu" of Pitești initiated a structured questionnaire-based study, applied to a large number of university teachers in identifying their inclination to classical and modern teaching methods, the concerns regarding the improvement of teaching and learning methodology, assessment, applied-creative openness to learning, identify obstacles to applying these innovative methods.

This study was intended to raise awareness on the importance of innovation as a solution to current problems on the economic crisis puts higher education.

Keywords: university functions, innovation and change, modern teaching methods, adaptation of higher education, the economic crisis.

Rolul universității în actuala societate

Noul mileniu pune în fața învățământului o multitudine de probleme și foarte puține soluții. Instituțiile de învățământ românești trebuie să supraviețuiască și să se impună într-o societate bazată pe cunoaștere și într-un mediu concurențial. De asemenea, universitățile românești trebuie să identifice soluții concrete care să le sprijine în a aborda cu mai multă siguranță criza economică pe care o traversăm. Cu siguranță, universitatea care se prefigurează pentru acest mileniu va fi un centru de inovare, de creativitate și de gândire critică¹. Pentru o astfel de universitate, studenții devin cea mai importantă resursă. De aceea, întregul management trebuie gândit, astfel încât procesul didactic să fie centrat pe interesul studenților.

În noua societate, universitățile dețin următoarele funcții:

a) *Funcția de producere de noi cunoștințe prin cercetare.* Aceasta poate fi definită, într-un sens mai larg, ca o căutare de noi cunoștințe, ca o investigare sistematică la frontierele dintre cunoaștere și necunoaștere. Scopul ei este de a genera, de a interpreta și de a aplica noi cunoștințe în scopul progresului cultural, științific și cultural al țării și al lumii în general. Multe dintre descoperirile de ultimă oră își au originea în cercetarea universitară americană.

¹ Ovidiu Nicolescu, *Strategia universității. Metodologie și studii de caz*, Ed. Economică, București, 2007, p. 26.

b) *Funcția de transmitere a cunoștințelor prin educație sau cea de învățare* nu trebuie privită numai sub aspectul transferului de cunoștințe, deoarece include și componenta de formare, de modelare a personalității fiecărui student. Pentru realizarea acestei funcții în condiții de maximă eficiență, universitățile trebuie să dețină profesori dedicați și cu talent pedagogic. De asemenea, nu trebuie ignorată importanța dotării universităților cu tehnologie modernă.

c) *Funcția de diseminare prin tehnologii ale informației și comunicației.*

d) *Funcția de utilizare a cunoștințelor prin noi produse industriale și servicii.*

Învățământul superior contemporan este supus, pe plan mondial, presiunii a cel puțin patru vectori importanți ce vizează schimbarea acestuia: globalizarea; tehnologia informației și a comunicării; competiția pentru resurse financiare; competiția pentru studenți. Astfel, considerăm inovarea ca pe o condiție a adaptării învățământului superior economic la condițiile actuale, prin utilizarea metodelor didactice noi, care să testeze nu atât cunoștințele, cât mai ales abilitățile practice în diversele activități desfășurate.

Criza economică și impactul ei asupra învățământului superior. În actuala perioadă caracterizată de numeroase probleme pe care la creează criza economică, trebuie luat în calcul procesul de inovare. Autorul Edmund Phelps afirma că „*inovația este unul din lucrurile pe care le putem face pentru a reactiva nivelul de activitate economică. Dacă aplicăm inovația la scară mare nu putem recrea boom-ul internetului, dar dacă facem ceva în genul acesta vom vedea o renaștere a activităților de management – marketing.*”¹

Referitor la importanța acordată inovării și schimbării, celebrul om de știință Albert Einstein preciza²: „*Să nu pretindem ca lucrurile să se schimbe dacă tot timpul facem același lucru. Criza este cea mai binecuvântată situație care poate apare pentru țări și persoane, pentru că ea atrage după sine progrese. Creativitatea se naște din necesitate, precum ziua se naște din noapte. În perioada crizei se nasc invențiile, descoperirile și marile strategii. Cine depășește criza se depășește pe sine însuși, fără a rămâne «depășit». Cine atribuie crizei eșecul își amenință propriul talent și respectă mai mult problemele decât soluțiile. Adevărata criză este criza incompetenței. Problema persoanelor și țărilor este lenea și indiferența pentru a găsi soluții și ieșiri din astfel de situații. Fără criză nu există duel, fără duel viața este o rutină, o agonie lentă. Fără criză nu există valoare. În perioada crizei înfloresc ce este mai bun în fiecare. Dacă vorbim de o criză, o promovăm, iar tăcerea este o exaltare a conformismului. Să terminăm odată cu singura criză amenințătoare: tragedia de a nu dori să luptăm pentru a o depăși*”.

Potrivit unora dintre autori, *criza economică seamănă cu litera U*: acum suntem jos, dar la un moment dat vom urca din nou.

Perioada pe care o traversăm acum este una dificilă pentru universități și studenți, din mai multe *motive*:

- resursele financiare ale universităților, îndeosebi private, sunt amenințate de reduceri semnificative cauzate de problemele financiare ale studenților actuali sau potențiali și ale familiilor acestora;

- deși interesul pentru educația universitară crește, numărul de studenți scade de la un an la altul și din cauza reducerii populației școlare sau a eșecurilor școlare ale absolvenților de liceu;

- criza economică determină reducerea numărului de companii interesate de implementarea unor programe de finanțare a cercetării în universități.

Modalități de adaptare a învățământului superior economic în condiții de criză. În societatea actuală, educația universitară va juca rolul de motor al noii economii, deoarece reorganizarea societății în care trăim transformă modul în care se învață și modul în care se

¹ Edmund Phelps, *Criză în formă de U*, articol în Revista Forbes, aprilie 2009, p. 97.

² *** „Ziarul Săptămâna financiară”, nr. 207, 11 mai 2009, p. 10-11.

predă, natura cunoștințelor transmise, modalitățile de evaluare și de apreciere a rezultatelor proceselor educaționale, relațiile dintre educați și educatori cu care ne-am obișnuit de câteva decenii. Prin vocație și funcțiuni, universitatea va contribui la construcția și afirmarea noii societăți a cunoașterii și învățării.

Învățământul superior economic ocupă un rol privilegiat și, în același timp, suportă o mare responsabilitate prin faptul că experiența și activitatea facultăților economice sunt factori importanți ai dezvoltării întregii economii. Astfel, deși există în prezent o așa-numită piață a cererilor de educație superioară, nu toate facultățile economice dispun încă de mecanisme de adaptare, de implicare în jocul pieței. În acest context, se impune corelarea programelor de studiu oferite de aceste instituții cu viitoarele locuri de muncă oferite de mediul economic actual și de perspectivă.

Pentru o adaptare mai rapidă la noile condiții, este nevoie ca în activitatea de instruire și educație să se aplice inovarea pedagogică, respectiv trecerea de la tradiție la modernitate, prin introducerea unor schimbări, în scopul creșterii eficienței procesului de instruire și formare a personalității omului contemporan.

Ca în multe alte domenii în care se manifestă inovația, și la nivelul sistemului de învățământ semnificațiile acordate sunt numeroase. Concepția considerată punctul de referință pentru toți cei care analizează tema inovației în învățământ este cea a lui Huberman (1973), „*o inovație este o ameliorare măsurabilă, deliberată, durabilă și puțin probabil să se producă frecvent*”¹. Mult mai recent, Consiliul Cercetării Sociale și a Activității asupra Inovației Tehnologice și Sociale din Canada propune, în scopul stabilirii unei definiții mai eficiente a inovației în învățământ, luarea în calcul a trei dimensiuni: *dimensiunea curriculară* (inovația la nivel de programe școlare), *dimensiunea pedagogică* (inovația la nivelul procesului de învățământ) și *dimensiunea organizațională* (inovația la nivel de structură, roluri și funcții îndeplinite de persoanele implicate în învățământ)². Astfel, inovația în învățământ se definește ca fiind „*un proces deliberat de transformare a practicilor prin introducerea unei noutăți curriculare, pedagogice sau organizaționale, care face obiectul unei diseminări și care vizează ameliorarea durabilă a reușitei educaționale a elevilor și studenților*”.

Din definițiile de mai sus se pot identifica mai multe caracteristici ale inovației în învățământ³:

- *inovația propune o ameliorare care poate fi măsurată* (creșterea nivelului de educație, creșterea ratei de participare școlară, a performanțelor educaționale etc.);
- *inovația trebuie să fie durabilă* (descentralizarea învățământului);
- *inovația trebuie să fie o acțiune deliberată, care să contribuie la reușita școlară a unui număr cât mai mare de indivizi* (prelungirea duratei obligatorii de școlarizare, programe educaționale de incluziune în sistemul de învățământ a persoanelor cu dizabilități, a celor defavorizați din punct de vedere socioeconomic și familial, a adulților etc.).

În general, se consideră că inovația are ca sursă o criză (spre exemplu, criza economică afectează și universitățile și creează condiții pentru apariția inovației în acest sistem), dar, pentru a se dezvolta și a ajunge la rezultate durabile, inovația este condiționată de existența și acțiunea unor factori, de preferat în favoarea inovației.

În articolul „*L'enseignement superieur et les innovations pedagogiques: une recension des ecrits*”, autorul Jean-Pierre Bechard (2001)⁴ analizează tema inovației la

¹ *** Rapport annuel sur l'etat et les besoins de l'education, 2004-2005. Le dialogue entre la recherche et la pratique en education : une clef pour la reussite, www.cse.qc.ca

² *** Rapport annuel sur l'etat et les besoins de l'education, 2004-2005. Le dialogue entre la recherche et la pratique en education : une clef pour la reussite, www.cse.qc.ca.

³ Gabriela Neagu, *Inovația în învățământ*, Revista Calitatea Vieții, nr. 1-2/2009, p. 110.

⁴ Jean-Pierre Bechard, *L'enseignement superieur et les innovations pedagogiques: une recension des ecrits*, Revue des Sciences de l'education, vol. XXVII, nr. 2, 2001, www.persee.com.

nivelul învățământului superior. Se propune o schemă elaborată și complexă a factorilor care influențează inovația, fiind structurați astfel:

a) *Factori care acționează la nivelul mediului*: schimbare în general – reeditarea conținuturilor universității; actorii schimbării – organizații profesionale, private, publice, civile, care urmăresc schimbarea conținuturilor învățământului; strategiile schimbării – legislative, de colaborare, cooperare, competiție;

b) *Factori care acționează la nivelul instituției*: percepția actorilor schimbării – percepții negative asupra resurselor financiare alocate învățământului superior și necesitatea schimbării programelor de învățământ; formularea strategiilor; implementarea soluțiilor și strategiilor identificate;

c) *Factori care acționează la nivel de departament*: climatul de muncă, rolul șefului de departament, activitățile profesorilor – asumarea riscurilor, tehnici inovative de predare-învățare-evaluare etc.;

d) *Factori care acționează la nivel de clasă*: atitudine favorabilă schimbării sau rezistență la schimbare, la nivelul colectivului didactic; motivație și satisfacție în muncă sau dezinteres; cultură organizațională școlară.

Criza economică afectează nu numai toate nivelurile învățământului, ci și toate sistemele de învățământ din lume, fapt resimțit de studenți, părinți, cadre didactice, universități. Inovațiile care pot fi soluții de adaptare la noile condiții necesită resurse financiare pe care să le mobilizeze instituțiile. Uneori, însă, nu problema resurselor conduce la nerealizarea inovațiilor, ci climatul educațional caracterizat prin lipsa colaborării și cooperării dintre cadrele didactice. Se presupune că în fiecare instituție de învățământ există cel puțin un cadru didactic inovator, însă în lipsa unei culturi organizaționale care să asigure suport pentru ca ideile sale să devină inovații, acestea nu se vor concretiza.

În realizarea acestei lucrări am pornit de la ideea că adaptarea viitorilor absolvenți ai învățământului superior economic la cerințele pieței muncii va fi sprijinită într-o măsură mai mare de utilizarea mai pregnantă a metodelor didactice interactive. Cu alte cuvinte, este de presupus că diferitele metode didactice interactive cunoscute și aplicate de cadrele didactice vor avea o relație mai mult sau mai puțin semnificativă cu capacitatea de adaptare a viitorilor absolvenți la piața muncii, puternic globalizată.

Dintre metodele moderne de instruire cu un impact deosebit asupra formării abilităților practice necesare unui economist menționăm metodele de instruire simulată (de exemplu, întreprinderile simulate ca forme moderne de instruire, utilizate în toată lumea; rețeaua mondială European cuprinzând peste 4000 de întreprinderi simulate), prin intermediul cărora studenții învață lucrând efectiv. După cum s-a demonstrat deja în universitățile românești și străine care au creat întreprinderi simulate, această metodă de instruire este avantajoasă, contribuind la integrarea mai rapidă a viitorilor absolvenți într-o întreprindere reală, la dezvoltarea aptitudinilor și abilităților practice ale studenților, la instruirea acestora în diferitele domenii abordate în cadrul întreprinderilor simulate. Aceste metode facilitează inserția pe piața muncii a studenților, printr-o serie de acțiuni cu caracter inovator care vor conduce la creșterea șanselor de ocupare și de dezvoltare a competențelor personale și profesionale ale acestora în scopul îmbunătățirii tranziției de la școală la viața activă.

Propunem următoarele *modalități de adaptare a învățământului superior economic la condițiile create de criza economică actuală*:

a) considerăm că învățământul privat oferă condiții superioare de derulare a activităților didactice, deoarece stimulează mai mult spiritul de inițiativă, creativitatea și favorizează inovația, ceea ce conduce la crearea avantajului competitiv în raport cu instituțiile de stat;

b) sub aspectul conținutului, inovația se poate manifesta prin includerea în rândul disciplinelor obligatorii și opționale a unor adaptate nivelului studenților și nevoilor

acestora, dar și ale comunității; singura soluție pentru a te menține ca instituție de învățământ la curent cu noutățile și cerințele pieței forței de muncă este parteneriatul educație-mediu antreprenorial; aceste discipline nu trebuie să le înlocuiască pe cele tradiționale, ci să vină în completarea lor cu activități de natură practică, obligatorii pentru pregătirea adecvată a unui economist;

c) deoarece în prezent tinerii petrec foarte multe ore în fața calculatorului, mai mult decât în sălile de curs, trebuie luată în calcul organizarea unor cursuri prin intermediul acestor mijloace moderne de comunicații și utilizarea mai pregnantă a acestora ca metode didactice;

d) prin metodele didactice aplicate, este necesar să se urmărească formarea unor competențe superioare, îndeosebi practice.

Uniunea Europeană, prin instituțiile sale, urmărește transpunerea în practică a strategiei de la Lisabona. Comisia Europeană a lansat un document privind profilul de formare european, structurat pe opt domenii de competență. În acest context, considerăm utilă crearea întreprinderilor simulate și dezvoltarea acestei metode moderne de instruire, pe care o considerăm o șansă pentru adaptarea absolvenților la cerințele prezente, extrem de dificile de pe piața muncii, dar și o modalitate de promovare a practicii economice corecte și profesionale. Numai în 2010, cei peste 15000 de tineri licențiați în studii economice din România au avut o ofertă de numai 600-700 de posturi, adică 21 de candidați pe fiecare post.

e) încheierea unor parteneriate cu companiile care activează pe piața locală dispuse să ofere studenților programe de internship;

f) crearea și implementarea unor proiecte care să vizeze diferite aspecte din viața economică și socială reală, prin formarea unor echipe de lucru constituite din cadre didactice și studenți; aceste proiecte (finanțate de beneficiari, companii sau instituții publice) conduc la crearea avantajelor atât pentru instituție, cadre didactice, cât și studenți;

g) stimularea creativității studenților și recompensarea muncii în echipă, nu numai a rezultatelor individuale. În prezent, munca în echipă, implicarea în diverse programe, proiecte educaționale nu este recompensată în vreun fel și nu este atrăgătoare pentru studenți;

h) implicarea studenților în acțiuni de voluntariat, deoarece se cunoaște faptul că un număr destul de redus dintre români posedă preocupări în acest sens;

i) intensificarea acțiunilor de consultanță managerială, financiară prin intermediul cadrelor didactice cu preocupări intense în domeniile lor de interes.

În concluzie, considerăm că aplicarea metodelor didactice inovativ-creative și susținerea unui învățământ axat mai puțin pe memorarea informațiilor și reproducerea cunoștințelor și mai mult pe dezvoltarea aptitudinilor creatoare și practice ale studenților corespund pe deplin noilor cerințe ale societății actuale. Implementarea întreprinderilor simulate ca formă modernă de instruire reprezintă pentru orice instituție de învățământ superior care abordează domeniul economic o necesitate, în contextul unei piețe a muncii extrem de exigente, care solicită angajaților caracteristici și abilități practice de afaceri deosebite.

Bibliografie:

1. Bechar, J.-P., *L'enseignement superieur et les innovations pedagogiques: une recension des ecrits*, Revue des Sciences de l'education, vol. XXVII, nr. 2, 2001, www.persee.com;
2. Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Ed. Polirom, Iași, 2006;
3. Cummings, W. K., *Instituții de învățământ*, Ed. Comunicare.ro, București, 2007;
4. Neagu, G., *Inovația în învățământ*, Revista Calitatea Vieții, nr. 1-2/2009, p. 110;
5. Nicolescu, O., *Strategia universității. Metodologie și studii de caz*, Ed. Economică, București, 2007;
6. Phelps, E., *Criză în formă de U*, articol în Revista Forbes, aprilie 2009;
7. *** Ziarul *Săptămâna financiară*, nr. 207, 11 mai 2009;
8. *** Raport annuel sur l 'etat et les besoins de l'education, 2004-2005. Le dialogue entre la recherche et la pratique en education : une clef pour la reussite, www.cse.qc.ca;

Elaborarea unui plan de marketing privind relansarea activității de comercializare a semințelor de legume din cadrul Stațiunii de Cercetare-Dezvoltare pentru Legumicultură Buzău

Prof. univ. dr. Ion Scurtu,
Prof. univ. dr. Elena Enache,
Universitatea "Constantin Brâncoveanu" Pitești
C. S . II dr. Floarea Burnichi,
C.S. II dr. Costel Vînătoru
S.C.D.L. Buzău

Abstract:

The purpose of the present paper is to develop a marketing plan for the Research and Development for Vegetable Station from Buzău, by which to revitalize the marketing activity of vegetable seeds produced by it. The vegetable varieties created here, at SCDL Buzău, and the seed products, boasts a high quality and adaptability to natural conditions and economic changes, but they have a weak economic recovery due to their insufficient knowledge of producers and consumers.

A marketing plan will be that instrument that will help to direct organization's marketing activities and resources to achieve its marketing goals.

Keywords: marketing plan, vegetable, seeds, economic recovery.

Indiferent de tipul de activitate desfășurată într-o organizație, aceasta trebuie cât mai bine adaptată condițiilor oferite de mediul intern și extern. În acest fel, eforturile depuse vor genera cele mai bune efecte, influențele nefavorabile vor fi evitate sau minimizezate.

Ideea eficientizării este preluată prin planul strategic al organizației, care are între componente planul de afaceri, și care, la rândul său conține, între altele, planul de marketing.

Un plan de marketing este acel instrument cu ajutorul căruia se direcționează activitatea de marketing și resursele organizației pentru îndeplinirea obiectivelor de marketing ale acesteia¹.

Amplu prezentat în lucrarea Marketing – Dicționar explicativ², conceptul de plan de marketing se referă, în esență, la acțiunile coordonate ce concură la creșterea vânzărilor unui produs sau serviciu.

În teorie, planul de marketing are o structură compusă, în principiu, din următoarele secțiuni: *expunerea introductivă, analiza mediului, analiza SWOT, ipotezele, obiective de marketing, strategii de marketing, program de marketing, buget și sistem de control.*

În practică, această structură poate fi diferită de la o organizație la alta, în funcție de domeniul în care acționează, de tipul și intensitatea activităților desfășurate.

Scopul lucrării prezente este realizarea unui plan de marketing pentru Stațiunea de Cercetare – Dezvoltare pentru Legumicultură (SCDL) Buzău, prin care să se revitalizeze activitatea de comercializare a semințelor de legume produse de aceasta. Soiurile de legume create la SCDL Buzău și semințele produse aici, se remarcă printr-o foarte bună calitate și adaptabilitate la condițiile naturale și economice din țară, dar au o slabă valorificare economică datorită insuficienței cunoașterii a acestora de către producători și consumatori.

Expunerea introductivă

SCDL Buzău face parte din rețeaua de unități de cercetare și dezvoltare din agricultură, coordonată de Academia de Științe Agricole și Silvicultură, rețea caracterizată prin cercetări și rezultate teoretice și practice deosebit de valoroase ale unor specialiști recunoscuți atât la nivel național cât și internațional.

¹ Balaure V. (coordonator), *Marketing*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Ed. Uranus, București, 2002, p. 585.

² Florescu C., Mălcomeț P., Pop N. Al. (coordonatori), *Marketing – Dicționar explicativ*, Ed. Economică, București, 2003, p. 522-524.

Stațiunea a fost înființată în aprilie 1957 sub numele de Stațiunea Experimentală Buzău, fiind una dintre cele mai vechi unități de cercetare care funcționează fără întreruperi de 53 de ani pe același amplasament și cu aceleași obiective principale. Activitatea stațiunii vine în sprijinul cultivatorilor de legume, cu scopul de a promova legumicultura modernă, bazată pe cunoștințe științifice, în primul rând în perimetrul tradițional al zonei Buzău, dar și al altor zone legumicole cu condiții asemănătoare.

Chiar din primele două decenii de existență, stațiunea s-a afirmat prin obținerea unor soiuri de legume deosebit de valoroase și care au fost cultivate pe suprafețe mari o lungă perioadă de timp: tomatele „Buzău 1600”, ceapa „Diamant” pentru semănat direct și ceapa de apă „Aurie de Buzău”, varza „De Buzău” și altele. Totodată, s-au realizat numeroase perfecționări ale tehnologiilor de cultură atât pentru cultura în câmp, cât și în solarii.

Anii 1973-1990 au fost caracterizați prin subordonarea tematicii de cercetare a stațiunii la programele naționale de cercetare coordonate de Institutul de Cercetări pentru Legumicultură și Floricultură, ceea ce a îngrădit într-o anumită măsură inițiativele stațiunii, iar rezultatele în privința creării de noi soiuri au fost mai modeste. În schimb, stațiunea a devenit unul din cei mai mari producători de semințe din țară, acestea fiind cunoscute și solicitate de marile asociații legumicole, de cooperativele agricole sau fermele fabricilor de conserve.

După 1990, SCDL Buzău a revenit la posibilitatea de a promova propriile proiecte de cercetare, dar în același timp a întâmpinat greutăți enorme legate de insuficiența fondurilor pentru finanțarea cercetării, pierderea unor suprafețe de teren atribuite arbitrar de organele locale unor solicitanți care se pretind moștenitori ai terenului, plecarea unor cercetători etc. Cu toate acestea, colectivul de cercetare, prin activitate științifică serioasă și consecventă a reușit o serie de performanțe excelente care pot deveni baza pentru o adevărată relansare economică a acestei unități de mare importanță pentru legumicultura românească.

SCDL BUZĂU, ca unitate strategică de cercetare și dezvoltare pentru zona bazinului legumicol Buzău și a județelor limitrofe, are în prezent preocupări în domeniul cercetării referitoare la:

- Ameliorarea unor specii de tomate, ardei, castraveți, ceapă, varză de toamnă, salată, cicoare, fasole pitică, mazăre, morcov, pătrunjel, țelină, spanac, pătlăgele vinete, dovlecei, ridichi de lună, busuioc;
- Selecție conservativă și producerea materialului biologic la soiurile și hibridii de legume și flori (menținerea soiurilor create și producerea semințelor);
- Agrochimie - Fiziologie - Biochimie ;
- Optimizarea tehnologiilor de cultură pentru culturile din câmp deschis și spații protejate ;
- Protecția plantelor;
- Mecanizarea lucrărilor în legumicultură;
- Floricultură, plante rare și medicinale.

Pentru diseminarea rezultatelor cercetării științifice desfășurate în cadrul sectorului de cercetare și promovarea mai eficientă în producție a acestor rezultate, a fost înființat și activează în cadrul SCDL Buzău un Centru Regional de Consultanță în Horticultură (și online - www.scdlbuzau.ro).

În prezent, SCDL Buzău poate să producă sămânță dintr-un număr mare de soiuri și hibridi de legume, creații proprii sau la care are dreptul de menținere, conform legii. Dintre acestea menționăm:

SPLENDENS - Soi timpuriu de ardei gogoșar destinat consumului în stare proaspătă și industrializării. Potențialul de producție este de 38-42 t/ha, din care peste 40% se recoltează până la 15 septembrie.

SPLENDID - Soi de gogoșar semitârziu. Potențialul de producție este de 50-55t/ha.

Ardei gras ARUM - Soi timpuriu, destinat consumului în stare proaspătă. Fructele sunt verzi la maturitatea de consum și roșii la maturitatea tehnologică. Greutatea fructului este de cca 80 g.

Ardei lung COSMIN - Soi semitârziu (137-142 zile), cu fructele pendente, tip teacă, roșu intens la maturitatea fiziologică, cu greutate cuprinsă între 70-110 g. Potențialul de producție este de 32-43 t/ha. Fructele sunt de culoare roșu închis, dulci, suculente, aromate, destinate consumului în stare proaspătă.

Ceapă din sămânță RUBINIU - Soi de ceapă roșie foarte productiv, destinat consumului în stare proaspătă.

Tomate BUZĂU 50 - Soi timpuriu cu creștere nedeterminată. Fructul are o greutate medie de 260 g. Gustul fructului este plăcut, cu aspect comercial atractiv. Soi pentru cultura în câmp deschis, destinat consumului în stare proaspătă; potențial de producție: 40 – 50 t/ha.

Tomate CARISMA - Soi de tomate tip cireasă, cu creștere nedeterminată, productiv, destinat cultivării în spații protejate și câmp deschis. Fructele, de circa 25 g, se remarcă prin gustul plăcut, dulce, coloritul roșu intens și aroma deosebită. Se pot recolta și în ciorchine. Destinat consumului în stare proaspătă și industrializării - conservate la borcan în suc de tomate. Rezistență bună la depozitare. Plasticitate ecologică mare.

Stațiunea mai produce semințe din alte numeroase soiuri, printre care: ardei gras GALBEN SUPERIOR și BUZĂU 10; ardei iute LINIA 1; busuioc AROMAT DE BUZĂU; castraveți SIRIUS F1 și TRIUMF F1; ceapă din sămânță DE BUZĂU; cicoare de grădină ANGELA și CAMELIA; dovlecel HAPY; fasole pitică IOANA și MENUET; mazăre de grădină GETICA; pătrunjel de frunze ORY; pepene galben FONDANT; salată GRAȚIA; tomate timpurii hibride SIRIANA, dar și tomate pentru câmp BUZĂU 1600,

BUZĂU 22, BUZĂU 47, KRISTINICA și alte soiuri; varză de toamnă BUZOIANA și MĂGURA; Vinete DRĂGAICA și ZARAZA etc.

Dacă rezultatele cercetării sunt foarte favorabile, în schimb rezultatele economice sunt extrem de modeste, unitatea avînd mari probleme cu asigurarea plății salariilor și cu dotarea tehnico-materială.

Cunoscînd îndeaproape problemele majore ale acestei organizații, considerăm că nu doar contextul economic și al activității de cercetare din România au determinat starea actuală, nefavorabilă, a SCDL Buzău, ci, într-o bună măsură, și faptul că managementul acesteia nu a cunoscut și utilizat informațiile de marketing pentru dinamizarea vânzării semințelor produse.

Analiza mediului SCDL Buzău

Stațiunea de Cercetare – Dezvoltare pentru Legumicultură Buzău reprezintă unul dintre centrele de cercetare în domeniu, înființate în România în perioada socialistă, cu scopul de a dezvolta și susține sectorul agricol, bază a economiei acelei perioade. Din totalul celor 6 stațiuni de cercetare și dezvoltare legumicolă, create înainte de anul 1990, mai funcționează astăzi doar patru, și anume: SCDL Buzău, (pentru zona Munteniei), Bacău (pentru zona Moldovei), Ișalnița-Dolj (destinată sectorului legumicol din zona Olteniei, dar care se află la limita supraviețuirii) și Iernut-Mureș (pentru zona Transilvaniei, dar cu rezultate modeste în domeniul cercetării).

De la stadiul de sămânță din diferite categorii biologice, de la noile soiuri ce vor fi omologate, continuînd în teren, cu soluții tehnologice oferite producătorilor și cu produse ce vor ajunge sub o formă sau alta la producător/procesator/consumator, eforturile cercetătorilor sunt îndreptate în același sens: crearea și producerea unor soiuri calitative de legume, asigurarea și respectarea standardelor de calitate în domeniu, diseminarea informațiilor științifice acumulate.

Aceste deziderate au nevoie de o susținere materială consistentă, iar sumele alocate din surse bugetare sunt insuficiente. De aceea, sunt necesare soluții economice eficiente pentru obținerea fondurilor bănești atât de necesare pentru menținerea și dezvoltarea stațiunii.

Din punctul de vedere al mediului extern, stațiunea are o concurență relativ scăzută la nivel național și de multe ori incorectă, datorită producătorilor neautorizați de unitate, dar este puternic concurată de semințele care provin din străinătate, de la marile companii internaționale producătoare de semințe.

Concurența pe plan național este reglementată prin Legea 266/2002, care stabilește că dreptul de multiplicare al semințelor este acordat de către menținătorul soiului, care este cel mai adesea, pentru soiurile noi, unitatea unde s-a obținut soiul. Ca urmare, din soiurile create în stațiune nu pot fi produse semințe, în mod legal, de către alte unități, decât dacă, cel care a obținut soiul, acordă dreptul de înmulțire contra unei redevențe.

Așa cum arătăm, concurența cea mai puternică vine din partea firmelor multinaționale care au reprezentanțe în România și au o politică de marketing bine pusă la punct care le-a permis să dețină controlul aproape exclusiv asupra vânzării semințelor de legume pentru cultura în solarii, dar într-o măsură însemnată și celor destinate culturilor în câmp deschis.

Avînd în vedere valoarea soiurilor create la SCDL Buzău, considerăm că aceasta ar trebui să-și propună următoarele cote de piață și drept urmare, eforturile ar trebui îndreptate spre obținerea cantităților de semințe menționate în tabelul nr. 1.

Tabel nr. 1

Estimarea cantităților de semințe care trebuie produse

Specia	Suprafața cultivată anual-ha	% posibil de cultivat cu semințe de la SCDL Buzău	Cantitatea necesară pentru un hectar-kg	Cantitatea necesară să fie produsă/cant. care se obține la ha	Suprafața necesară conform producțiilor medii obținute în stațiune
Tomate	47.429	10	0,25	1200/120	10
Morcov și rădăcinoase	16.974	10	4,0	7000/500	14
Ceapă	33.922	-	-	-	-
d.c.din arpagic	25.000	10	-	-	-
Suprafața cu arpagic	250		8	2000/500	4
din sâmbânță	9.000	25	6,0	13500/400	34
Varză	43.305	20	0,3	2100	3
Castraveți	12.210	5	4,0	2400	
Ardei	20.090	10	0,8	1600/80	20
Mazăre grădină	5.543	5	180	5000/1250	4
Fasole verde	10.750	5	80	4000/800	5
Vinete	Cca 10.000	10	0,8	800/120	7

Rezultă că, dacă stațiunea ar propune să obțină segmentele de piață teoretic posibile, ar avea nevoie numai pentru producerea semințelor comerciale din speciile menționate, de cca 100 ha. La acestea trebuie adăugate alte cca 10 ha pentru selecție conservativă, cca 120 ha pentru rotații agrotehnice și spații de izolare și minim 5 ha pentru activitatea de cercetare. Totalul suprafețelor necesare se ridică așadar la cca 250 ha.

În privința veniturilor posibil de obținut, în tabelul nr. 2 prezentăm prețurile medii de livrare a semințelor din anul 2009, considerînd că pentru atingerea cotei de piață este necesar ca prețul semințelor să nu crească decât în cazuri foarte bine justificate.

Tabel nr. 2

Estimarea valorii posibil de obținut în urma valorificării semințelor

Specia	Cantitatea necesară de semințe-kg	Preț/kg- lei (inclusiv TVA)	Valoarea posibil de obținut- lei (inclusiv TVA)
Tomate soiuri	1.200	500	600.000
Tomate hibride	20	20.000	400.000
Tomate cireasă	20	2.000	40.000
Morcov și rădăcinoase	7.000	200	1.400.000
Sâmbânță pt. ceaclama	13.000	150	1.950.000
Varză	2.000	500	1.000.000
Castraveți soiuri	2.000	120	240.000
Ardei	1600	1.000	1.600.000
Mazăre grădină	5.000	8	40.000
Fasole verde	4.000	30	120.000
Vinete	800	250	200.000

Din această estimare se poate deduce că în condițiile în care managementul stațiunii va acorda întreaga atenție unui plan viabil de producere și valorificare a semințelor, stațiunea va avea posibilitatea de dezvoltare pe plan lung.

Analiza SWOT

Din informațiile anterioare este posibilă realizarea analizei SWOT, respectiv determinarea punctelor forte (atuuri) și a punctelor slabe, precum și identificarea oportunităților și a amenințărilor apărute pe piață. Aspectele relevante din aceasta au la bază specificitatea obiectivului analizat. În cazul nostru au fost identificate următoarele:

Puncte forte

- poziție geografică strategică;
- cercetători cu o foarte bună pregătire în domeniul legumiculturii;
- experiență acumulată în cei peste 50 de ani de funcționare;
- acumularea în portofoliul stațiunii a unor brevete privind unele soiuri valoroase, care nu pot fi înmulțite de alți producători (exclusivitatea);
- cunoașterea de către cultivatori a unor soiuri create în stațiune și existența unei cereri constante pentru acestea ca urmare a credibilității unității, câștigată în timp;
- existența unui site al stațiunii care conține principalele informații necesare cultivatorilor.

Puncte slabe

- decapitalizarea unității, datorită rezultatelor slabe din fermele de dezvoltare în anii anteriori;
- management neperformant, ca urmare a deselor schimbări ale conducerii unității și a climatului național nefavorabil pentru cercetarea agricolă;
- marketing slab dezvoltat, datorită inexistenței în organigramă a unor posturi de specialist în marketing;
- valorificarea produselor și a producției realizate, în mod întâmplător fără contracte ferme și o prezentare deficitară.

Oportunități

- anularea datoriilor acumulate către stat și a penalizărilor pentru neplata acestora;
- dezvoltarea fără precedent a internetului poate asigura legături pe tot globul, nu doar în țară, crearea unui magazin on-line, transmiterea tuturor informațiilor despre produse care pot atrage pe cei interesați;
- apariția unor posibilități de finanțare în cadrul programelor sectoriale. posibilitatea de a recâștiga în instanță terenurile preluate ilegal.

Amenințări

- insuficiența preocupare sau chiar lipsa de preocupare a autorităților statului pentru susținerea acestui sector de activitate,
- terenurile și clădirile stațiunii sunt situate în spațiul intravilan al municipiului Buzău, au o valoare foarte mare și, de aceea, prezintă un interes aparte pentru „vânătorii din domeniul imobiliar”, existând permanent riscul de a pierde proprietatea asupra lor;
- pericolul pierderii patrimoniului genetic autohton, extrem de valoros, colectat și ameliorat în cei peste 50 de ani de activitate;
- concurența puternică din afara țării, care oferă legumicultorilor produse similare (semințe) la prețuri mai mici, atunci când este vorba de semințe din soiuri vechi, sau la prețuri foarte mari atunci când este vorba de hibrizi noi, ceea ce induce în mintea cultivatorului ideea de hibrizi de mare valoare.

Ipotezele

Echipa de autori consideră că aspectele reieșite din analiza anterioară pot fi considerate bază pentru o nouă abordare managerială, că o parte din punctele slabe și amenințările asupra Stațiunii de Cercetare analizate vor putea fi anulate sau diminuate, dacă se va aplica un program de marketing în urma căruia rezultatele din cercetare și producție, punctele forte și oportunitățile vor fi mai bine valorificate.

Succesul în privința aceasta depinde nu doar de unele momente de „sclipire”, ci de un efort consecvent și permanent de elaborare și îndeplinire a unui plan de marketing. Noțiunile de planificare și plan au fost demonetizate după anii '90, considerându-se că acestea reprezintă o legătură cu vechea orânduire și că ele trebuie anulate. Astăzi, începem să înțelegem că este necesar să le acordăm un nou sens, o nouă importanță, deoarece mediul este adesea turbulent sau

instabil și numai printr-un plan bun se poate orienta o întreprindere în direcția dorită, cu atât mai mult cu cât statul nu mai intervine cu sprijin, ba dimpotrivă.

Obiective de marketing

Obiectivele trebuie stabilite și urmărite pe trei niveluri: organizațional superior, al unității strategice de activitate și funcțional de marketing. Pentru fiecare în parte trebuie elaborate planuri specifice, iar în acestea trebuie să se regăsească următoarele obiective:

- a) la nivelul operațional superior, prin planul strategic se vor urmări:
 1. viziunea Stațiunii de Cercetare – Dezvoltare pentru Legumicultură Buzău în următorii 5 ani și mai departe, responsabilitatea socială;
 2. obiectivele pe termen lung (cifra de afaceri, valoarea și volumul vânzărilor, indicii de creștere a vânzărilor, profitul, clienții, furnizorii);
 3. strategiile de dezvoltare (colaborări, parteneriate, atragere de fonduri, abordarea pieței externe);
 4. modul de procurare a resurselor financiare necesare pentru revitalizarea activității de producere a semințelor în mod eșalonat (avansuri acordate prin contract, aplicarea pentru credite bancare, aplicarea pentru acordarea unor fonduri europene etc.);
 5. modul de alocare a resurselor exprimat în termeni financiari, materiali și ai personalului propriu sau comunității în ansamblul ei.
- b) la nivelul unității strategice de activitate, prin planul acesteia, se vor urmări:
 1. piața sau segmentele de piață vizate (legumicultorii din zona deservită sau din întreaga țară, vizarea piețelor externe);
 2. structura cea mai avantajoasă a unității strategice de activitate (unități operative eficiente – ferme, sectoare, puncte de lucru);
 3. avantajul competitiv (calitatea semințelor și a produselor, prețurile acestora, caracterul lor ecologic).
- c) la nivelul funcțional de activitate, prin planul de marketing și prin planul de produs, se vor urmări:
 1. modul de abordare a pieței țintă (utilizarea tuturor canalelor de informare din și spre piață);
 2. mixul de marketing;
 3. planul de acțiune pe fiecare produs în parte (cota de piață, notorietatea mărcii, gradul de acoperire a pieței).

Strategii de marketing

La început Stațiunea are de ales o **strategie în privința cuplului produs-piață**. Variantele posibile sunt:

- a) *strategie de retragere*, variantă rar întâlnită și pe care nu o recomandăm, deoarece vine în contradicție cu scopul declarat al lucrării;
- b) *strategie de consolidare*, respectiv de menținere la nivelul actual, pe care de asemenea, nu o recomandăm pe ansamblu, ci doar pe unele componente;
- c) *strategie de penetrare a pieței*, indicată în condițiile de dezvoltare pe care, la urmărim, dar aleasă, fie pentru o parte din produse, fie pentru a fi aplicată în cascadă;
- d) *strategie de dezvoltare a produselor*, simultan cu cele anterioare, aplicabilă acolo unde există un succes anterior ce merită a fi extins;
- e) *strategie de dezvoltare a pieței*, care înseamnă abordarea unor piețe localizate în arii geografice diferite de cele pe care este situată în prezent;
- f) *strategie de diversificare* în același domeniu sau în domenii conexe. Diversificarea poate avea loc de exemplu, prin crearea unei linii de valorificare industrială sau artizanală a producției (producție de conserve), sau prin

extinderea cercetărilor pe unele legume și fructe care pot fi de interes (de exemplu, vânzarea de semințe produse din Momordica sau produse obținute din fructul acestei plante cu efect antidiabetic). De asemenea, mai pot fi produse semințe din diferite plante cu multiple utilizări, îndeosebi plante medicinale.

Alegerea uneia sau a unora dintre strategiile mai sus-menționate se va corela cu selectarea uneia dintre variantele strategice generice, aplicabilă la nivelul organizației:

- a) *Strategia celui mai scăzut cost total*. Pe baza ei se valorifică toate sursele de avantaje ce țin de costurile de producție și de distribuție. O astfel de alegere ar însemna o dominare prin costuri, dar, din păcate, Stațiunea de la Buzău a pierdut deja această bătălie, în favoarea altor ofertanți concurenți;
- b) *Strategia de diferențiere*, poate fi potrivită pentru că se referă la valorificarea unicității date de calitate sau de servicii asociate produselor, chiar dacă acestea au prețuri mai ridicate;
- c) *Strategia de concentrare* ar însemna renunțarea la unele segmente de produse sau la unele piețe și fundamentarea viitoarei activități pe cunoașterea temeinică a nevoilor specifice ale unui segment de piață, sau a unui număr restrâns de segmente. Astfel, se va ajunge mai repede la costuri reduse și prețuri mai mici. Totuși, în acest fel, ar rămâne neacoperite unele nevoi, ce vor fi rapid valorificate de concurență.

Considerăm că este posibil să se aleagă o variantă **strategică hibrid**, compusă din părți ale celor prezentate mai sus, deoarece aceasta este recomandarea verificată a marketingului, fie pentru obținerea unor însemnate economii de scară, fie, cazul nostru, pentru penetrarea unei piețe pe care concurenții dețin poziții importante.

Program de marketing

Operaționalizarea strategiei alese presupune și elaborarea unui program de marketing adecvat. Astfel, se vor preciza prin program toate operațiunile ce se vor derula, într-o succesiune logică sau chiar în paralel, însoțite de resursele materiale, financiare și umane necesare și de timpul alocat în număr de zile. Prin tehnici foarte des utilizate (diagrama Gantt, metoda drumului critic, metoda PERT) se poate realiza o coordonare corespunzătoare a activităților.

Bugetul va cuprinde în conținutul său toate elementele de cheltuieli ce se vor efectua precum și toate sursele de venituri ale organizației, în funcție de obiective și căile de acțiune.

Sistemul de control și responsabilitățile sunt imperative și nu pot fi neglijate, dar depind de opțiunile și realismul managementului și sunt condiționate de procedurile alese.

În concluzie, pentru revitalizarea activității de producere și mai ales de valorificare a semințelor, SCDL Buzău trebuie să implementeze un program global de management și marketing performant la care să-și aducă contribuția, alături de cercetătorii stațiunii, fie specialiști în marketing angajați în unitate (modelul ideal) fie specialiști din exterior, care vor lucra pe bază de contract.

Bibliografie:

1. Balaure V. (coordonator), *Marketing*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Ed. Uranus, București, 2002
2. Burnichi F., *Potențialul de creștere și fructificare al tomatelor cultivate în câmp neprotejat*, Ed. Independența Economică, Pitești, 2008
3. Dumitrescu M., Scurtu I. și colab., *Producerea legumelor. Tratat*, Ed. Artprint, București, 1998
4. Florescu C., Mâlcomeț P., Pop N. Al. (coordonatori), *Marketing – Dicționar explicativ*, Ed. Economică, București, 2003
5. Manole V., Stoian M., Ion R.-A., *Agromarketing*, Ed. ASE, București, 2003
6. Scurtu I., *Economia și managementul agriculturii*, Ed. Independența Economică, Pitești, 2011
7. Vânătoru C., *Proiect managerial – Stațiunea de cercetare-dezvoltare pentru Legumicultură Buzău*, 2008
8. Voican V., Scurtu I. și colab., *Producerea legumelor în câmp*, Ed. Phoenix, Brașov, 2006

Flexibilizarea relațiilor de muncă în contextual crizei economice actuale – deziderat al proiectului de modificare a Codului Muncii

Lect. univ. dr. Maria-Iuliana Cebuc

Universitatea „Constantin Brâncoveanu” Pitești
Facultatea Management-Marketing în Afaceri Economice Râmnicu-Vâlcea

Abstract:

Flexibility and adaptation to the realities of labor relations socio-economic, both European and national, is a tool most commonly used measures in times of crisis, this objective is an incentive for business growth and the economy in general, while ensuring an optimal level of protection for employees.

Keywords: *flexible labor market, economic crisis, labor law, EU rules*

1. Considerații introductive

Globalizarea și progresul tehnologic influențează hotărâtor relațiile de muncă, prin modul în care modifică rapid nevoile lucrătorilor și ale întreprinderilor. În timp ce companiile trebuie să fie inovative și să caute soluții pentru a se menține pe piață, lucrătorii sunt nevoiți, la rândul lor, să fie flexibili pentru a-și găsi și păstra un loc de muncă. Totodată, evoluțiile negative financiare și economice înregistrate la nivel global în ultimii ani impun adoptarea unor noi abordări atât la nivel european, cât și național în vederea atingerii obiectivului instituirii unei economii sociale de piață prevăzut în Tratatul de la Lisabona. Potrivit datelor publicate de Eurostat în ianuarie 2011, la nivelul lunii noiembrie 2010 în UE rata șomajului era de 9,6%, aceeași valoare înregistrându-se și în octombrie 2010, 13 state europene înregistrând valori ale ratei șomajului peste media europeană.

În acest context, la nivelul Uniunii Europene există evidente preocupări pentru a ameliora cadrul juridic și instituțional existent în domeniul relațiilor de muncă. În rândul acestora se înscriu și evoluțiile legislative recente care vizează flexibilizarea pieței muncii europene în corelație cu asigurarea unui nivel satisfăcător de securitate socială. Flexibilitatea pieței muncii este asociată explicit sau implicit cu performanța economică și competitivitatea. Ea echivalează cu liberalizarea accesului și a ieșirii forței de muncă de pe piață, respectiv capacitatea salariaților și angajatorilor de a ajunge la înțelegeri fără restricționări sau acțiuni din partea statului de a privilegia una din părți în dauna celeilalte și a eficienței muncii, modernizarea legislației muncii, stimularea participării categoriilor defavorizate – tineri, femei, persoane în vârstă. De asemenea, flexibilitatea se referă la organizarea flexibilă a muncii, organizare capabilă să răspundă repede și eficient noilor condiții economice și sociale și care să determine o creștere semnificativă a productivității, la facilitarea reconcilierii vieții profesionale cu responsabilitățile vieții private și, totodată, creșterea securității salariaților în fața riscurilor sociale.

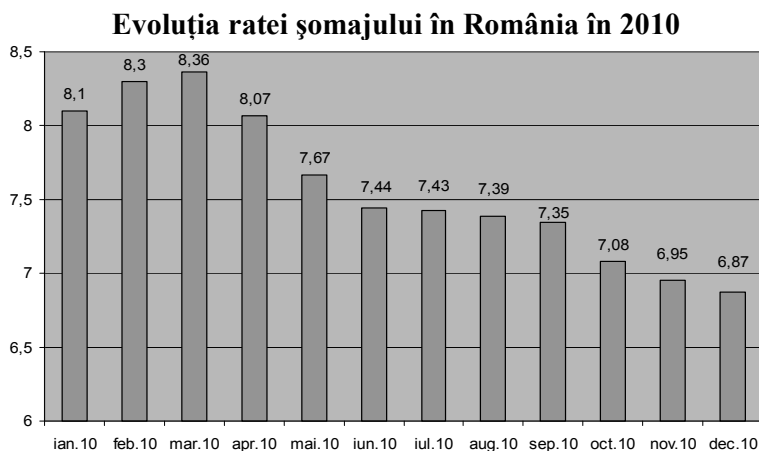
Flexibilitatea implică însă un echilibru între drepturile și responsabilitățile conferite partenerilor sociali.

Strategiile de flexibilizare ar trebui să aibă în vedere probleme precum: evaluarea impactului flexibilizării asupra sănătății și securității în muncă; asigurarea accesului la pregătire profesională și identificarea unor metode specifice de realizare a acestei pregătiri; examinarea posibilităților de îmbunătățire a condițiilor de muncă prin noi metode de organizare a muncii; dezvoltarea unor modalități adecvate de stimulare a cadrului de negociere acordându-se o atenție specială cooperării instituționale.

2. Piața muncii în România

În anul 2010, în România rata șomajului a fost ridicată comparativ cu anii precedenți, mai ales în primele patru luni ale anului, una din cauzele acestei situații constituind-o și lipsa flexibilității pieței de muncă.

Grafic nr. 1

Sursa: Realizat de autor pe baza datelor publicate de ANOFM

Potrivit datelor publicate de Eurostat, piața muncii din România este caracterizată ca fiind una dintre cele mai rigide din Uniunea Europeană, companiile care își desfășoară activitatea pe teritoriul statului întâmpinând greutăți semnificative atunci când doresc să angajeze sau să concedieze personal. Formele de ocupare flexibilă precum contractele pe durată determinată, cu timp parțial, cu munca la domiciliu sau prin agent de muncă temporară fiind rar utilizate.

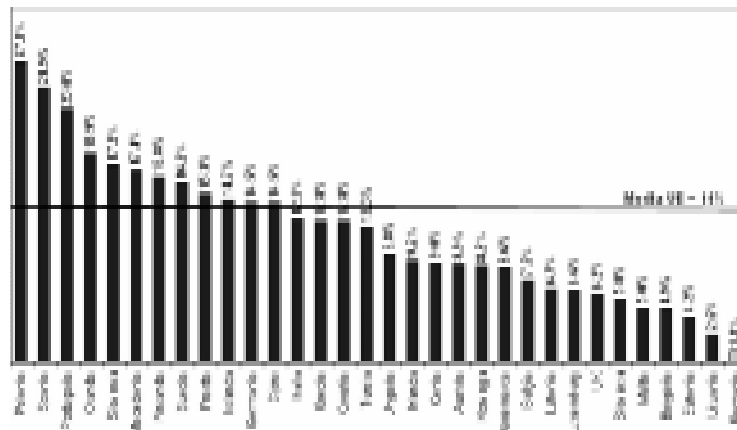
În România, contractele de muncă pe perioadă nederminată sunt considerate modalitatea principală de desfășurare a relațiilor de muncă, principalul instrument ce oferă salariaților posibilitatea de a beneficia de protecția oferită de legislația muncii și de dispozițiile contractelor colective.

Ca o consecință a acestei rigidități – dacă la nivelul Uniunii Europene, ponderea în total angajați a angajaților cu contract de muncă temporar este de 14%, în România procentul nu trece de 1,1%.

Ponderea în total angajați a angajaților cu contract cu timp de muncă parțial este 8,5% în România, 19,4% în UE, peste 26% în Germania, UK sau Norvegia, și 49% în Olanda¹.

Ocuparea part-time și angajarea pe perioadă determinată pot reprezenta însă, alternative viabile la ocuparea tradițională, mai ales în perioadele de criză. Adaptarea, inclusiv legislativă, la noile schimbări determinate în principal de criza economico-financiară actuală, impune o mai mare flexibilitate a pieței muncii, necesitatea creării unor noi locuri de muncă fiind deosebit de importantă pentru creșterea economică, dar și pentru stabilitatea socială. În acest context apare ca necesară diversificarea situațiilor în care părțile pot proceda la utilizarea unor forme flexibile de ocupare respectiv la încheierea unor contracte pe perioadă determinată, a contractelor cu timp parțial, cu munca la domiciliu sau prin agent de muncă temporară.

¹ Eurostat, august 2010.

Ponderea salariaților cu contract temporar în total salariați

Sursa: www.businessday.ro

Proiectul de lege privind modificarea și completarea legii nr.53/2003 - Codul Muncii propune modificări care vizează în principal flexibilizarea relațiilor de muncă, dinamizarea pieței muncii și armonizarea prevederilor acestuia cu Directivele Europene și Convențiile Organizației Internaționale a Muncii. De asemenea, se urmărește înlăturarea dezechilibrelor existente, întrucât se apreciază că dispozițiile Codului Muncii actual asigură o protecție crescută salariaților, în detrimentul angajatorilor.

3. Schimbări preconizate la nivel legislativ

Proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii nr. 53/2003, Codul muncii propune în acest context o serie de modificări importante.

1. **Revizuirea reglementărilor privind aplicarea clauzei de neconcurență.** Se consideră că aplicarea clauzei de neconcurență, în forma actuală, restricționează dreptul la muncă prin încălcarea prevederilor Constituției și ale principiilor fundamentale instituite chiar prin Codul muncii. Astfel, potrivit noilor reglementări se oferă posibilitatea angajatorului de a renunța unilateral la clauza de neconcurență prevăzută în contract, plata indemnizației de neconcurență urmând să înceteze din luna următoare notificării scrise a angajatului privind denunțarea acesteia.

2. **Revizuirea perioadelor de probă instituite pentru verificarea aptitudinilor salariatului,** la încheierea contractului individual de muncă. Raportat la dispozițiile actualului Cod al muncii se constată o creștere a acestora în privința salariaților cu funcții de execuție de la 30 de zile calendaristice la cel mult 45 de zile calendaristice pentru funcțiile de execuție și de la 90 zile calendaristice la cel mult 120 de zile calendaristice pentru funcțiile de conducere. Verificarea aptitudinilor profesionale la încadrarea persoanelor cu handicap se realizează exclusiv prin modalitatea perioadei de probă de maximum 30 de zile calendaristice.

De asemenea, sunt abrogate dispozițiile aplicabile absolvenților instituțiilor de învățământ potrivit cărora la debutul lor în profesie, aceștia se încadrau pe baza unei perioade de proba de cel mult 6 luni.

O altă modificare cu consecințe importante, puternic criticată de reprezentanții salariaților se referă la **eliminarea interdicției** privind angajarea succesivă a mai mult de trei persoane pe perioada de probă pentru același post. Pe durata sau la sfârșitul perioadei de probă, contractul individual de muncă poate înceta numai printr-o notificare scrisă, **fără preaviz**, la inițiativa oricăreia dintre părți

3. Instituirea pentru angajator a ***dreptului de a stabili obiectivele de performanță individuală pentru salariați***, precum și criteriile de evaluare a realizării acestora (art. 40 alin 1 lit f). Această propunere creează posibilitatea pentru angajator, după consultarea cu organizațiile sindicale sau reprezentanții salariaților, după caz, de a stabili obiective și criterii de performanță pentru salariații proprii. Această măsură poate ajuta la creșterea competenței și la gradului de expertiză al salariaților. Prin urmare, în ipoteza neindeplinirii obiectivelor de performanță, angajatorul va decide măsurile care se impun a fi luate față de respectivul salariat.

4. În ceea ce privește ***suspendarea contractului individual de muncă***, Proiectul de modificare a Codului muncii stabilește că un contract individual de muncă este suspendat de drept pentru participarea la grevă, dar fără ca suspendarea să fie efectuată din inițiativa salariatului. În același timp, prevederea conform căreia contractul individual de muncă poate fi suspendat din inițiativa angajatorului ca sancțiune disciplinară este abrogată. Din inițiativa angajatorului, contractul individual de muncă va putea fi suspendat și în cazul reducerii temporare a activității, nu doar a întreruperii activității, ca și pe durata suspendării de către autorități a avizelor, autorizațiilor sau atestărilor necesare pentru exercitarea profesiilor.

Dispozițiile art. 52 al. 3 conferă posibilitatea angajatorilor ca în cazul reducerii temporare a activității, pentru motive economice, tehnologice, structurale sau similare pe perioade care depășesc 30 zile, angajatorul va avea posibilitatea reducerii programului de lucru de la 5 zile la 4 zile pe săptămână, cu reducerea corespunzătoare a salariului, până la remedierea situației care a cauzat reducerea programului.

De asemenea, potrivit art. 52 al.4, în cazul în care din motive obiective este necesară reducerea sau întreruperea temporară a activității, pentru maximum 15 zile pe an, cu obligativitatea reluării ei, angajatorul, poate acorda în aceasta perioada concediu fără plată, după informarea prealabilă a sindicatului reprezentativ de la nivelul unității.

5. În privința încetării de drept a contractului de muncă, sunt introduse noi cazuri pentru acoperirea anumitor situații nereglementate în legislația existentă contractul putând înceta potrivit art. 56 „a) la data decesului salariatului *sau al angajatorului persoană fizică, precum și în cazul a dizolvării angajatorului persoană juridică de la data la care angajatorul și-a încetat existența conform legii.*

b) la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești de declarare a morții sau a punerii sub interdicție a salariatului *sau a angajatorului persoană fizică.*

d) la data îndeplinirii cumulative a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare; data comunicării deciziei de pensie în cazul pensiei de invaliditate, pensiei anticipate parțiale, pensiei anticipate, pensiei pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare;

e) ca urmare a constatării nulității absolute a contractului individual de muncă, de la data la care nulitatea a fost *constatată prin hotărâre judecătorească definitivă;*”

În situația concedierilor colective principalele criterii care vor fi avute în vedere vor cele de performanță și de îndeplinire a obiectivelor și în subsidiar, pentru departajare vor fi avute în vedere criteriile de natură socială. Tot ca o măsură menită să stimuleze mediul de afaceri este privită și ***eliminarea interdicției de a face angajări*** pentru angajatorul care a dispus concedieri colective pe locurile de muncă ale salariaților concediați timp de 9 luni de la data concedierii acestora.

În situația în care contractul individual de muncă încetează, termenul de preaviz este cel convenit de părți în contractul individual de muncă sau, după caz cel prevăzut în contractele colective de muncă aplicabile și *nu poate fi mai mic de 20 zile lucrătoare pentru salariații cu funcții de execuție, respectiv nu poate fi mai mic de 45 de zile lucrătoare pentru salariații care ocupă funcții de conducere.*”

În contextul crizei economice mondiale, această măsură ar putea avea efecte benefice atât pentru salariat, cât și pentru angajator. Pe de o parte, în cazul concedierii salariatului, acesta va avea mai mult timp la dispoziție pentru a-și găsi un nou loc de muncă (având în vedere că în prezent piața muncii înregistrează o contracție continuă). Pe de altă parte, angajatorii vor avea la dispoziție o perioadă de recrutare a personalului mai îndelungată, putând astfel evita stagnarea sau scăderea activității cauzate de lipsa de personal.

6. Cele mai substanțiale modificări au fost aduse **prevederilor privind agentul de muncă temporară în sensul eliminării restricțiilor** prevăzute de art. 88 Codul Muncii pentru a transpune în legislația noastră prevederile Directivei 2008/104/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind munca prin agent de muncă temporară ce au ca scop eliminarea oricărei restricții sau interdicții privind utilizarea muncii temporare.

Această directivă a fost adoptată în contextul în care s-au constatat diferențe considerabile la nivelul utilizării muncii temporare și la nivelul situației juridice, al statutului și al condițiilor de muncă pentru lucrătorii prin agent de muncă temporară în cadrul Uniunii Europene. Directiva stabilește un cadru de protecție pentru lucrătorii temporari, care este nediscriminatoriu, transparent și proporțional și respectă diversitatea piețelor muncii și ale relațiilor între partenerii sociali.

7. Au fost aduse, de asemenea, modificări prevederilor care reglementează contractul individual de muncă pe perioadă determinată. Astfel, potrivit dispozițiilor proiectului, sunt înlăturate limitările prevăzute de actuala legislație a muncii privind contractul individual de muncă pe perioadă determinată (art. 80 alin. 3 Codul muncii). Față de reglementarea actuală care permitea încheierea contractului pentru o perioadă de cel mult 24 de luni, proiectul de modificare prevede că nu poate fi încheiat pentru o perioadă mai mare de 36 de luni, însă poate fi prelungit cu acordul scris al părților pentru realizarea unui proiect, program sau lucrări. Propunerea poate fi considerată binevenită întrucât are în vedere legătura directă dintre activitatea desfășurată de angajator și necesarul de salariați pentru activitatea respectivă.

8. O altă modificare importantă privește **prevederile referitoare la timpul de lucru**, în conformitate cu dispozițiile Directivei nr. 2003/88/CE privind anumite aspecte ale organizării timpului de muncă.

Astfel, potrivit proiectului de modificare, durata maximă legală a timpului de muncă nu poate depăși 48 de ore pe săptămână, inclusiv orele suplimentare. Prin excepție, durata timpului de muncă, ce include și orele suplimentare, poate fi prelungită peste 48 de ore pe săptămână, cu condiția ca media orelor de muncă, calculată pe o perioadă de referință de **4 luni** calendaristice (față de trei luni calendaristice în reglementarea actuală), să nu depășească 48 de ore pe săptămână.

Pentru anumite activități sau profesii stabilite prin contractul colectiv de muncă aplicabil, se pot negocia, prin contractul colectiv de muncă respectiv, perioade de referință mai mari de 4 luni, dar care să nu depășească 6 luni. Sub rezerva respectării reglementărilor privind protecția sănătății și securității salariaților, din motive obiective, tehnice sau privind organizarea muncii contractele colective de muncă pot prevedea derogări de la durata perioadei de referință stabilită de patru luni calendaristice, dar pentru perioade de referință care în niciun caz să nu depășească 12 luni.

3. Concluzii

Una dintre cele mai importante consecințe ale crizei economice actuale constă în reducerea ratei ocupării atât la nivel European cât și național, iar în contextul politico-economic actual orice măsură prin care este sprijinită relansarea economică este binevenită. În acest context, flexibilizarea relațiilor de muncă apare ca necesară. Pe de altă

parte, fiecare formă de flexibilizare a ocupării (pe piața formală și informală) are o relație specifică și particulară cu siguranța socială a indivizilor. O piață a muncii mai flexibilă poate duce și la o reducere a siguranței locului de muncă, angajatul devenind astfel mai vulnerabil, însă în mod evident România trebuie să adopte o serie de măsuri pentru a impulsiona crearea de noi locuri de muncă și mediul de afaceri. Proiectul de modificare a Codului muncii ar putea fi apreciat astfel în condițiile în care dispozițiile de modificare ar asigura un nivel satisfăcător de securitate socială, fără acordarea unor avantaje nejustificate uneia din părți.

Bibliografie:

1. Ion Traian Ștefănescu, *Tratat de dreptul muncii, vol. I+II* Editura Lumina Lex, București, 2003;
2. I.T. Ștefănescu, *Tratat teoretic și practic de drept al muncii*, Editura Universul Juridic, București, 2010;
3. Alexandru Țiclea, *Tratat de dreptul muncii*, Editura Wolterskluwer, 2006.
4. Alexandru Țiclea, *Tratat de dreptul muncii*, Editura Universul juridic, București, 2007
5. Legea nr.53/2003 - Codul muncii
6. Proiectul de lege privind modificarea și completarea legii nr.53/2003 - Codul Muncii
7. Directiva 2008/104/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind munca prin agent de muncă temporară
8. Directiva nr. 2003/88/CE privind anumite aspecte ale organizării timpului de muncă

Particularități ale managementului producției în întreprinderile mici și mijlocii din România în condițiile crizei economice

Prof. univ. dr. ing. Alexandrina Sîrbu,

Lect. univ. dr. Emilia Iordache

Universitatea „Constantin Brâncoveanu” din Pitești

Facultatea Management-Marketing în Afaceri Economice Râmnicu-Vâlcea

Abstract:

During the last couple of years the enterprises qualify as micro, small and medium enterprises (SMEs) have been affected in Romania by the economic crisis, which influenced their management. Production management is integrated into the general management of the enterprises, and the problems facing SMEs is visible related to the production management within crisis conditions, in terms of: organizing and planning the production process; implementation and improvement of the production technologies; implementation of the modern systems of production management.

Keywords: production management, SMEs, technology, Romania

„Apariția economiei de tip antreprenorial este un eveniment și cultural, și psihologic și economic, și tehnologic. Totuși, oricare ar fi cauzele, efectele sunt, mai presus de toate, economice...”

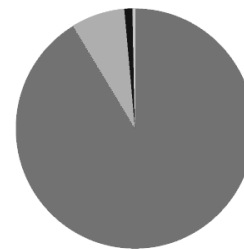
Peter F. Drucker

Considerații generale privind IMM-urile în economia europeană și la nivel național

Microîntreprinderile, întreprinderile mici și mijlocii (IMM) se află în prim-planul dezvoltării economice, contribuind în prezent la mai mult de jumătate din valoarea totală adăugată creată de întreprinderile din Uniunea Europeană. Contrar aparențelor, economia europeană este dominată de întreprinderile mici și mijlocii, în special de microîntreprinderi (v. fig. 1). În ultimele decade s-a observat că existența IMM-urilor prezintă o importanță deosebită din punct de vedere economico-social în dezvoltarea societății, motiv pentru care factorii la cel mai înalt nivel politic au încurajat consolidarea creșterii rolului întreprinderilor mici și mijlocii în economia europeană. În acest sens s-au elaborat și aplicat politici și strategii, ce stabilesc cadrul politic pentru IMM-uri și vizează continuarea consolidării creșterii și competitivității durabile ale acestora. Dintre politicile și strategiile stabilite la nivel european în ultimul deceniu amintim: Strategia de la Lisabona, strategia „Europa 2020” și Actul micilor afaceri pentru Europa (SBA¹). Implementarea politicilor europene referitoare la IMM-uri a dat rezultate, rata de creștere medie a numărului de IMM-uri fiind de 13% în anul 2008 raportat la 2002. În anul 2008 IMM-urile reprezentau aproximativ 99,8% din totalul întreprinderilor europene și asigurau 67,4% din locurile de muncă în sectorul privat și peste 80% din forța de muncă din anumite sectoare industriale². Criza financiară a avut un efect de domino asupra fluxurilor comerciale, la sfârșitul anului 2008 fiind înregistrat un declin rapid al comerțului mondial. Ulterior, cele mai multe sectoare ale

Figura nr. 1

Structura economiei UE în funcție de mărimea firmelor

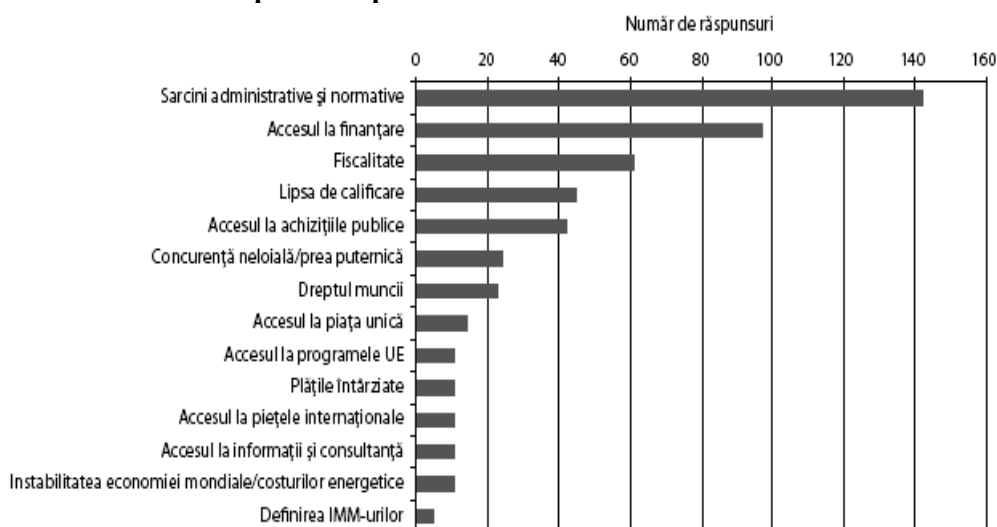
¹ În engleză: *Small Business Act*

² Date statistice preluate din: European Small Business Portal: Facts and figures (http://ec.europa.eu/small-business/policy-statistics/facts/index_en.htm).

industrii au fost lovite de recesiune, în special industriile prelucrătoare, construcții, transport și industria auto. În Uniunea Europeană s-au luat măsuri pentru a sprijini sectorul de afaceri și pentru a atenua creșterea șomajului. Planul european de redresare economică a inclus și o serie de inițiative care sunt în special relevante pentru IMM-uri¹. Potrivit datelor statistice, recesiunea în Uniunea Europeană în ansamblu, s-a încheiat în anul 2010². În aceste condiții, IMM-urile din Uniunea Europeană s-au confruntat și continuă să se confrunte cu o serie de probleme, dintre care mai importante sunt aspectele administrative și legislative, accesul la finanțare și fiscalitatea (v. fig. 2).

Figura nr. 2

Cele mai importante probleme cu care se confruntă IMM-urile

Sursa: „Întreprinderile mici au prioritate”, Comisia Europeană, www.europa.eu, p.8

În ceea ce privește întreprinderile mici și mijlocii din România, diverse analize economice din ultimul deceniu au reliefat rolul acestora în economie. IMM-urile românești au fost recunoscute ca factori esențiali în dezvoltarea locală și regională, ca parte integrantă și indispensabilă a industriei; iar întreprinderilor din servicii și de comerț li s-au evidențiat rolul însemnat pe care îl au cu privire la capitalizare, ceea ce face posibilă reinvestirea în scopul dezvoltării serviciilor pentru populație sau a IMM-urilor productive propriu-zise.³ De asemenea, s-a subliniat că IMM-urile sunt vectori flexibili în adaptarea producției de bunuri și servicii la cererea pieței, dezvoltarea acestui sector conducând la creșterea competiției. Dincolo de efectele economice, s-a apreciat impactul social pe care îl au IMM-urile în România prin absorbția forței de muncă. Nu în ultimul rând, de multe ori, s-a menționat faptul că întreprinderile mici și mijlocii contribuie la procesul de inovare și transfer tehnologic. În general, aprecierile asupra importanței IMM-urilor din România au fost pozitive, uneori exagerat laudative, evoluția lor economică fiind raportată în principal la situația anterioară a României, ci nu la evoluția României în context european sau internațional. De asemenea, uneori s-a evidențiat rolul IMM-urilor românești sub aspectul obiectivelor, și nu al rezultatelor efectiv obținute.

Numărul întreprinderilor mici și mijlocii din România a crescut cu 46% în perioada 2002-2008, astfel că la nivelul anului 2008 ponderea IMM-urilor în numărul total al întreprinderilor din România (99,6%) era aproximativ egală cu media Uniunii Europene.

¹ European SMEs under Pressure. Annual Report on EU Small and Medium-Sized Enterprises 2009, DGENTR, p. 13-14.

² Date statistice preluate din: http://ec.europa.eu/small-business/policy-statistics/facts/index_en.htm.

³ Valentina Moraru, *Revista afaceri IMM*, v. 4, nr. 46, aprilie, 2004, p. 7-8

Dacă în schimb se analizează structura în funcție de clasele de mărime a firmelor, ponderea microîntreprinderilor în totalul firmelor din România este considerabil mai mică decât media UE, în favoarea întreprinderilor mici și mijlocii, ceea ce a condus la performanțe economice semnificativ diferențiate. Potrivit datelor economice, IMM-urile românești joacă un rol mai puțin important în economia locală decât cel deținut de către alte state membre UE, în medie, întrucât contribuția lor la valoarea adăugată (42,2%) este semnificativ mai mică decât media europeană (57,9%). De asemenea, contribuția IMM-urilor românești la ocuparea forței de muncă este mai redusă comparativ cu media europeană (63,6% față de 67,4% în UE).¹ Rezultatele economice mai puțin competitive ale firmelor românești de tip IMM în contextul economiei regionale, europene și în condițiile crizei economice au făcut ca în anul 2010 să dispară aproximativ 150.000 de IMM-uri din România. Acest fapt a ridicat semne de întrebare cu privire la competitivitatea întreprinderilor mici și mijlocii din România. O mare parte dintre obstacolele pe care le întâmpină firmele românești sunt aceleași stabilite la nivel european, și anume: politici administrative, aspecte legislative și reglementări, accesul la finanțare și fiscalitatea.

Particularități ale managementului producției în IMM-urile din România în condițiile crizei economice

Structura întreprinderilor active pe clase de mărime, după numărul de angajați, pentru anul 2008 a evidențiat că IMM-urile din România care au derulat activități în industrie și construcție reprezintă 99%, iar cele de comerț și prestări servicii 99,9%. Din totalul operatorilor economico-sociali din economia națională, aproximativ 86% sunt întreprinderi și întreprinzători privați.² În continuare vom lua în discuție întreprinderile industriale, care au ca obiect de activitate producția. IMM-urile care desfășoară activități productive sunt în principal operatori economici din industriile prelucrătoare și construcții.

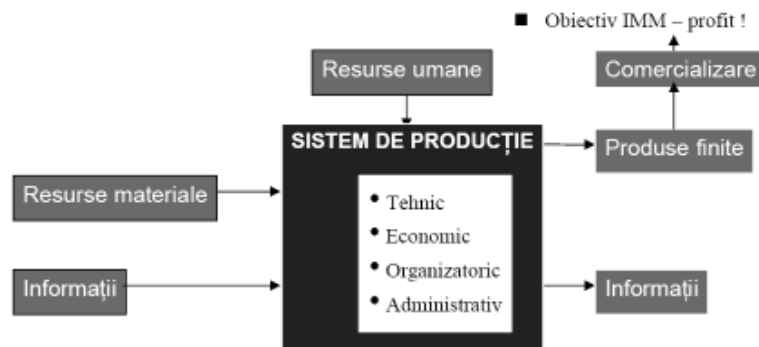
Ținând cont de tipologia întreprinderilor, principalul obiectiv al oricărui IMM este de a obține profit. În acest caz, întreprinderile industriale, prin intermediul unui sistem de producție valorifică resursele materiale și informaționale cu ajutorul factorilor de producție pentru a obține produse finite, cu valoare adăugată, care prin comercializare să genereze profit. Producția, ca obiect de activitate al întreprinderii are un caracter complex, motiv pentru care la nivelul firmei ea cuprinde activitățile care se referă atât la aspectele tehnice, cât și cele organizatorice, economice și administrative ale producției. Managementul producției se ocupă cu studiul procesului de producție din punct de vedere al organizării activităților întreprinderii, cu unele aspecte logistice ale producției. După cum se observă și din figura 3, „unitatea centrală” a întreprinderii industriale este tocmai sistemul de producție. Întreprinderea industrială poate fi abordată sistemic, sistemul de producție reprezentând ansamblul de elemente intercorelate într-un tot organizat și care vor acționa, astfel încât să fie asigurată fabricația produselor. În consecință, fabricația bunurilor materiale este considerată funcțiunea de bază a întreprinderilor industriale, procesul de producție reprezentând o componentă de bază a unui sistem de producție.

De multe ori s-a vorbit despre capacitatea firmelor de a se adapta schimbării, flexibilitatea fiind prezentată drept unul dintre principalele avantaje ale unei întreprinderi mici și mijlocii. Datorită particularităților IMM-urilor, în ceea ce privește clasa de mărime și gradul de complexitate mai redus al activității de producție, sistemul de producție este alcătuit de obicei dintr-un număr mai mic de elemente sau subsisteme, iar interacțiunile dintre diferitele subsisteme și structuri componente ale acestora sunt mai ușor de controlat. De aici provine și flexibilitatea IMM-urilor productive, comparativ cu firmele mari.

¹ v. Fișa informativă SBA pentru România 2009 (http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/pdf/final/sba_fact_sheet_romania_en.pdf)

² Datele prelucrate pe baza Anuarului Statistic al României 2009, INS București, 2009, p. 667-681.

Abordarea sistemică a unei întreprinderi industriale – reprezentare schematică

Conform anumitor teorii economice, cerințele legate de realizarea producției constau în obținerea de produse care au o utilitate, un anumit nivel de calitate și care sunt furnizate la termenele contracte și la prețuri acceptabile. Ulterior s-a afirmat că rolul funcționării de producție este de a realiza un volum de produse într-un timp cât mai scurt și la un cost minim. Prin dezvoltarea conceptelor integratoare ale calității în condițiile economiei de piață, s-a trecut la o abordare de ansamblu a tuturor activităților derulate în cadrul unui proces de producție pornind de la realizarea produselor până la valorificarea lor eficientă pe piață, astfel încât să se asigure un grad mai mare de satisfacție în consum și să se obțină profit. În consecință, managementul modern al unei întreprinderi industriale poate fi abordat prin: managementul producției, crearea și asimilarea produselor noi, comercializarea produselor, managementul calității.

Un asemenea tip de abordare managerială a reprezentat o provocare pentru IMM-uri, dar a constituit și o limită în dezvoltarea întreprinderilor în condiții de criză, făcând o delimitare clară între IMM-uri clasice și cele cu o evoluție de tip cometă, între cele tradiționale sau cele orientate spre promovare și inovare. Având în vedere că majoritatea întreprinderilor din industria prelucrătoare sunt de tip repetitiv sau imitativ, cu o abordare tradițională sau administrativă, efectele au fost evidente în evoluția IMM-urilor românești.

După cum s-a amintit anterior, managementul producției analizează probleme specifice, cum ar fi: pregătirea producției (din punct de vedere tehnic, material și organizatoric), organizarea în spațiu a proceselor de producție, amplasarea și logistica industrială, precum și organizarea liniilor de producție în flux, până la locurile de muncă.

Chiar dacă managementul producției are la bază principii asemănătoare, acesta este aplicat diferențiat în funcție de: obiectivele și resursele firmei, mediul extern întreprinderii ș.a.m.d. Spre exemplificare, se știe că accesul la finanțare este un obstacol major pe care îl întâmpină întreprinderile mici și mijlocii din România, ceea ce le limitează resursele și le influențează managementul producției. În special în perioada de criză, investitorii și băncile evită să finanțeze IMM-urile nou-înființate/ fără vechime din cauza riscurilor implicate. Deși există mai multe instrumente financiare destinate sprijinirii IMM-urilor, multe dintre aceste pârghii financiare nu pot fi folosite, fie din motive tehnice, birocratice sau de altă natură. Limitarea resurselor financiare, blocajele economice și lipsa lichidităților, falimentarea altor furnizori sau clienți, toate acestea au avut impact negativ asupra resurselor materiale și financiare, precum și asupra posibilităților ulterioare de valorificare eficientă a acestora la nivel microeconomic.

Dacă ne referim la organizarea unui proces de producție și abordarea sistemică a acestuia, structurarea unui sistem de producție pe subsisteme este dependentă de tipologia întreprinderii și de tipul de producție. Particularitățile IMM-urilor din România le vom aborda sub aspect tehnic, în raport cu procesul de producție. În acest caz, structurarea

sistemelor de producție pe subsisteme este dependentă de tipul de producție, corelat cu ramura industrială (v. CAEN, CPSA), modul de funcționare continuă sau cu activitate sezonieră, modul de deplasare a produselor de la un loc de muncă la altul ș.a.m.d.

Caracteristicile ramurii industriale sunt corelate atât cu natura și tipul activităților incluse în procesul de producție în ansamblul său, cât și sub aspectul nomenclaturii de produse. Raportat la materiile prime folosite, întreprinderile industriale se împart în două mari grupe, corespunzătoare ramurilor extractive și prelucrătoare. De menționat este faptul că raportul dintre numărul total al IMM-urilor românești active în industria extractivă și cea prelucrătoare este de aproximativ 1:67¹, iar majoritatea firmelor care desfășoară activități productive în cadrul ramurii prelucrătoare sunt din: industria alimentară, industria textilă etc. Spre exemplificare, peste 95% din întreprinderile din industria textilă, care sunt active pe teritoriul României, sunt reprezentate de IMM-uri.

Procesul de producție poate include oricare sau fiecare dintre etapele următoare: pregătirea fabricației, fabricația propriu-zisă și pregătirea produsului-marfă. Pregătirea fabricației poate include activități diferite, de cercetare - dezvoltare - inovare, dependent de căile de asimilare în fabricație a produselor noi și poate să cuprindă activități de proiectare, de omologare și de standardizare. Asimilarea produselor noi într-un proces de producție se poate face și pe baza unor licențe de fabricație. Deși s-a afirmat că IMM-urile joacă un rol activ în procesul de inovare și transferul tehnologic, studiile ulterioare au demonstrat că această afirmație nu este întru totul aplicabilă firmelor românești, cu mici excepții. Acest lucru a fost evident și în numărul redus al IMM-urilor de tip „start-up” și „spin-off” inovative înființate, majoritatea fiind apărute ca extensii, pe lângă universități, în principal în domeniile: tehnologia informației, sănătate și mediu. De asemenea, s-a observat necesitatea definirii unui cadru de implementare a demersului de îmbunătățire continuă a proceselor de afaceri în cazul IMM-urilor românești, printr-o abordare care să faciliteze dezvoltarea unei culturi organizaționale orientată spre inovare.²

Fabricația, ca subsistem de producție, nu se limitează în mod obligatoriu la procesul de transformare a materiilor prime în produse finite, prin procesele de bază, ci pot include și procese auxiliare sau de servire. Din acest punct de vedere există o mare flexibilitate a IMM-urilor în definirea și coordonarea activităților din întreprindere, pentru a se obține produse cu o anumită aptitudine de satisfacere a cerințelor. În condițiile crizei, se pare că modul de abordare a fabricației în relație cu clasa de mărime a întreprinderii a condus la modificarea structurii IMM-urilor în ansamblul lor, pe microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii. În ceea ce privește tehnologiile aplicate în cadrul unui sistem de producție, acestea pot fi: tehnologii de produs, atunci când se referă la obținerea produsului pe o anumită cale în procesul de fabricație a produsului respectiv, tehnologii de proces, care vizează organizarea etapelor de producție, și tehnologiile de metodă care se aplică în activitățile de cercetare, de marketing etc. Tehnologiile de produs, după poziția întreprinderii în mediul concurențial, pot fi tehnologii esențiale (în care cunoștințele sunt transmise prin brevete sau transfer know-how) și de diferențiere (cunoștințele fiind obținute prin cercetare-dezvoltare-inovare și pe bază de licențe de fabricație industrială). După gradul de noutate științifică al tehnologiilor în relație cu procedeele aplicate, tehnologiile au fost definite ca fiind convenționale (clasice) sau neconvenționale (de vârf). IMM-urile românești folosesc în activitățile lor de producție cu precădere tehnologii esențiale convenționale, alocarea resurselor pentru cercetare fiind puternic limitată în condițiile economice actuale. În funcție de obiectul principal de activitate al întreprinderii sau cadrul operațional, în prezent în IMM-uri de producție se aplică preponderent tehnologiile definatorii (în producția de bază) și într-o măsură mai redusă

¹ Datele prelucrate pe baza Anuarului Statistic al României 2009, INS București, 2009.

² v. Marieta Olaru, ș.a., *Abordarea proceselor de afaceri ale IMM-urilor din perspectiva inovării și a îmbunătățirii continue*, în “CALITATEA-acces la succes”, 2010, nr. 7-8, p. 4-9.

tehnologiile periferice (nespecifice) sau ambele tipuri de tehnologii. Dacă luăm în considerare nivelul de dezvoltare la un moment dat al tehnologiilor de fabricație, în IMM-urile românești s-au implementat îndeosebi tehnologii mature, numărul celor evolutive sau emergente fiind mai mult prezente în IT, iar tehnologiile emergente fiind aproape inexistente (exceptând IMM-urile inovative). Evident nu luăm în discuție tehnologiile în declin și cele depășite. Tehnologiile aplicate în cadrul sistemelor de producție din IMM-urile românești pot constitui un semn de alarmă asupra competitivității firmelor, și într-o oarecare măsură justifică și rezultatele economico-financiare obținute în ultimii ani în context european. Acestea explică necesitatea dezvoltării tehnologiilor și creșterea valorii adăugate prin inovație pentru diferențierea ofertei de mărfuri la nivel macroeconomic, dar nu generează și soluții viabile pentru ieșirea din situația existentă.

În funcție de particularitățile tehnologice ale întreprinderilor industriale, structurile de producție sunt: de tip tehnologic, pe obiect și de tip mixt. Majoritatea IMM-urilor, în special din industria ușoară, prezintă o structură de producție pe obiect, în fiecare unitate de producție realizându-se transformarea completă a materiilor prime în produs finit, pe linii tehnologice specializate. În microîntreprinderi și în întreprinderile mici, în special din domeniul prelucrării mecanice, organizarea secțiilor se face după principiul tehnologic, locurile de muncă fiind universale. În întreprinderile mijlocii se preferă de multe ori structura de producție de tip mixt. Iar în raport cu gradul de specializare, întreprinderile pot fi specializate, universale și mixte. După volumul producției fabricate, există producția în masă, producția în serie și producția individuală, dintre care în IMM-uri se realizează de obicei producția în serie (mare, mijlocie sau mică) și producția individuală.

Pentru obținerea produselor în procesul de producție în condiții de eficiență economică este necesară o alocare optimă a resurselor prin management, iar funcțiunea de producție trebuie integrată în strategia firmei prin planificare tactică. Planificarea este o funcție a managementului producției, într-o întreprindere existând: planificarea tehnico-economică, care vizează planificarea curentă sau de perspectivă a procesului economico-financiar al întreprinderii (procesul de producție, salarizare etc.) și planificarea operativ-calendastică. Planificarea și conducerea procesului de producție sunt subordonate managementului întreprinderii. Mai ales în condiții actuale de criză, chiar și în întreprinderile nou înființate s-a evitat managementul empiric, bazat pe principiul „văzând și făcând”. La polul opus se situează managementul strategic, care a fost implementat în întreprinderile mijlocii românești în ultimii ani doar dacă aceste firme optau pentru modificarea clasei de mărime, în sensul transformării în întreprinderi mari. În majoritatea IMM-urilor productive se aplică managementul pe obținerea de rezultate. S-a observat că procesul organizării producției este complex și dinamic, în managementul acestor întreprinderi fiind necesară folosirea unor metode și tehnici stabilite pe baze de analize și calcule tehnico-economice, cum ar fi: consumul de materii prime și materiale; costul mediu de producție; costul de funcționare a utilajelor; costurile de identificare/ prevenire/ remediere ale defectelor. IMM-urile de dimensiuni mai mari sunt conduse după principiile managementului pe bază de obiective, principale obiective declarate fiind de obicei: creșterea cifrei de afaceri; modificarea capacității de producție; creșterea/ menținerea cotei de piață; augmentarea volumului vânzărilor; creșterea productivității muncii. În condițiile crizei economice principalele obiective au fost focalizate în sensul menținerii cotei de piață, atenuării trendului descrescător de evoluție a indicatorilor economico-financiar la nivel microeconomic sau chiar restrângerii activității. Cu toate acestea, multe IMM-uri nu au fost eficiente, în sensul că previziunile lor economice au fost prea optimiste, fiind decalaje importante între nivelul realizării activităților planificate și nivelul obținerii rezultatelor așteptate. De asemenea, eficiența economică în condițiile de criză nu a fost corect abordată de multe firme, în sensul că s-a dorit obținerea efectelor utile maxime în

condițiile alocării unor resurse minime, și nu a cheltuirii raționale a resurselor. Spre exemplificare, reducerea costurilor pentru achiziționarea materiilor prime prin acceptarea unor produse de calitate inferioară la prețuri mai mici a condus la obținerea în fabricație a unor produse cu un nivel de calitate diferit de cel estimat și modificarea calității mărfurilor oferite în piață. Chiar dacă aparent aceste efecte nu sunt vizibile în piață pe termen scurt și în condițiile crizei, ele pot avea efect de bumerang pe termen mediu.

În altă ordine de idei, calitatea producției constituie un domeniu de mare importanță în managementul și realizarea producției. În ultimele șase decenii modalitățile de abordare a calității și de conducere a proceselor au evoluat, astfel încât s-a trecut de la inspecția calității pentru verificarea conformității și controlul calității, prin ținerea sub control a calității, la activități coordonate de asigurare a calității, pentru obținerea unui nivel adecvat de încredere că sunt satisfăcute cerințele, respectiv la managementul proceselor printr-o abordare procesuală și orientată către client. În acest context multe IMM-uri au fost interesate de asigurarea internă și externă a calității, cerințele referitoare la calitate fiind concretizate prin: eficacitate, eficiență și trasabilitate. Cu toate acestea, în condițiile crizei, s-a înregistrat o tendință de scădere a nivelului de calitate pentru anumite grupe de mărfuri industriale (textile, alimentare, papetărie ș.a.) de pe piața românească, care provin în principal de la IMM-uri, iar numărul certificărilor organizațiilor în domeniul calității a scăzut simțitor în anul 2010.

În concluzie, criza economică și problemele actuale ale IMM-urilor legate de finanțare, fiscalitate, legislație, concurență, lipsa lichidităților (plăți întârziate/ anulate), instabilitate economică etc. au influențat negativ managementul producției și evoluția economico-financiară a întreprinderilor. Ameliorarea activităților de producție la nivelul IMM-urilor din România va fi posibilă prin îmbunătățirea organizării și planificării procesului de producție; perfecționarea tehnologiilor de fabricație; implementarea unor sisteme moderne de conducere a producției.

Bibliografie:

1. Bărbulescu, Constantin, *Managementul producției industriale*, Editura Syilvi, București, 2000.
2. Bota, Marius, *Contribuții privind perfecționarea managementului în întreprinderile din industria de îmbrăcăminte. Teza de doctorat*, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj Napoca, 2010.
3. Moraru, Valentina “Revista afaceri IMM ” v. 4, nr. 46, aprilie, 2004, p. 7-8.
4. Nicolescu, Ovidiu, *Managementul întreprinderilor mici și mijlocii*, Editura Economică, București, 2001.
5. Olaru, Marieta; Șandru, Diana; Stoleriu, Ghiorghiță, *Abordarea proceselor de afaceri ale IMM-urilor din perspectiva inovării și a îmbunătățirii continue*, în „CALITATEA-acces la succes”, 2010, nr. 7-8, p. 4-9.
6. Sîrbu, alexandrina; Voicu, Oana-Luminița, *Fundamentele tehnologiei și merceologiei*, Ed. Independența Economică, Pitești, 2010.
7. *Anuarul Statistic al României 2009*, INS București, 2009.
8. *European Small Business Portal: Facts and figures* (http://ec.europa.eu/small-business/policy-statistics/facts/index_en.htm).
9. *European SMEs under Pressure. Annual Report on EU Small and Medium-Sized Enterprises 2009*, DGENTR, 2009.
10. *Fișa informativă SBA pentru România 2009* (http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/pdf/final/sba_fact_sheet_romania_en.pdf).
11. “*Întreprinderile mici au prioritate*”, Comisia Europeană, www.europa.eu, p.8
12. <http://www.startups.ro/analize/finantare-pentru-start-up-uri-si-spin-off-uri-inovative>.

Principalele efecte ale crizei economice actuale asupra investițiilor străine directe din România

Asist. univ. drd. Lucia-Ramona Popa

Universitatea „Constantin Brâncoveanu” Pitești
Facultatea Management-Marketing în Afaceri Economice Brăila

Abstract:

The direct foreign investments play an extremely important role in the economic development of a country through technological and know - how transfer, the export promotion with favorable effects on commercial and payments balance by attracting and training the available work force.

The world crisis manifested by the restriction of access to financing sources, through some more restrictive loan conditions, the sales reduction, of profits therefore of financing resources destined to self-finance activities, to the achievement of acquisitions and mergers at international levels, as well as the severe reduction of stock exchange causing problems to transnational in financing from the capital market- all this have negatively influenced the direct foreign investment flows.

Keywords: foreign investments, transnational corporations, financial and economic crises.

Amploarea neobișnuită pe care a înregistrat-o criza internațională a generat apariția unor îngrijorări majore privind viitorul economiei mondiale. Inevitabil, sub incidența efectelor crizei și a previziunilor pesimiste au intrat și investițiile străine directe, în ciuda evoluțiilor pozitive din ultimii ani.

În ceea ce privește impactul asupra economiei reale, criza a depășit rapid sfera sectorului financiar și a generat serioase repercusiuni asupra economiei reale. Cerințele de creditare mult mai restrictive au afectat posibilitățile de dezvoltare și extindere ale firmelor, iar încrederea consumatorilor a scăzut accentuat în multe părți ale lumii.

De asemenea, reducerea tranzacțiilor LBO (preluări de companii cu fonduri împrumutate) a afectat fuziunile și achizițiile internaționale, cu efecte negative asupra fluxurilor ISD.

Totodată, criza financiară actuală influențează capacitatea firmelor de a investi ca rezultat al reducerii posibilităților de finanțare și a scăderii inclinației spre investiții datorită previziunilor pesimiste privind creșterea economică și evoluția piețelor.

Reducerea accesului la sursele de finanțare reprezintă un important factor care afectează fluxurile ISD. Factorii de natură financiară afectează în mod negativ capacitatea corporațiilor transnaționale de a investi pe plan intern, cât și extern, atâta timp cât condițiile de creditare devin mai restrictive, iar reducerea profiturilor conduce la scăderea resurselor financiare destinate proiectelor de investiții.

Pe de o parte, oferta de credite s-a redus și a crescut costul finanțării. Mediul de finanțare extern al companiilor s-a deteriorat încă de la jumătatea anului 2008, determinând corporațiile transnaționale să fie mai reticente în ceea ce privește investițiile externe sau fuziunile și achizițiile.

Pe de altă parte, veniturile scăzute înregistrate într-o serie de industrii din SUA, Europa și Japonia, reduc posibilitățile de autofinanțare ale companiilor. În plus, o scădere cu peste 40% a burselor pe întreg globul a redus capacitatea de finanțare a corporațiilor transnaționale de pe piețele de capital.

Previziunile pesimiste privind economia mondială reprezintă un alt factor care afectează fluxurile de investiții străine directe.

Evoluțiile negative înregistrate la nivel mondial, incluzând recesiunea accentuată, chiar în unele țări dezvoltate și o continuă apreciere a riscului, a redus disponibilitatea firmelor de a investi pentru expansiune atât pe plan intern, cât și internațional.

Investițiile străine directe joacă un rol complementar în contextul tranziției României către o economie dezvoltată, deoarece suplimentează resursele financiare limitate ale țării și reduc din efectele generate de detensionarea stării economiei, iar pe de altă parte au un important rol structural prin depășirea ineficienței și a dificultăților prin fluxuri de tehnologie moderne, experiență managerială și de gestiune economică.

Pentru a putea evidenția efectele crizei economico-financiare asupra investițiilor din România am analizat evoluția investițiilor străine directe din țara noastră. Datele Băncii Naționale relevă că după o perioadă de avânt a investițiilor străine directe între 2006- 2008 asistăm la o reducere dramatică a acestora în anul 2009.

Tabel nr. 1

Evoluția fluxurilor ISD în perioada 2003-2009

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Fluxuri ISD -total – milioane Euro	1 946	5 183	5 213	9 059	7 250	9 496	3488
- anul precedent=100	60,6	166,3	0,6	73,8	-20,0	31,0	-63,3
Fluxuri ISD fără privatizări semnificative ** - milioane euro	1 805	3 503	4 413	6 860	7 250	8 623	3488
- anul precedent=100	48,9	94,1	26,0	55,4	5,7	18,9	-59,6

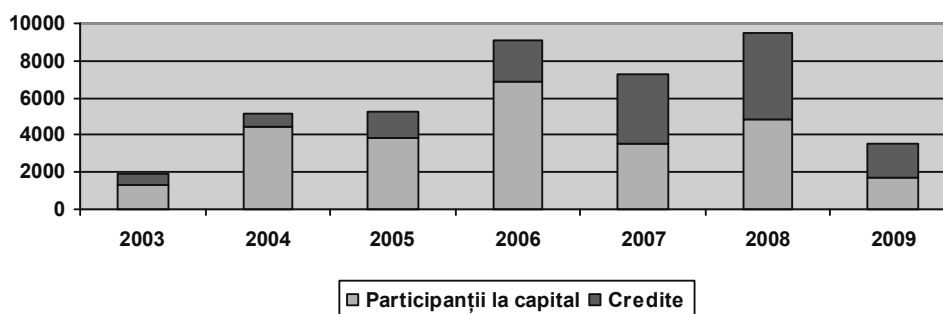
* creditele nete de la investitorii străini direcți

** privatizări peste 10 milioane euro

Sursa: www.bnro.ro

Grafic nr. 1

Evoluția fluxurilor ISD în perioada 2003-2009

Sursa: www.bnro.ro

În ceea ce privește situația societăților comerciale noi cu participare străină la capitalul social subscris, în perioada ianuarie-septembrie din ultimii 3 ani, conform bazei de date furnizate de către Oficiul Național al Registrului Comerțului, numărul societăților noi s-a înjumătățit în 2009 față de anul 2008, ca în 2010 să asistăm la o scădere de aproximativ 12% a numărului de societăți înscrise. În ceea ce privește capitalul social subscris acesta s-a diminuat cu 65% în 2009 față de 2008 și cu peste 40% în 2010 față de anul 2009.

Tabel nr. 2

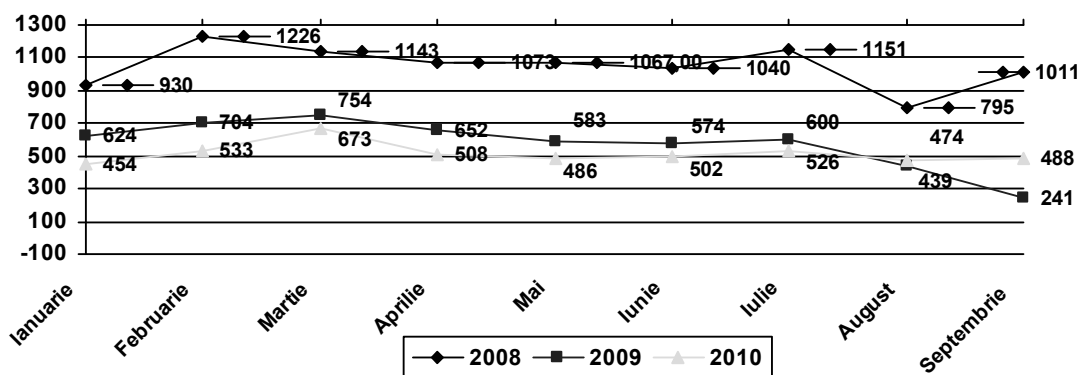
Evoluția societăților comerciale noi cu participare străină și a capitalului social subscris exprimat în echivalent valută

Luna	2008		2009				2010			
	Societăți comerciale noi	Capitalul social subscris exprimat în echivalent valută	Societăți comerciale noi	Evoluția față de anul 2008	Capitalul social subscris exprimat în echivalent valută	Evoluția față de anul 2008	Societăți comerciale noi	Evoluția față de anul 2009	Capitalul social subscris exprimat în echivalent valută	Evoluția față de anul 2009
	Nr.	Mii USD	Nr.	%	Mii USD	%	Nr.	%	Mii USD	%
Ian. -dec.	9436	145158,1	5171	53,9	53434,1	35,5	4644	89,8	31198,6	58,4
Ianuarie	930	19822,3	624	65,9	4312,9	21,5	454	72,8	2606,5	60,4
Februarie	1226	9400,3	704	55,9	1810,3	17,2	533	75,7	1907,2	105,4
Martie	1143	21359,0	754	65,4	1758,7	7,7	673	89,3	3195,7	181,7
Aprilie	1073	15111,6	652	60,2	13966,7	92,7	508	77,9	12866,4	92,1
Mai	1067	13017,0	583	54,4	10738,2	74,2	486	83,4	1774,7	16,5
Iunie	1040	10738,7	574	54,9	4912,9	46,2	502	87,5	1587,1	32,3
Iulie	1151	13280,0	600	50,6	7790,7	55,1	526	87,7	3404,3	43,7
August	795	30451,0	439	53,2	7041,2	23,1	474	108,0	1690,5	24,0
Septembrie	1011	11978,2	241	23,8	1102,5	9,1	488	202,5	2166,3	196,5

Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului, Sinteza Statistică nr. 137/2009 și 149/2010

Grafic nr. 2

Dinamica numărului de societăți noi cu participare străină la capitalul social în perioada ianuarie-septembrie 2008, 2009, 2010

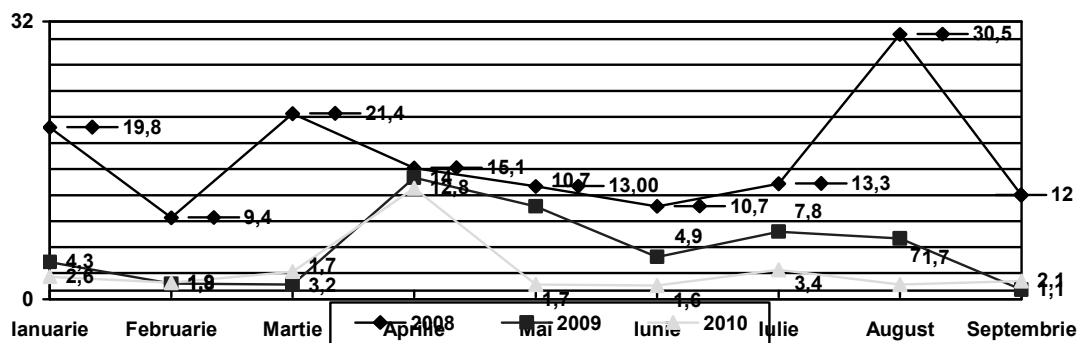

Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului, Sinteza Statistică nr. 137/2009 și 149/2010

Grafic nr. 3

Dinamica valorii capitalului social subscris în societăți noi în perioada ianuarie-septembrie 2008, 2009, 2010

- mil.USD-

Sursa : Oficiul Național al Registrului Comerțului, Sinteza Statistică nr. 137/2009 și 149/2010

Investitorii străini continuă să fie interesați să investească în România, în ciuda crizei economico-financiare internațională¹, dar identifică câteva probleme privind piața românească.

Un recent raport al Ambasadei Elvețiene din România elaborat în 2010 aduce o serie de clarificări privind percepția investitorilor elvețieni privind mediul de afaceri din țara noastră. Din perspectiva acestora, România este o piață interesantă care a furnizat mai multe oportunități de afaceri. Se estimează că investițiile elvețiene în România au atins cifra de 988 milioane €, la finele anului 2009. Cei mai importanți investitori sunt: Holcim (aproape 50% din total), Expur, Intercontinental, Nestlé, Novartis, Ringier, Roche, Swisspor, Rieker, Angst, Carpatair, Franke, Heidi Chocolates, Helvetica Profarm, Inter-Spitzen, Sefar etc.

Pentru investitorii elvețieni, cele mai importante criterii (pe o scară crescătoare de la 1 la 5) sunt, în ordinea importanței: stabilitatea legislativă și transparentă, administrația eficientă și transparentă, potențialul pieței, stabilitatea ratei de schimb, forța de muncă calificată.

Tabel nr. 3

Criterii de alegere a locației pentru investitorii elvețieni

	Criterii	Scor (5 scor maxim)
1.	Stabilitate legislativă și transparentă	4,52
2.	Administrația eficientă și transparentă	4,38
3.	Potențialul pieței	4,38
4.	Stabilitatea ratei de schimb	4,33
5.	Forța de muncă calificată	4,33

Sursa: Swiss Investment Report Bucharest, februarie, 2010

Se poate constata că primele două criterii se referă la mediul de afaceri (stabilitate legislativă și administrație eficientă) și următoarele la situația economică (piață, curs de schimb, forța de muncă).

De asemenea, raportul menționat identifică o serie de bariere percepute de investitorii elvețieni. Pe primul loc se situează birocrăția urmată de disciplina bugetară și politicile economice neclare. O barieră importantă este considerată infrastructura de transport.

Tabel nr. 4

Bariere percepute de investitorii elvețieni

	Bariere	Scor (1 barieră maximă)
1.	Birocrăția	1,57
2.	Disciplina bugetară slabă	1,71
3.	Politicile economice incerte	1,71
4.	Infrastructura de transport	1,76
5.	Stabilitatea politică	2,05

Sursa: Swiss Investment Report Bucharest, februarie, 2010

Investitorii elvețieni consideră România ca o piață importantă în care au intenția să investească. Pentru a atrage mai multe investiții străine este nevoie de a continua reformele în direcția unei mai mari stabilități legislative și de a consolida mediului de afaceri (întărirea sistemului judiciar și prevenirea corupției).

Investitorii elvețieni consideră ca elemente importante următoarele: reducerea birocrăției, îmbunătățirea sistemului de consultări cu mediul de afaceri în domeniul legislației noi precum și reducerea barierelor informaționale pentru investitorii străini. Nu în ultimul rând, infrastructura de transport trebuie modernizată.

¹ Guvernul României, *Strategia guvernamentală pentru îmbunătățirea și dezvoltarea mediului de afaceri*, p. 17

Consiliul Investitorilor Străini (FIC), reprezentat de 118 membri, a căror cifră de afaceri a fost în 2009 de 36 mld. Euro, adică 30% din PIB-ul României, împreună cu o echipă de experți economici au sintetizat soluții prioritare, pentru a stimula economia românească. Cele mai importante vizează:

1. Introducerea în cadrul Ministerului Finanțelor a unui Registru al creanțelor înregistrate de buget. Tuturor creanțelor valide bugetate (TVA, finanțarea proiectelor, plăți contractuale ale statului etc.) ar trebui să le fie atribuite termene de plată într-un registru deschis și transparent și, prin urmare, sistemul bancar ar putea finanța companiile pe baza acestor creanțe și ar reîncepe fluxul de bani în economie. Ar putea fi evitate astfel multe cazuri de faliment. Impactul estimat: împrumuturi de 500 mil. EUR, care duc la o creștere a PIB cu 0,9% și la 19.000 noi angajați pe termen mediu, ceea ce înseamnă o creștere a veniturilor la buget de 0,7%.

2. Pornirea programului Prima Casă 3. Acest program este estimat să genereze credite cumulate de 1,4 miliarde de euro și 12.000 de locuri de muncă. Costurile bugetare sunt estimate 70 de milioane de euro. Garanția de stat ar putea acoperi numai 50% din suma împrumutului, deoarece restul e garantat cu ipotecă, însă volumul facilității ar putea fi majorat (și anume: dublat). Împrumuturi de aproximativ 1,4 miliarde EUR ar putea fi astfel acordate, prin lărgirea bazei de potențiali aplicanți. În acest scop, poate fi luată în considerare și recapitalizarea Fondului de Garantare pentru IMM-uri, dacă este cazul. Impactul la buget: împrumuturi de 1,4 mld. EUR duc la o creștere a PIB cu 0,6% și la 12.000 noi angajați pe termen mediu, adică o creștere a veniturilor la buget de 0,5%.

3. Listarea locală și internațională a Fondului Proprietatea. Fondurile obținute sunt estimate la 2 miliarde de euro și trebuie investite în infrastructură.

4. Angajarea de companii de securitate care să îmbunătățească controlul vamal. Prin scăderea evaziunii, 460 milioane de euro ar putea fi folosite pentru investiții.

5. Îmbunătățirea absorbției fondurilor europene prin externalizarea sau revizuirea schemelor de bonusuri cu care sunt plătiți angajații de stat. Externalizarea ar aduce 400 de milioane de euro, corespunzând unei creșteri a PIB de 3,6% până în 2015. Propunerea se bazează pe faptul că lipsa de experți la nivelul ministerelor responsabile întârzie implementarea programelor operaționale și ia în considerare experiența unor bănci comerciale în managementul schemelor de finanțare.

6. Implementarea conceptului e-Guvernare.

7. Atragerea de fonduri UE în agricultură, de cel puțin 150 de milioane de euro anual. Stabilirea unor strategii în acest domeniu.

8. Facilități de creditare subvenționată în zona IMM prin contribuția comună a băncilor și a sectorului public. Sunt estimate împrumuturi de 250 milioane de euro sau o creștere a PIB cu 0,5%.

9. Flexibilizarea legislației muncii care va duce la o scădere cu un punct procentual a șomajului și crearea a 84.000 de locuri de muncă.

10. Înființarea unui Consiliu pentru Dezvoltare Economică (CDE) care să includă profesori, cercetători, reprezentanți ai sectoarelor privat și public.

11. Analiza schemelor de bonus pentru angajații de la stat care lucrează cu fonduri UE și acordarea de prime în funcție de gradul de absorbție a fondurilor.

Implementarea acestor măsuri principale pentru reluarea creșterii economice ar putea genera, potrivit CIS:

- O creștere cumulativă a PIB real de până la 11,6% în următorii cinci ani, PIB potențial va crește cu circa două puncte procentuale în medie pe termen mediu;

- Impactul asupra pieței muncii ar putea fi de aproximativ 250 de mii de noi locuri de muncă pe termen mediu;

- O creștere suplimentară a veniturilor la buget de aproximativ 8,5% pe termen mediu;

- Costuri bugetare: 864 mil. EUR pentru perioada 2011-2015 (echivalentul a 0,73% din PIB estimat pentru 2010); impact scăzut asupra costurilor bugetare, întrucât acțiunile care au ca scop îmbunătățirea condițiilor fiscale vor genera un spațiu fiscal care ar putea fi utilizat pentru susținerea unor proiecte de infrastructură;

- Impactul indirect al măsurilor propuse ar putea genera o creștere economică suplimentară de aproximativ 15-20% din impactul direct pe termen lung – „cerc virtuos”.

Chiar dacă volumul de ISD atrase în 2009 se cifrează la jumătate față de nivelul din 2008 iar în primele șase luni ale lui 2010 nivelul acestora reprezintă aproximativ 50% din volumul atras în anul 2009, România are potențialul de a atrage ISD dacă va reuși să rezolve problemele interne de natură bugetară, economică și socială cu care se confruntă.

Economia României este supusă unor reforme dar pentru a deveni competitivă trebuie să încurajeze crearea și dezvoltarea IMM-urilor care reprezintă forța unei economii și să atragă investitorii străini prin stabilitate politică și legislativă.

Bibliografie:

1. Munteanu Costea, Horobeț Alexandra, *Finanțe transnaționale: decizia financiară în corporația modernă*, Ed. All Beck, 2003;
2. Prelipceanu Raluca, *Investițiile străine directe și restructurarea economiei românești în tranziție*, Editura Lumex, Iași, 2006;
3. Puiu Alexandru, *Management internațional. Tehnici de afaceri economice interne și internaționale*, Editura Independența Economică, Pitești 2008;
4. Stoica Maricica, *Investițiile și dezvoltarea durabilă*, Editura Universitară, București, 2005;
5. Suciu Ecaterina Mariana, *Investițiile străine directe – vector de reducere a decalajelor regionale*, Editura ASE, București, 2007;
6. Șerbu Simona-Gabriela, *Investiții străine directe. Determinanți, efecte și politici de promovare*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj- Napoca, 2007;
7. Vintilă Nicoleta, *Evaluarea și finanțarea investițiilor directe*, Editura ASE, 2009;
8. *** UNCTAD, *World Investment Report: Investing in a low-carbon economy*, New York and Geneva, 2010;
9. *** site-ul UNCTAD: www.unctad.org;
10. *** site-ul Institutului Național de Statistică: www.insse.ro;
11. *** site-ul Oficiului Național al Registrului Comerțului: www.onrc.ro;

Reperere ale politicii fiscal-bugetare în contextul crizei economice actuale

Lect. univ. dr. Ionela Popa

Universitatea „Constantin Brancoveanu” Pitești
Facultatea Management-Marketing în Afaceri Economice Râmnicu-Vâlcea

Abstract:

The budget fiscal policy is an important instrument used by the financial authorities in order to ensure stability and economic growth. This article aims to examine the role of fiscal and budgetary policy in the current economic crisis.

Keywords: fiscal policy; budgetary policy; economic crisis.

1. Introducere

În societatea contemporană rolul statului în economie a căpătat o tot mai mare amploare, astfel că și modalitatea prin care acesta intervine, în mod direct, asupra activității economice a început să fie reglementată cât mai riguros.

Bugetul de stat, instrumentul prin care statul influențează mersul economiei, a devenit în aceste condiții obiectul unei noi politici economice, și anume politica bugetară.

Politica bugetară în sens larg cuprinde următoarele politici: *politica fiscală*, *politica alocativă* (sau politica bugetară în sens restrâns) și *politica soldului bugetar*, vizând finanțarea deficitelor și valorificarea excedentelor bugetare, iar printre instrumentele politicii bugetare se numără: variația nivelului și/sau structurii cheltuielilor publice; modalitățile de acoperire a deficitului bugetar etc.

În ceea ce privește politica fiscală, principala problemă a guvernanților o reprezintă colectarea de resurse bănești care să le permită acoperirea cheltuielilor. Pentru a crește veniturile bugetare guvernanții pot realiza acest deziderat prin mai multe modalități: sporirea taxelor și impozitelor, emisiunea de obligațiuni, titluri sau alte înscrisuri de stat sau prin vânzarea de active (atunci când statul deține diverse bunuri, în special imobile).

Politica fiscală este principala componentă a politicii financiare. Fiind o componentă a politicii economice, fiscalitatea trebuie să conducă spre îndeplinirea obiectivelor economice.

2. Politica fiscală și bugetară a României în contextul crizei economice

Economia globală a intrat în anul 2008 în cea mai mare criză economică după marea recesiune din anul 1930, care a afectat atât țările dezvoltate, cât și țările emergente, demonstrând gradul de interdependență a economiilor lumii.

Criza financiară a pus în fața guvernelor o serie de provocări, dintre care cele mai importante:

- o nouă abordare a politicilor fiscal bugetare de către guverne, care trebuie să facă alegeri de cheltuieli raționale și inteligente, să analizeze costurile acțiunilor întreprinse și să reproiecteze cheltuielile pentru a obține efecte maxime, în condițiile resurselor limitate;
- un răspuns global coordonat al autorităților din țările afectate care să se concentreze pe o mai bună recunoaștere a tuturor actorilor, care să includă și țările în curs de dezvoltare;
- necesitatea recunoașterii îmbunătățirii serviciilor publice și reforma acestora, nevoia de a face mai mult cu mai puține resurse, respectiv un parteneriat între guverne, mediul de afaceri, piața muncii și societatea civilă. Astfel, măsuri privind reprioritizarea cheltuielilor în sectorul public, reducerea cheltuielilor de mică prioritate și direcționarea acestora către programe importante pentru dezvoltarea economiei naționale, raționalizarea unităților și agențiilor publice, introducerea planificării strategice la nivelul ministerelor sunt acțiuni care trebuie să facă parte din strategia unei țări.

Pentru a depăși limita teoreticului putem evidenția impactul crizei financiare asupra economiei românești. În acest sens prezentăm evoluția ponderii indicatorilor bugetari în produsul intern brut în perioada 2008- 2010:

Tabel nr. 1

Indicatorii politicii fiscal bugetare în perioada 2008- 2010

% în PIB

	2008 Realizări	2009 Realizări	2010 Estimări
Venituri bugetare totale	32,2	32,0	32,3
Cheltuieli bugetare totale	37,0	39,4	39,1
Sold	-4,8	-7,4	-6,8

Sursa : Realizat de autor pe baza datelor preluate de pe www.mfinante.ro

Începând cu ultimul trimestru al anului 2008 criza s-a propagat și în România în contextul în care economia țării noastre a înregistrat o creștere nesustenabilă (7,3% în anul 2008) care a alimentat un deficit de cont curent excesiv de circa 11,6% din PIB în anul 2008. Ca și în alte țări, gestionarea boomului economic s-a dovedit a fi dificilă, politica fiscală a alimentat dezechilibrele prin cheltuirea veniturilor aferente creșterii suplimentare, ceea ce a condus la deficite fiscale mai mari.

România a intrat, oficial, în recesiune tehnică, după ce economia a scăzut timp de două trimestre la rând. La finele anului 2008, economia locală s-a contractat cu 3,4%, iar în primul trimestru din 2009, cu încă 2,6%. Tradusă în bani, scăderea ajungea, grosso modo, la 4,14 miliarde de lei față de finele anului 2008 și 5,55 miliarde de lei față de perioada similară din 2008.

În perioada 2008-2010 veniturile bugetare au înregistrat ponderi în PIB care s-au situat în jurul a 32% în timp ce cheltuielile au înregistrat ponderi în PIB din ce în ce mai mari, situate între 37-39,0%.

Măsurile fiscale anticriză luate la nivelul anului 2009 pot fi caracterizate drept contraproductive, măsuri de tip bumerang, al căror efect este inversul celui scontat; dovada în acest sens făcând-o și creșterea deficitului bugetar.

Putem enunța o serie de exemple concrete :

1. masura de taxare suplimentară a muncii, în condițiile în care aceasta era deja excesiv împovărată și autoritățile se angajaseră de câțiva ani într-un program de diminuare treptată a sarcinii fiscale apăsătoare stabilită pe munca salariată,
2. introducerea impozitului forfetar.

Guvernul a marcat prea puține realizări, dar pentru cei care vor “să vadă partea plină a paharului” pot fi menționate programele inițiate de tipul „Prima casă”, „Primul siloz”, „Bani pentru angajați mai mulți, mai competenți, mai sănătoși” sau chiar contractarea împrumutului de la CE și FMI care a contribuit la normalizarea condițiilor financiare.

Măsurile de austeritate luate la nivelul anului 2010 (reducerea salariilor din sectorul public cu 25%, creșterea TVA de la 19% la 24% și tăierea cu 15% majoritatea ajutoarelor sociale, pentru a reduce deficitul bugetar în conformitate cu acordurile semnate cu FMI și Comisia Europeană) s-au dovedit nepopulare în rândul membrilor societății; efectul la nivelul bugetului general consolidat s-a făcut însă simțit, după cum se observă din

¹ Aceasta presupune că pentru anul 2009, contribuabilii care au datorat impozit pe profit și impozit pe veniturile microîntreprinderilor au aplicat următoarele reguli: pentru trimestrul al II-lea, se compară impozitul pe profit datorat la sfârșitul trimestrului cu impozitul stabilit prin aplicarea cotei de impozitare (16% pentru profit, respectiv 3% pentru venitul microîntreprinderilor) asupra veniturilor înregistrate în perioada 1 mai – 30 iunie 2009 și cu limita de 1.083 lei; pentru trimestrele al III-lea și al IV-lea se compară impozitul pe profit datorat la sfârșitul fiecărui trimestru cu impozitul stabilit prin aplicarea cotelor aferente aplicate asupra veniturilor înregistrate în trimestrul respectiv și cu limita de 1.625 lei aferentă fiecărui trimestru.

estimările prezentate în tabelul anterior. Mai mult, ultimul raport al Bancii Mondiale¹ a inclus România în topul primelor șase țări din Europa și Asia Centrală care au aplicat, în anul 2010, cele mai ample măsuri de restructurare. În cazul României, Banca Mondială estimează o creștere economică de 1,5% în acest an și un avans de 4,4% în 2012, proiecțiile fiind în concordanță cu cele ale Fondului Monetar Internațional.

3. Perspective privind politica fiscală și bugetară a României pe termen mediu

Obiectivele politicii fiscal bugetare în intervalul 2011- 2013 pot fi transpuse în tabelul următor:

Tabel nr. 2

Obiectivele politicii fiscal bugetare 2011- 2013

% în PIB

	2011 Estimări	2012 Estimări	2013 Estimări
Venituri bugetare totale	32,5	32,8	32,3
Cheltuieli bugetare totale	36,9	35,8	34,8
Sold	-4,4	-3,0	-2,5

Sursa : Realizat de autor pe baza datelor preluate din « sStrategia fiscal bugetară pe perioada 2011-2013 »

Pentru anul 2011 este prevăzută o țintă de deficit de 4,4 % din PIB, urmând ca la nivelul anului 2013 să se realizeze un deficit de 2,5%

Pentru orizontul de timp 2011- 2013 Guvernul și-a propus atingerea următoarelor obiective:²

A. Obiective pe termen mediu ale politicii fiscale

- Asigurarea unui mediu stimulatoriu și nediscriminatoriu, măsurile întreprinse se vor concentra pe consolidarea transparenței, stabilității și predictibilității cadrului fiscal.
- Îmbunătățirea sustenabilității finanțelor publice prin creșterea veniturilor bugetare
- Îmbunătățirea eficienței și responsabilității modului de utilizare a resurselor publice ce vor avea ca efecte creșterea calității finanțelor publice.
- Claritate, coeziune și corelare în elaborarea legislației fiscale prin adaptarea continuă la cerințele mediului de afaceri .

B. Obiectivele politicii bugetare

- Reducerea deficitului bugetar la 4,4% din PIB în anul 2011, 3,0% din PIB în anul 2012, și 2,5% din PIB pentru anul 2013.
- Raționalizarea și restructurarea sistemului de cheltuieli publice: Raționalizarea cheltuielilor cu salariile în sectorul public, respectiv o revenire medie cu circa 15% a salariilor, indemnizațiilor, sporurilor și a altor plăți de natură salarială pentru toți angajații din sectorul public, raționalizarea personalului în lunile următoare; economii generate de restructurarea agențiilor guvernamentale;
- Îmbunătățirea procedurilor bugetare și a managementului cheltuielilor și asigurarea unei mai bune transparențe pentru a se evita reparațiile arieratelor. Astfel, în sectorul sănătate, se are în vedere instituirea unui nou sistem de participare a pacientului pe bază de taxă (co-plată), obiectivul fiind acela de a utiliza veniturile provenind din acest nou sistem pentru stingerea arieratelor aferente acestui sector.
- Eficientizarea programelor de asistență socială printr-o mai bună țintire a acestora, precum și consolidarea celor aproximativ 200 de prestații sociale;
- Reducerea subvențiilor la 0,8% din PIB până în anul 2013, ceea ce marchează diminuarea intervenției statului în economie, accentul fiind pus pe mecanismele de reglare ale pieței și o mai bună reglementare și supraveghere a acestora de către stat.

¹ www.worldbank.org - „Global Economic Prospects 2011”.

² www.mfinante.ro – Strategia fiscal bugetară în perioada 2011- 2013.

- Reforme structurale ce vor genera economii bugetare pentru a ajunge la sustenabilitatea fiscală pe termen mediu, în domeniul fiscal bugetar, al salarizării personalului bugetar, al sistemului de pensii, sănătății (Legea responsabilității fiscal bugetare nr 69/2010 a fost deja aprobată și are meritul că reformează întregul sistem bugetar, contribuind la întărirea disciplinei bugetare pe perioada următoare; Legea salarizării unitare a fost aprobată și este în vigoare, având deja o reducere a presiunilor de majorare a cheltuielilor cu salariile)

4. Concluzii

În realizarea unei bune desfășurări a activității economice a statului autoritățile publice competente stabilesc obiective strategice cu acțiuni și măsuri specifice menite să contribuie la buna funcționare a mecanismelor statului, la colectarea cât mai corectă și în integralitate a resurselor financiare la nivelul bugetului consolidat al statului și nu în ultimul rând, la dezvoltarea echilibrată a economiei pe întreg teritoriul ei. Obiectivele politicii fiscale trebuie urmărite în strânsă corelație cu funcțiile politicii și cu efectele acestora asupra economiei naționale, precum și cu rezultatele obținute prin folosirea impozitelor, împrumuturilor de stat, cheltuielilor bugetare, ca instrumente de intervenție la îndemâna autorităților publice.

Bibliografie:

1. Moșteanu Tatiana – *Politici fiscale si bugetare pentru reformarea economiei si relansarea creșterii economice*, Editura Economică, București, 2005
2. *** - www.worldbank.org - „Global Economic Prospects 2011”
3. *** - www.mfinante.ro

Contribuția perfecționării informației contabile în sistemul decizional la lichidarea crizei economice în România

Lect. univ. dr. Mihaela Cosmina Petre

Prep. univ. Grazia Oana Petroianu

Universitatea „Constantin Brâncoveanu” Pitești

Facultatea Management-Marketing în Afaceri Economice Brăila

Abstract:

The economic crisis and the emergence of financial barriers in economy increased the need for accounting and for the expert accountant to get involved in activities that clarify disputes between businesses, businesses and public entities or businesses, public entities and natural or legal persons.

We are living today in the fascinating world of information which presents itself under different forms and infiltrates various areas of theory and practice and tends to become a fundamental concept of contemporary science and civilization.

Accounting is a central activity in a business' economical life. In a changing world accounting must meet ongoing challenges. The user's exigencies evolution rhythm reclaims a continuous adaptation of the accounting field to the new informational requirements. Through their nature and content the accounting information contributes to substantiate decisions of various categories of users. Due to the fact that resources are insufficient, choosing between several alternatives is necessary, and information provided by accountancy is needed to identify the best alternatives. Considering the importance of the financial-accounting information in taking decisions, the quality of that information is vital. In the economic information system, accounting is the main decision-making tool.

Keywords: economic crisis, accounting information, economic information system

Introducere

Economia mondială actuală este caracterizată printr-un amplu proces de globalizare, care determină o sensibilitate și o instabilitate accentuate ale piețelor și ale mediului de afaceri, în general, manifestate, în prezent, printr-o profundă criză economică. Astfel, multe entități economice se află în dificultate, confruntându-se, mai ales, cu slăbirea activității economice, cu scăderea drastică a cererii, cu blocaje financiare în lanț, cu creșterea costului creditelor, cu volatilitatea cursului de schimb. În acest sens, se impun modificări substanțiale la nivelul managementului macroeconomic, dar și la nivelul fiecărei entități economice în parte, iar pentru tratamentul corect al crizei, așa cum apreciază și guvernatorul BNR, este necesar un diagnostic corect.

În condițiile actuale, ale unei societăți informaționale, cea mai importantă resursă este informația. Aceasta stă la baza oricărui proces decizional, iar în domeniul economic contabilitatea este principala sursă de informare, atât pentru entitatea economică în cauză, cât și pentru partenerii acesteia. Un management performant se realizează doar printr-o informație pertinentă și în timp util a decidentului.

În perioada contemporană, contabilitatea poate fi definită drept un instrument de modelare sau de reprezentare a întreprinderii, care permite conducătorilor săi să elaboreze conturi (bilanț, cont de rezultat, tabloul fluxurilor de trezorerie, note, anexe) privind situația și realizările acesteia, pe care să le prezinte diferiților parteneri economici și sociali, părți interesate de existența sa, pentru a-i ajuta în luarea deciziilor care o privesc.¹

Contabilitatea este practică de oameni, presupune utilizarea mijloacelor materiale și imateriale – ea se află în simbioză, în special, cu noile tehnologii de informare și de comunicare – și, din punct de vedere tehnic, ea constă în dobândirea, stocarea și difuzarea de informații.

Contabilitatea nu trebuie înțeleasă numai ca fiind oglinda ce reflectă, ci mai degrabă un ansamblu activ, la dispoziția managementului întreprinderii, operând ca suport al

¹ Tabără, N., *Fundamentele contabilității*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2009, p. 69.

deciziilor curente, tactice și strategice privind managementul în general și cel financiar în special. Prin informațiile pe care le generează, contabilitatea devine suportul autoritar al deciziilor reglării activităților întreprinderii. Ea este într-adevăr singurul sistem de informare care elaborează o reprezentare de ansamblu, un model global al întreprinderii.

Fiind un limbaj al afacerilor, contabilitatea furnizează informațiile de bază necesare managerului, prin care acesta se asigură că resursele au fost și sunt obținute și folosite efectiv, real și eficient, în concordanță cu obiectivele întreprinderii și cu legile ce guvernează comportamentul acesteia.

Contabilitatea ca sistem informațional

În cadrul sistemului informațional economic, contabilitatea ocupă locul central, ea însăși poate fi (și este) considerată un sistem specific de informație datorită funcțiilor pe care le îndeplinește, dintre care amintim: furnizarea de informații reale, comparabile, sintetice și analitice, necesare în analiza diverselor fenomene economice; comunicarea informațiilor de la sursă la utilizator; controlul exercitat asupra fenomenelor economice; potențarea rolului previzional. Contabilitatea este un element esențial în viața oricărei entități economice, necesitând, din punctul de vedere al organizării, un compartiment distinct și având ca funcție sintetizarea și înregistrarea tuturor evenimentelor, oricât de insignifiante ar părea, din viața entității. Ea este cea mai importantă sursă de informații privind activitatea economică a unei națiuni.

Contabilitatea, într-o dinamică continuă, s-a impus ca cel mai important subsistem de informare și asistare a deciziei în cadrul unei întreprinderi. Astfel, contabilitatea îndeplinește, indiscutabil, un dublu rol: cel de informare și cel de asistare a deciziei. Contabilitatea ca subsistem de informare a fost în mod constant adaptată nevoilor informaționale ale întreprinderilor și ale mediului acestora, sistemul de informare reprezentând ansamblul de elemente care permite colectarea, stocarea, prelucrarea și comunicarea informației.

Deși, în multe cazuri, contabilitatea este percepută ca instrument de măsurare a rezultatelor financiare sau ca mijloc de apreciere a situației patrimoniale, constituind un element important al gestiunii întreprinderii, în realitate, rolul contabilității este mult mai divers, rezultat din speranțele pe care le așteaptă partenerii în cursul tranzacțiilor lor. Prin operațiile pe care le generează, contabilitatea vizează creșterea încrederii între partenerii care participă la viața economică, încredere care să convingă asupra situației financiare a întreprinderii, a solvabilității sale de exploatare, asigurând totodată suficiente elemente care să ducă la concluzii despre modul în care este condusă gestiunea întreprinderii.

Contabilitatea reprezintă un sprijin important al managementului întreprinderii, furnizând informații menite să susțină argumentat hotărârea, decizia formulată.

Contabilitatea este sursa informațională a oricărei negocieri, fiind un instrument de referință pentru determinarea costurilor și a prețurilor motivate economic; ea servește ca mijloc de comunicare, utilizând un limbaj comun, acceptat de toți participanții la viața economică și socială, și ajută la arbitrarea eventualelor conflicte sau neînțelegeri.

Astfel, contabilitatea reprezintă un subsistem informațional care cuantifică, prelucrează și transmite informații financiare despre o entitate economică identificabilă. De asemenea, contabilitatea face legătura dintre activitățile economice și factorii decizionali. În primul rând, cuantifică activitățile economice înregistrând datele necesare pentru o utilizare viitoare. În al doilea rând, datele sunt stocate cât timp este necesar, iar apoi sunt prelucrate pentru a deveni informații utile. În al treilea rând, informațiile sunt comunicate, prin intermediul rapoartelor, factorilor de decizie. Se poate spune că datele brute ce privesc activitățile economice reprezintă un input în sistemul contabil, iar informația prelucrată, utilă pentru factorii de decizie, reprezintă outputul.

Adevărata avere se măsoară astăzi în primul rând prin cantitatea și calitatea informației deținute la un moment dat. Prin excelență, contabilitatea generează informații necesare fundamentării deciziilor. Nu există proces, eveniment sau tranzacție economico-financiară care să nu reclame o gestionare atentă și, prin aceasta, intervenția directă a contabilității. Un arsenal de mijloace, tehnici și procedee, utilizate inteligent de profesionistul contabil, atribuie acesteia rolul de consilier al managerului întreprinderii.

„Aritmetică a afacerilor, contabilitatea reprezintă un sistem logic și rațional de informare specializată, supus unor convenții și norme definite social.¹” Mai nou, contabilitatea este considerată limbajul formalizat de comunicare pentru lumea afacerilor.

Întreprinderea, piața și întregul mediu economic se află în continuă schimbare. În consecință, menținerea echilibrului care corespunde aceluiași obiectiv, profitul, necesită permanent acțiuni corective care revin gestiunii, modului de administrare și conducere. Managementul modern nu poate fi conceput fără oferta informațională a contabilității.

Locul informației financiar-contabile în structura informațională a unei întreprinderi și rolul acesteia în luarea deciziilor manageriale

Informația financiară prelucrată contabil dă informația financiar-contabilă. Informațiile necesare realizării scopului propus în activitatea managerială sunt obținute pe baza purtătorilor de informații de natură financiară, statistică și de evidență operativă. Acestea devin informații prin prelucrarea lor, purtând denumirea categoriei de documente în care sunt consemnate, respectiv:

- informațiile contabile – au la bază operațiunile efectuate și consemnate ca date de intrare-ieșire în documente justificative, conturi sintetice și analitice;
- informațiile financiare – derivă din fenomene de natură financiară și prezentate prin purtători specifici (situații financiare, declarații, rapoarte);
- informațiile statistice – cuprind date colectate și prelucrate după metode și tehnici statistice, furnizate de documentația primară. Sfera de cuprindere și siguranța acestor informații nu sunt în măsură să satisfacă în cel mai înalt grad nevoile utilizatorilor, din cauza rigurozității limitate ca urmare a modului de obținere a acestora (anchete, sondaje, monografii);
- informațiile operative – rezultă din studierea evidenței tehnico-operative cu privire la activitățile de producție, servicii, circulația mărfurilor.

În cadrul unei întreprinderi, sursa majoră de informații o constituie subsistemul informațional contabil, definit ca fiind ansamblul informațiilor, fluxurilor și circuitelor informaționale cu referire la starea și evoluția poziției financiare și a rezultatelor unei întreprinderi.

Informația în general și informația contabilă în special contribuie la creșterea nivelului de cunoaștere, furnizând utilizatorilor elementele necesare fundamentării deciziilor referitoare la gestionarea patrimoniului.

Contabilitatea culege și informații financiare primare, le prelucrează utilizând tehnicile specifice, le centralizează întocmind situații financiare de sinteză - bilanț, cont de rezultate, fluxuri de trezorerie, situații privind modificarea capitalurilor proprii, note - și le transmite utilizatorilor.

Informațiile pe care le oferă sistemul contabil utilizatorilor prin situațiile financiare permit acestora efectuarea unor raționamente cu privire la gestiunea întreprinderii, elaborarea unui diagnostic asupra echilibrului financiar și asupra rezultatelor întreprinderii. Aceste informații sunt suficiente pentru utilizatorii externi, însă sunt insuficiente nevoilor interne privind gestiunea curentă a întreprinderii. Insuficiența informațiilor oferite de situațiile financiare este completată de informațiile furnizate de contabilitatea internă sau de gestiune, care are rolul de a umple golul oferit de situațiile financiare, reușind astfel să satisfacă necesitățile de informații ale conducerii întreprinderii.

¹ Horomnea, E. et alii, *Introducere în contabilitate. Concepte și aplicații*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2010, p. 15.

Contabilitatea introduce rigoare și ordine în redarea fenomenelor și proceselor economice, devenind un veritabil consilier al conducerii. Informațiile contabile stau la baza procesului decizional atât în interiorul, cât și în exteriorul întreprinderii. Contabilitatea oferă informații care pot fi utilizate de toți cei ce doresc să le folosească în mod corect, buni cunoscători sau nu ai regulilor și principiilor contabile. Atunci când o decizie vizează probleme economice, informația contabilă este esențială pentru procesul decizional, oferind informații cantitative pentru trei funcții ale managementului: planificare, control, evaluare.

- funcția de planificare se referă la procesul programării unei acțiuni. Această funcție presupune stabilirea scopului, a obiectivelor și a acțiunilor concrete care vor fi întreprinse. În această etapă sunt folosite informațiile contabile referitoare la bugetele estimate.

- funcția de control are în vedere respectarea planurilor. O informație utilă pentru control poate fi reprezentată de compararea bugetului estimat cu cel efectiv.

- funcția de evaluare se referă la aprecierea procesului decizional, în scopul ameliorării sale. În acest sens se urmărește dacă au fost atinse obiectivele, cauzele eventualelor nereguli, eficiența etapelor anterioare. În evaluarea deciziilor sunt utile informațiile din rapoartele financiare.

Informațiile prelucrate contabil, numite și informații contabile, se transmit cu ajutorul diverselor rapoarte către factorii de decizie, denumiți și utilizatori ai informațiilor (proprietarii, managerii, șefii de departamente, investitorii actuali sau potențiali, creditorii actuali sau potențiali, organele fiscale, organele de control etc.).

Deși nu toate necesitățile de informație ale utilizatorilor pot fi satisfăcute de situațiile financiare cu scop general, există informații care pot interesa toți utilizatorii¹.

Gruparea utilizatorilor în funcție de nevoile lor comune este utilă, însă limitarea categoriilor de utilizatori nu este posibilă, mai ales dacă se are în vedere faptul că cererea de informații poate veni de la orice persoană interesată să își fundamenteze deciziile pe baza informațiilor despre activitatea unei entități.

În condițiile în care utilizatorii informațiilor contabile sunt exclusiv interni, reglementările contabile naționale sunt în măsură să asigure comparabilitatea informațiilor la nivel de întreprinderi, ramură, economie. În cazul în care sfera de interes se lărgeste, înglobând și utilizatori externi, acționarii și investitorii potențiali ar trebui să fie capabili să facă analize și comparații între societăți din țări diferite, care să permită aplicarea unor alegeri raționale optime în materie de investiții².

Interesul manifestat de utilizatori este diferit, în funcție de obiectivele urmărite.

Cercetătorii care au studiat legătura dintre teoria comunicării și teoria luării deciziilor au ajuns la concluzia că informația, în general, oferă un interes pentru utilizator dacă aceasta îndeplinește următoarele condiții³: modifică incertitudinea față de un eveniment viitor și facilitează luarea deciziei, permite elaborarea unui model de luare a deciziei și favorizează feedback-ul.

În plan economic, decizia influențează direct finalitatea și eficiența fiecărei acțiuni întreprinse. Pentru a decide corect, un sistem de informații adecvate se dovedește a fi absolut necesar.

Sistemul informațional contabil – un suport real pentru exercitarea controlului intern în condițiile crizei economice

Sistemele informaționale contabile ale întreprinderilor au rolul de a procesa date care asigură informații cu privire la rezultatele acestora, dar și informații necesare atragerii atenției unor utilizatori asupra unor aspecte esențiale sau luării deciziilor. Astfel, informațiile legate de rezultatele întreprinderii se referă în principal la transformarea datelor înscrise în contabilitate în informații accesibile diverșilor utilizatori.

¹ OMFP nr. 3055/2009 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu directivele europene, publicat în Monitorul Oficial nr. 766/10.11.2009, p. 10.

² Tabără, N., Horomnea E., Mircea, M.C., *Contabilitate internațională*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2009, p. 56.

³ Minu M., *Contabilitatea ca instrument de putere*, Editura Economică, București, 2002, p. 110.

Aceste informații trebuie perfecționate prin adoptarea de noi metode și proceduri care să asigure o mai mare acuratețe și credibilitate. Credibilitatea informațiilor contabile constituie o mare problemă la ora actuală. În condițiile de criză economică, credibilitatea este discutabilă și de aceea trebuie să fie verificată și supervizată de către un organism neutru, independent, care să nu fie interesat să distorsioneze imaginea fidelă a acesteia.

Sistemul informațional al întreprinderilor dă posibilitatea efectuării unui control intern prin care să evalueze și să descopere riscurile care pot să apară și să afecteze atingerea obiectivelor propuse de managementul întreprinderii.

Controlul intern are la bază sistemul informațional contabil, care cuprinde o serie de subsisteme care se dezvoltă și se aplică în controlul producției, controlul stocurilor, controlul și gestionarea creditelor, gestionarea trezoreriei, controlul bugetelor, controlul imobilizărilor, controlul rezultatelor financiare etc.

Aceste subsisteme sunt utilizate pentru a realiza activități de planificare, raportare și interpretare, evaluare și consultare, stabilire a taxelor și impozitelor, protejare a activelor etc.

Sistemele informaționale contabile asigură managerilor informații vitale în procesul de planificare și control și informații care stau la baza deciziilor potențialilor investitori și acționarilor. Acuratețea acestor informații este verificată cu ajutorul auditului.

Criza economică a reliefat dificultăți ale întreprinderilor atât pe piețele interne, cât și pe piețele internaționale. Astfel, la nivel național se remarcă o reducere a consumurilor, concomitent cu creșterea incapacității de plată a beneficiarilor. În aceste condiții, controlul intern dobândește un rol sporit cu privire la prevenirea blocajelor în economie și facilitarea fluxurilor financiare. Exercițarea controlului intern la nivelul unei întreprinderi se referă la urmărirea clienților și încasarea sumelor convenite conform contractelor aflate în derulare. Totodată, controlul intern este foarte eficient cu privire la modul în care sunt gestionate resursele financiare aflate la dispoziția unității.

În condiții de criză economică, se pune accentul pe acoperirea cheltuielilor curente ale unității, și mai puțin pe lansarea de noi produse pe piață sau pe dezvoltarea tehnologiilor existente. O problemă de mare răspundere a controlului financiar o reprezintă asigurarea integrității patrimoniale, limitarea consumurilor care nu sunt necesare și prevenirea fraudelor. Frauda este din ce în ce mai răspândită, mai ales în condițiile actualei crize economice. Internaționalizarea și globalizarea afacerilor au deschis noi posibilități pentru producerea fraudelor. Astfel, pentru limitarea fraudelor se recomandă efectuarea tranzacțiilor conform contractelor încheiate, respectarea cu strictețe a legislației în vigoare și solicitarea de garanții de la beneficiari în situația acordării unor termene de plată îndelungate.

În ultimii ani s-a impus fraudă electronică sau criminalitatea informatică. Utilizarea sistemelor informatice fără măsuri de securizare poate conduce la accesul în sistemul financiar contabil al persoanelor neautorizate, cu consecințe negative pentru activitatea entității respective. Toate acestea pot fi eficient stopate cu ajutorul controlului intern exercitat de profesionistul contabil. Astfel, profesionistul contabil poate să exercite controlul nu numai asupra fondurilor întreprinderii, ci și asupra patrimoniului, precum și asupra documentelor utilizate în activitatea financiar-contabilă sau a sistemelor informatice utilizate în contabilitate.

Scopul controlului intern este să asigure coerența obiectivelor, să identifice factorii-cheie de reușită și să comunice conducătorilor întreprinderilor, în timp real, informațiile referitoare la performanțe și perspective. Controlul intern asigură conformitatea informațiilor contabile cu regulile aplicabile acestora și oferă garanția conducerii entității economice cu privire la modul în care sunt implementate sistemele contabile și cele informatice.

Controlul intern aduce un plus de claritate informației contabile și un plus de siguranță activității economice în general.

În condițiile crizei economice actuale, controlul intern devine un instrument eficace al managementului modern, având ca scop principal prevenirea fraudelor și stoparea pierderilor.

Concluzii

Criza economică a creat dificultăți atât agenților economici, cât și instituțiilor publice. O lume întregă trăiește, mai mult sau mai puțin, sub impactul acestei crize. În ultimii ani asistăm la o creștere fără precedent a fraudelor și neregulilor, fapt accentuat de criza economică. Contabilitatea, prin intermediul informațiilor degajate și prin expertizele contabile ce se pot efectua și conlucrând cu auditul, pot constata și înlătura neregulile, aducând un plus de claritate în activitatea financiar-contabilă.

O decizie neinspirată în strategia întreprinderii, o singură tranzacție efectuată imprudent în acest interval pot arunca întreprinderea din zona profitabilă în cea a pierderilor sau a unui risc iminent, însă contabilitatea, prin informațiile pe care le degajă, și auditul pot diminua, iar uneori chiar anticipa acest risc.

În condițiile înregistrării unor progrese considerabile în domeniul comunicațiilor, al tehnologiei și al economiei, interesul pentru informația contabilă adecvată tinde să devină din ce în ce mai mare. Diminuarea continuă a barierelor comerciale, intensificarea competiției economice internaționale fac ca datele macroeconomice și informațiile generale să nu mai fie suficiente în fundamentarea deciziilor. Atenția se îndreaptă spre informațiile specifice despre întreprinderile care prezintă interes pentru investitori.

Managementul modern este dependent în bună măsură de informația contabilă. De altfel, fără aceasta o conducere eficientă este imposibilă. Managerii sunt printre primii utilizatori de informație financiar-contabilă, interesul lor fiind legat de stabilirea unui raport optim costuri-beneficii la nivel organizațional, cu alte cuvinte stabilirea echilibrului între obținerea de profit, costuri sociale, reinvestire, autofinanțare. La orice nivel s-ar afla, managerul „gestionează” de fapt domeniul său de responsabilitate declanșând acțiuni în scopul obținerii unui efect maxim cu un efort minim. În timp ce gestiunea menține echilibrul, conducerea definește strategia obținerii acestui echilibru maxim cu un efort minim, evident pentru o perioadă limitată. Arta conducătorului este de a percepe, dacă se poate anticipat, momentul în care echilibrul riscă să fie depășit. De asemenea, el trebuie să cuantifice mărimea „prețului” plătit pentru realizarea obiectivului stabilit. În cele din urmă, toate eforturile și acțiunile întreprinse pe plan economic pot fi exprimate pecuniar, ceea ce înseamnă implicit intervenția directă a contabilității.

Bibliografie:

1. Bădiță R., *Informația contabilă între cerere și ofertă*, în Tribuna Economică, 2006, nr. 20.
 2. Burlacu D., *Valențele cognitive și decizionale ale informației contabile oferite de conturile anuale*, Editura Tehnopress, Iași, 2009.
 3. Horomnea E., Tabără N., Budugan D., Georgescu I., Bețianu L., Dicu R., *Introducere în contabilitate. Concepte și aplicații*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2010.
 4. Ionescu L., *Controlul financiar-fiscal și expertiza contabilă, fundamente teoretice și practice*, Editura Cartea Universitară, București, 2008.
 5. Mateș D., Hlaciuc E., Socoliuc M., *Necesitatea încrederii în comunicarea economico-financiară*, în Contabilitatea, expertiza și auditul afacerilor, 2010, nr.1.
 6. Minu M., *Contabilitatea ca instrument de putere*, Editura Economică, București, 2002.
 7. Tabără N., *Fundamentele contabilității*, (traducere), Editura Tipo Moldova, Iași, 2009.
 8. Tabără N., Horomnea E., Mircea M.C., *Contabilitate internațională*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2009.
 9. *** OMFP nr. 3055/2009 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu directivele europene, publicat în Monitorul Oficial nr. 766/10.11.2009.
- ***<http://www.contab-audit.ro>

Integrarea aplicațiilor informatice – soluție pentru managementul eficient al firmei

Asist. univ. drd. Diana-Elena Codreanu

Universitatea „Constantin Brâncoveanu” Pitești

Facultatea Management-Marketing în Afaceri Economice Râmnicu-Vâlcea

Abstract:

Integration - a word with which we meet everywhere, be it joining the European Union or other structure, whether we refer to economic integration applications.

Because now, information is seen as a strategic resource, a gold mine the company has increased greatly and the importance of integrating information systems to assist in the sharing of data and their movement within the organization.

It is said that full integration is a major objective of management information systems, which are becoming increasingly complex and numerous and it is therefore necessary to undertake and implement integrated information systems.

Keywords: Integration, management information systems, Enterprise Application Integration

Dezvoltarea economică globală, creșterea competitivității, au condus la apariția soluțiilor de organizare a sistemelor informaționale în modele din ce în ce mai complexe.

Integrarea aplicațiilor informatice este o activitate ce reunește oameni, echipamente, programe, dar și practici manageriale. Integrarea aplicațiilor este o abordare strategică de a lega mai multe sisteme informatice, la nivel de informații și servicii, astfel încât sistemele să fie capabile să facă schimb de informații și să asigure o funcționare a proceselor în timp real¹.

În timp, nevoile companiilor în ceea ce privește integrarea aplicațiilor a crescut. Chiar dacă nu sunt luate foarte în serios, soluțiile de integrare în general și a portalurilor în special, devin încet lideri în transformarea principiilor în experiențe practice².

În prezent, mediul organizațional al unei firme trebuie să facă față cerințelor concurențiale ale firmei. Dezvoltarea economică a unei firme este strâns legată de puterea acesteia de a actualiza, integra și extinde aplicațiile informatice într-un mod flexibil și rapid, punând la dispoziția utilizatorilor acces instantaneu și interactiv la modelul său de date.

Principiul integrării derivă din principiul ordinii și organizării.

Decizia de integrare a informațiilor dă posibilitatea acelor companii să utilizeze eficient propriile mijloace de calcul urmând:

- Schimbul datelor între bazele de date omogene și eterogene
- Deciziile de interacțiune între aplicații
- Schimbul de informații cu clienții, partenerii și furnizorii
- Replicarea datelor între bazele de date

Integrarea aplicațiilor economice în cadrul întreprinderilor este un subiect de actualitate deoarece ajută la coordonarea și sincronizarea aplicațiilor eterogene atât în interiorul întreprinderilor (integrarea aplicațiilor la nivel de companie), cât și în afara întreprinderilor (integrarea aplicațiilor Business-to-Business – B2B).

Integrarea aplicațiilor la nivel de organizație poartă denumirea în limbajul de specialitate de EAI (Enterprise Application Integration). În cadrul întreprinderilor se constată că există mai puțini informaticieni care să desfășoare activitate de concepere și de scriere de aplicații și creșterea numărului de informaticieni care integrează aplicații.

¹ Lungu I., Bologa A.-M., Diaconița V., Bâra A., Botha I., *Integrarea sistemelor informatice*, Editura ASE, București, 2007, p. 10.

² Lungu I., Velicanu M., Bâra A., Diaconița V., Botha I., *Portal based system integration- foundation for decision support*, Revista Economic Computation And Economic Cybernetics Studies And Research, Nr. 1/2009.

Entitatea care trebuie integrată nu mai este reprezentată de un obiect sau o componentă software, ci este o aplicație software.

Datorită faptului că în prezent, informația este privită ca o resursă strategică, o mină de aur a întreprinderii, a crescut foarte mult și importanța integrării sistemelor informatice care să ajute la utilizarea în comun a datelor și la mișcarea lor în cadrul organizației.

Una din principalele probleme cu care se confruntă managerii IT o reprezintă dezvoltarea unei strategii eficiente de integrare a sistemelor informatice la nivel de organizație.

Conceptul de aplicații integrate nu este nou și problema privind interconectivitatea sistemelor apare chiar înainte de epoca Internetului și devine din ce în ce mai prezentă odată cu dezvoltarea rețelelor, a Internetului, dar și datorită dezvoltării tehnologiilor de stocare și transformare a datelor¹.

Conform părerilor specialiștilor din domeniul IT, anul 1959 reprezintă începutul integrării în domeniul IT, an care este marcat de apariția circuitului integrat dar și de alte descoperiri cum ar fi: tranzistori, rezistențele și capacitorii pe un singur cip de silicou.

O primă accepțiune a noțiunii de sistem informatic integrat este dată în Hotărârea de Guvern nr. 841/1997, unde prin sistem informatic integrat se înțelege un sistem informatic care îndeplinește următoarele condiții:

- utilizează o bază de date unică;
- utilizează o bază de date unică;
- are în componență programe informatice, care cuprind activitățile tuturor compartimentelor funcționale ale firmei, conform organigramei acesteia;
- există un plan de securitate al sistemului informatic, care cuprinde măsuri tehnice și organizatorice corespunzătoare.

Pentru a putea fi realizate produsele informatice, software și hardware, este necesar să se utilizeze o serie de **tehnologii informatice** adecvate. Contextul informatic actual determină integrarea într-un produs informatic a mai multor tehnologii. Pentru produsele software **integrarea** tehnologiilor informatice este prezentă atât pentru produsele de bază cât și pentru cele aplicative².

Un sistem informatic integrat trebuie să fie răspunsul pentru orice companie care necesită un sistem informatic modern pentru automatizarea proceselor interne din cadrul organizației, sau pentru relațiile cu clienții, partenerii, furnizorii.

În momentul în care se încearcă conectarea la o anumită aplicație, trebuie să se țină cont de arhitectura acesteia. Cele mai multe dintre aplicații au o arhitectură structurată pe trei niveluri³:

- *Nivelul prezentare* – este cel care afișează informațiile utilizatorului final și permite introducerea de date de către acesta;
- *Nivelul logic de afaceri* – conține funcțiile de afaceri care acționează asupra datelor afacerii;
- *Nivelul datelor* – realizează depozitarea persistentă a datelor în stocuri de date.

Acest nivel mai este denumit și *nivelul resurselor*.

Printre avantajele integrării se pot menționa⁴:

- *Scalabilitatea* - înlocuirea tuturor interfețelor cu una singură care asigură toate punctele de acces la sistemul informațional, administrarea lor facilă și posibilitatea adăugării de alte instrumente sau aplicații;
- *Performanța* - pachetul de aplicații oferă siguranța deplină a datelor;

¹ I. Lungu, M. Velicanu, A. Bara, V. Diaconita, I. Botha, *Portal Based System Integration – Foundation for decision Support*, Economic Computation and Economic Cybernetics Studies and Research”, nr. 1/2009.

² Velicanu M., *Integrating Informatics Tehnologies into Oracle*, Revista Informatică Economică, nr.2/2006, pag.111-114.

³ Microsoft - Integration Patterns <http://download.microsoft.com/download/a/c/f/acf079ca-670e-4942-8a53-e587a0959d75/Int Patt.pdf>.

⁴ www.metagroup.com.

- *Usurința în desfășurare* - abilitatea de a schimba anumiți parametri (numele sursei, numele țintei) este esențială;
- *Administrarea centralizată* - interfețele sunt administrate automat de la un punct central;
- *Precizie în procesări/zero greșeli* - abilitatea de a livra datele la țintă, imediat după citirea sursei, este foarte importantă;
- *Eterogenitatea surselor* - procesul de transformare a datelor în informații presupune posibilitatea de a combina date din surse eterogene;
- *Securitatea* - aplicațiile prevăd standarde ridicate de securitate;
- *Calitatea tehnologică a partenerilor* - proiectele de anvergură obligă companiile să dezvolte relații de afaceri numai cu parteneri care dețin deja sisteme integrate;
- *Training* - desfășurarea de programe de instruire pentru grupurile de utilizatori;
- *Suport nelimitat* - 24 de ore din 24, 7 zile din 7, suport telefonic și web cu acces rapid la baza de cunoștințe a întreprinderii pentru rezolvarea rapidă a problemelor;
- *Grupuri de utilizatori* - organizarea unei baze de utilizatori, partajarea experiențelor a celor mai bune practici și popularizarea cazurilor reușite și a eșecurilor;
- *Referințe* - deținerea unei platforme integrate reprezintă cea mai bună recomandare în lumea afacerilor electronice.

Prin integrare crește complexitatea, dar și calitatea, pentru că reuniunea sistemelor presupune adăugarea de componente evolutive și emergente.

Dacă organizarea duce la integrare și integrarea duce la complexitate, aceasta din urmă determină la rândul ei diversificarea. Din punctul de vedere al diversității, integrarea este efectul evoluției ciclice și progresive a unui mix de tehnologii și este sprijinită de performanțele și de expertiza profesioniștilor.

La început, conotațiile procesului de integrare au fost în principal tehnice și s-a acordat puțină importanță aspectelor calitative.

Noțiunea de sistem integrat presupunea aspecte hardware și probleme de interconectare a componentelor calculatoarelor: o suită de echipamente și programe care lucrează împreună. În prezent procesul de integrare s-a extins și vizează programe, date și comunicații.¹

Regula de aur a integrării

Ceea ce se știe este că implementarea printr-o abordare structurată, bine organizată a integrării este importantă pentru succesul pe termen lung. Este bine să adopți un proces de integrare care se repetă. Dar se pare că nu este foarte ușor să faci acest lucru, mai ales când dezvoltatorii insistă să tratezi integrarea ca pe un proces de auto-exprimare.

Astfel că există două posibilități:

Te poți baza pe arhitectura expresionistă și pe procesul laissez-faire sau poți căuta echilibrul în proiectele de dezvoltare.

Integrare Simplă+Proces Simplu=Succes

Iată o regulă simplă. Să considerăm un proiect în care cerințele sunt simple și soluția nu necesită efort sporit pentru dezvoltare. Este momentul potrivit pentru ca dezvoltatorii să se concentreze pe interfețe. Nu contează mult ce instrumente folosesc sau ce proces selectează, sau cât de mult lucrează, atâta timp cât soluția este gata la timp, sub bugetul admis și răspunde cerințelor.

Aceasta este o integrare oportunistă în care dezvoltatorii au ocazia să încerce noi tehnologii și tehnici. Dacă interfețele nu funcționează nu e o problema.

¹ Fotache Doina, Hurbean Luminita, *Solutii informatice pentru gestiunea afacerilor-ERP*, Editura Economică, București, 2004, p. 147.

Integrare Complexă+Proces Simplu=Eșec

Nu se poate spune același lucru despre integrarea care trebuie să răspundă unui set complex de cerințe.

Dacă cerințele simple pot fi rezolvate de opt programatori în 18 săptămâni, poți să irosești patru-cinci luni de programare cu integrare oportunistă care nu va funcționa conform planului și apoi va trebui să o iei de la capăt.

Dar când un proiect va dura 10 ani de programare, e o altă poveste. În acest caz trebuie să funcționeze din prima. Trebuie făcut bine pentru că nu vei avea ocazia să îl faci din nou; îl va face altcineva.

Integrare complexă+Proces Matur=Succes

Atunci iată regula de aur:

Dacă un proiect poate fi realizat cu câțiva programatori în câteva săptămâni, atunci merge orice.

Dacă proiectul va avea nevoie de multe luni pentru a fi finalizat, vor fi critice un proces matur și o arhitectură bine pusă la punct.

Abordarea tradițională a integrării aplicațiilor este de a modifica aplicațiile de integrat prin adăugarea de noi interfețe (cum ar fi serviciile Web) care expun funcționalitatea și datele dorite. Această abordare determină realizarea de proiecte costisitoare, cu grad ridicat de risc, cu un impact arhitectural important și investiții considerabile în noi medii de integrare [middleware] cum ar fi sisteme de mesagerie sau brokeri de cereri de obiecte. Pentru aplicații externe, asemenea modificări nu ar putea fi posibile sau ar necesita proiecte comune între companii¹.

Organizațiile economice care doresc să realizeze integrare ar trebui să aibă în vedere scopurile lor:

- Reducerea costurilor cu ajutorul tehnologiei pentru a nu avea baze de date reduplicate și componente reduplicate de acces la date;
- Creșterea eficienței operaționale prin integrarea informațiilor din sisteme diferite în timp real;
- Creșterea flexibilității prin echiparea soluțiilor IT cu un nivel de integrare a datelor care să răspundă rapid la cerințele schimbătoare.

Bibliografie:

1. Andreasean, Stefan, *WebIntegration: Integrating Applications Has Never Been Easier*-Business Integration Journal Nov. 2004.
 2. Fotache Doina, Hurbean Luminita-*Solutii informatice pentru gestiunea afacerilor-ERP*, Editura Economică, București, 2004.
 3. Johnston Britt, *Business Integration: Choosing the right method*, Business Integration Journal, Nov 2004.
 4. Lungu Ion., Bologa Ana-Ramona, Diaconița Vlad, Bâra Adela, Botha Iuliana, *Integrarea sistemelor informatice*, Editura ASE, București, 2007.
 5. Lungu Ion., Bologa Ana-Ramona, Diaconița Vlad, Bâra Adela, Botha Iuliana, *Portal based system integration- foundation for decision support*, Revista Economic Computation And Economic Cybernetics Studies And Research, nr. 1/2009.
 6. Lungu Ion, Manole Velicanu, Adela Bara, Vlad Diaconita, Iuliana Botha - *Portal Based System Integration – Foundation for decision Support*, Economic Computation and Economic Cybernetics Studies and Research”, nr.1/2009, p. 123-134.
 7. Microsoft - Integration Patterns <http://download.microsoft.com/download/a/c/f/acf079ca-670e-4942-8a53-e587a0959d75/IntPatt.pdf>;
 8. Velicanu Manole, *Integrating Informatics Tehnologies into Oracle*, Revista Informatică Economică, nr.2/2006
- *** www.metagroup.com

¹ Andreasen Stefan, *WebIntegration: Integrating Applications Has Never Been Easier*-Business Integration Journal Nov. 2004.

Considerații cu privire la preferințele turistice ale studenților de la Facultatea de Management Marketing în Afaceri Economice din Râmnicu Vâlcea

Asist. univ. drd. Roxana-Maria Dorobanțu
Universitatea „Constantin Brancoveanu” Pitești
Facultatea Management-Marketing în Afaceri Economice Râmnicu-Vâlcea

Abstract:

Tourism plays an important role in economic and social life, acting as a more dynamic element of the global economic system as a means of diversifying the economic structure as a lever to mitigate imbalances between regions or active means to educate, to raise the education, culture and the people.

Tourism, while benefiting from the status of a separate area of activity is in interconnecting relationship with other branches and sectors, as determined by the dynamic evolution of the global economy and its various components and influencing, in turn, changes in life economy and society. As such, it reflects to a large extent, changes in the economy, including those of management or the responsibilities to the fundamental values of society.

Investigating the situation in our country reveals the complexity of the relationship between tourism and the economy. So, the motivation for elaborating this paper is the needing to investigate the touristic preferences of our students and in the end to draw some important conclusions and pointed out a few possible solutions for tourism agencies to apply in the near future, regarding the touristic packages they should promote.

Tourism conected through economic and social development, is evolving rapidly, expanding its sphere of activity. Such travel must be constantly updated concept adapted to change, faced with work and practice, with the other components of the economy.

Keywords: development, economic crises, preferences, Romanian tourism, tourism.

1. Introducere

Acest articol își propune ca obiectiv esențial tratarea unui subiect de actualitate și anume impactul crizei economice asupra turismului. Pornind de la ideea ca turismul reprezintă în România un fenomen dintre cele mai complexe, mai ales în ultimii ani, este interesant de observat ce turnură va lua acesta în relație cu criza economico-financiară, criză ce își face simțită prezența tot mai mult și în România. Motivația acestei cercetări este aceea de a investiga care sunt preferințele turistice ale studenților din cadrul Facultății Management Marketing în Afaceri Economice din Râmnicu Vâlcea, Universitatea “Constantin Brâncoveanu”.

Turismul, caracterizat pe scurt, apare ca un fenomen economico-social specific civilizației moderne, puternic ancorat în viața societății și, ca atare, tot mai influențat de evoluția ei. Adresându-se unor segmente sociale largi și răspunzând pe deplin nevoilor acestora, turismul se detașează printr-un dinamism ridicat la toate nivelurile. De asemenea, prin caracterul său de masă și prin conținutul său complex, turismul antrenează un vast potențial uman și material, cu implicații importante asupra evoluției economiei și societății, asupra relațiilor interumane naționale și internaționale. Criza economică mondială se amplifică pe fiecare zi ce trece, iar România resimte tot mai mult această recesiune, la care marii economiști nu reușesc să-i găsească un antidot. Se vorbește tot mai mult despre efectele crizei care se manifestă tot mai mult în diferite domenii, iar această lucrare dorește să cerceteze în ce măsură criza afectează preferințele turistice ale studenților luați în calcul.

2. Abordări conceptuale

Turismul este considerat în primul rând, „o formă de recreere alături de alte activități și formule de petrecere a timpului liber”. El presupune mișcarea temporară a oamenilor spre destinații situate în afara reședinței obținute și activitățile desfășurate în timpul petrecut în acele destinații. Astfel, turismul se prezintă ca o activitate complexă, cu o multitudine de alternative, cu încărcătură economică semnificativă, poziționată la intersecția mai multor ramuri și sectoare economice.

Turismul prezintă o complexitate în continuă creștere, în plan economic sintetizează rezultatele unui mare număr de activități, în plan psiho-social, se constituie ca o modalitate superioară de organizare a timpului liber.

Turismul reprezintă acea „ramură a economiei naționale cu funcții complexe, ce reunește un ansamblu de bunuri și servicii oferite spre consum persoanelor care călătoresc în afara mediului lor obișnuit pe o perioadă mai mică de un an și al căror motiv principal este altul decât exercitarea unei activități remunerate la locul vizitat¹.”

Potrivit noilor precizări realizate de Organizația Mondială a Turismului (OMT), turismul cuprinde “toate activitățile desfășurate de persoane, pe durata călătoriilor și sejururilor, în locuri situate în afara reședinței obișnuite, pentru o perioadă consecutivă ce nu depășește 12 luni (un an), cu scop de loisir, pentru afaceri sau alte motive².”

Potențialul turistic natural și antropoc – primul reprezentând oferta turistică primară ce cuprinde totalitatea resurselor puse la dispoziție de cadrul natural al unui spațiu, iar cel de-al doilea reprezentând o însumare de elemente cu funcție recreativă create de om de-a lungul evoluției societății omenești³.

Obiectiv turistic – atracție turistică a unei destinații care constituie, de regulă, motivația deplasării turiștilor.

Localitate turistică – așezare urbană sau rurală cu funcții turistice dezvoltate pe baza resurselor turistice pe care le deține.

Stațiune turistică – localitate sau parte a unei localități cu funcții turistice specifice.

Criză – manifestare a unor dificultăți (economice, politice, sociale, etc); perioadă de tensiune, de tulburare, de încercări (adesea decisive) care se manifestă în societate. Lipsă acută (de mărfuri, de timp, de forță de muncă).

Criză economică – perioadă caracterizată printr-o scădere dramatică a activității economice mondiale.

Selecția statistică reprezintă o investigație întreprinsă pe o subpopulație reprezentativă a colectivității statistice numită eșantion.⁴

Ancheta reprezintă o observare statistică special organizată, care presupune culegerea informațiilor, îndeosebi de la subpopulație reprezentativă, pe baza unor chestionare difuzate direct și înregistrarea datelor referitoare la un eșantion.

Deși apariția turismului se pierde în negura timpurilor și, în consecință, din cauza lipsei unor informații istorice nu se poate stabili o dată exactă a detașării sale ca activitate distinctă, se pare totuși că unele forme incipiente de turism s-au practicat din cele mai vechi timpuri.

Fenomenul turistic este extrem de greu de delimitat, deoarece, ca orice activitate umană, cade sub incidența studiului interdisciplinar, antrenând deopotrivă economiști, geografi, psihologi și sociologi. Primele mențiuni privind preocupările de a voiaja, apar în antichitate în operele geografului Strabon. În esență, noțiunea de turism exprimă nevoia de a vizita diferite locuri și obiective turistice, în scop propriu, această călătorie implicând atât deplasarea, cât și șederea temporară în localitățile alese ca destinație pentru petrecerea timpului liber.⁵

Ceea ce atrage și determină în mare parte alegerea unei destinații turistice sau a alteia sunt: factorii naturali: așezarea geografică, relieful, peisajul, vegetația, fauna și clima; factorii generali ai existenței și activității umane trecute și prezente: limba, mentalitatea, ospitalitatea, obiceiurile, folclorul, cultura (religia, arta, știința), politica, economia; elementul uman: atitudinea populației locale față de turiști, a prestatorilor, administrației și reprezentanților pazei

¹ Gabriela Stănculescu, *Managementul operațiunilor de turism Ed. a II-A*, Editura All Beck, București, 2003, p. 5

² Carmen Iordache, *Economia turismului*, Editura Independența Economică, Pitești, 2008, p. 10

³ Dumitru Dumitrescu, *Resursele turistice ale județului Vâlcea*, Editura Conphys, Rm. Vâlcea, 2005, p. 14

⁴ Remus Grigorescu, *Statistică – curs aplicativ*, Editura Independența Economică, Pitești, 2010, p. 65

⁵ Oscar Snack, *Economia Turismului*, Editura Expert, București, 2003, p. 18

și ordinii publice etc.; echipamentele turistice: transporturile turistice, mijloacele de cazare, de alimentație, activitățile sportive, distracțiile, informațiile etc.

3. Importanța turismului în dezvoltarea economică

Datorită conținutului său complex, turismul este considerat adesea un stimulator al dezvoltării unei țări prin faptul că duce la creșterea economică într-o suită de ramuri conexe lui ca de exemplu: industrie, transporturi, construcții etc. La nivelul economiei unei țări sau regiuni efectele turismului trebuie analizate pornind de la interdependențele lor cu obiectivele fundamentale ale întregului sistem economic, astfel încât, să se poată determina contribuția turismului la creșterea economică, la echilibrul balanței de plăți și utilizarea deplină a forței de muncă.

Tot sub aspect economic, turismul contribuie la asigurarea unei circulații monetare echilibrate, la reducerea presiunii inflaționiste. Latura pozitivă a turismului în această privință o constituie consumul turistic care, cu cât este mai mare, cu atât accelerează circulația fluxului monetar.¹

Un prim aspect al rolului turismului la dezvoltarea economică este concretizat în aportul său la crearea PIB. Potrivit estimărilor Consiliului Mondial al Turismului și Călătoriilor (WTTC) în anul 2010 turismul se așteaptă să participe cu 9,3% la crearea PIB, iar în anul 2020 cu 9,7%.

Aportul turismului la crearea PIB diferă semnificativ de la o zonă la alta în funcție de nivelul ei de dezvoltare economică, dar și de amploarea turismului în economia țărilor zonei respective.

Tabel nr. 1

Contribuția turismului la crearea PIB pe zone 2010 față de 2020

	PIB 2010		PIB 2020	
	Mld \$	%	Mld \$	%
Total lume	2,464.775		2,383.133	
SUA	1,375.9		2,485.7	
China	499,9		1,948.9	
Japonia	459,3		594,8	
Franța	284,6		379,9	
Germania	273,4		377,1	
Spania	237,9		341,1	
Uk	231,1		393,3	
Italia	217,1		292,5	
Canada	136,1		-	
Australia	123,1		-	

Sursa: www.wttc.org

Investițiile în turism se estimează la 2,464.775 mld. USD în anul 2010, iar pentru anul 2020 se estimează la o valoare de 2,383.133 mld. USD. Investițiile în turism reprezintă un important indicator macroeconomic care arată dezvoltarea economiei în ansamblu și în cazul nostru dezvoltarea în timp a sectorului turistic, lucru care se observă și din analiza investițiilor în turism ale celor mai importante țări din lume la ora actuală.

¹ Andreea Pantelescu, *Importanța turismului în dezvoltarea economică*, Revista de Comerț, nr. 6 (2008), p. 29.

Investițiile în turism

	<i>Investiții mld. USD 2010</i>		<i>Investiții mld. USD 2020</i>
USA	252,8	China	688,5
China	203,4	USA	489,3
Japonia	59,6	Rusia	115,9
Spania	46,8	India	109,3
Franța	42,3	Indonesia	75,6
Germania	39	Japonia	72,3
Australia	38,9	Spania	72,1
Italia	35,8	Australia	70,3
Rusia	34,8	Brazilia	63,9
India	34,7	Germania	61,8
Total lume	788,1	Total lume	1,819

Sursa: www.wttc.org

După cum se poate observa din tabelul de mai sus, cele mai mari investiții din industria turismului pentru anul 2010 provin din Statele Unite, cca 252,8 mld.USD, urmate de China cu 203,4 mld.USD, pe locul III situându-se Japonia cu 59,6 mld.USD. Nu același lucru se întâmplă în anul 2020, estimările investițiilor din industria turismului pentru anul luat în calcul fiind: pe primul loc se situează China cu aproximativ 700 de mld.USD, pe locul secund se plasează Statele Unite cu cca. 490 mld. USD, iar pe locul al III-lea în mod impresionant se situează Rusia cu aproximativ 116 mld. USD. Observăm că cel mai mare receptor de turism - Franța în anul 2020 nu se mai situează în Top 10.

4. Studiul preferințelor turistice ale studenților de la Facultatea Management Marketing în Afaceri Economice din Râmnicu Vâlcea, specializarea ECTS pe timp de criză

Principalul scop al acestei cercetări este de a studia în această perioadă în ce măsură studenții noștri călătoresc, care erau preferințele lor până acum și în ce măsură aceste preferințe turistice se vor schimba din cauza crizei. În vederea realizării cercetării s-au luat în considerare studenții de la specializarea Economia Comerțului Turismului și Serviciilor, anul I, II și III, crezându-se că aceștia și-au format o părere în ceea ce privește turismul și au un discernământ cât de cât dezvoltat. Cercetarea a fost realizată în perioada 2.12.2010 - 9.12.2010. În acest caz s-a considerat că varianta optimă pentru a efectua această cercetare e reprezentată de sondajul statistic, format din 155 de studenți.

S-a pornit de la ideea ca studenții sunt la specializarea Economia Comerțului Turismului și Serviciilor. În urma centralizării datelor s-a obținut o pondere de 97.41% a studenților care călătoresc (vezi tabelul nr. 3).

Tabel nr. 3

Studenți care călătoresc			
	Răspunsuri	Absolute	Relative (%)
ECTS	Total, din care:	155	
	Da	151	97.41%
	Nu	4	2.58%

Sursa: date prelucrate de autor

Motivele pentru care unii dintre studenții chestionați nu călătoresc

Procentajul scăzut al celor care nu călătoresc, nici măcar anual, este datorat mai degrabă faptului că nu au timp, cel al lipsei de timp, sau al timpului necesar întreprinderii unei astfel de călătorii, decât unei satisfacții provocate de acest concept de turism. Din păcate cca 60% dintre studenții care au răspuns că nu călătoresc au avut drept motivație principală lipsa timpului liber. Procentajul de cca 31% ne arată un adevăr încă valabil pentru țara noastră, și anume acela că deși oamenii lucrează tot anul, nu toți își pot permite o vacanță pe an, care să contribuie la îmbunătățirea stării de spirit, dar și a formei fizice a acestora (vezi tabelul nr. 4).

Tabel nr. 4

Motivele pentru care studenții nu călătoresc

	Răspunsuri	Absolute	Relative (%)
ECTS	Total, din care:	155	
	Nu am timp	92	60%
	Nu am posibilitate financiară	47	30.32%
	Călătoriile nu intra în sfera mea de interes	3	2%

Sursa: prelucrată de autor

Forma de organizare pentru care s-a optat până în prezent de către cei intervievați

Pentru a observa schimbările ce vor interveni în modul de a alege al studenților, întâi s-a dorit o clarificare a preferințelor actuale ale acestora. Dintre cei care călătoresc s-a putut observa că majoritatea, în proporție de 63% preferă să plece într-o călătorie semiorganizată, iar 51% preferă să plece într-o călătorie pe cont propriu, fără aranjamente anterioare cu o agenție de turism, stabilindu-și singuri traseul de urmat, locurile unde vor înnopta, precum și atracțiile turistice pe care doresc să le viziteze. În acest clasament la o diferență mică se află preferința pentru turismul organizat, ponderea celor care doresc să-și asume cât mai puține griji și riscuri în privința organizării vacanței fiind destul de ridicată, (vezi tabelul nr. 5).

Tabel nr. 5

Forma de organizare turistică preferată de studenți

	Răspunsuri	Absolute	Relative (%)
ECTS	Total, din care:	155	
	Organizată	41	26.45%
	Semiorganizată	63	40.46%
	Individual	51	33%

Sursa: prelucrată de autor

Motivele călătoriei

De asemenea, dorința de a scăpa de cotidian, de rutina zilnică, este relevantă și de faptul că 68% dintre studenții chestionați preferă să călătorească pentru a se recrea, pentru a se refăce din punct de vedere fizic și psihologic, deci pentru loisir. Vizitele la rude și prieteni încă reprezintă un mod avantajos de a călători, deoarece cheltuielile cu cazarea și masa fiind infinit mai reduse sau chiar inexistente (vezi tabelul nr. 6), iar afacerile și activitățile profesionale, precum participarea la târguri, simpozioane sau efectuarea unor tranzacții comerciale în cadrul obligațiilor de serviciu intră în sfera interesului studenților noștri doar pentru cca 7%.

Tabel nr. 6

Motivele călătoriei			
	Răspunsuri	Absolute	Relative (%)
ECTS	Total, din care:	150	
	Loisir, recreere, vacanță	102	68%
	Vizite la rude și prieteni	26	17.33%
	Afaceri și motive profesionale	10	6.66%
	Tratament medical	3	2%
	Pelerinaj	9	6%

Sursa: prelucrată de autor

Durata călătoriilor anterioare

Pentru a stabili un profil cât mai exact al studentului turist, s-a încercat să se observe care sunt obiceiurile sale turistice, cum ar fi pentru ce durată a călătoriilor optează în medie. Se poate observa în continuare preferința celor chestionați de a pleca în vacanță pe o perioadă medie, și anume în proporție de 49% din cei chestionați călătoresc între 3-5 zile atunci când părăsesc domiciliile. Această grupă este urmată de cei care călătoresc sub 3 zile, cu un procentaj de cca 25% (vezi tabelul nr. 7).

Tabel nr. 7

Ponderea duratei călătoriilor în funcție de numărul de zile

	Răspunsuri	Absolute	Relative (%)
ECTS	Total, din care:	146	
	sub 3 zile	36	24.65%
	3-5 zile	71	48.63%
	5-7 zile	25	17.12%
	peste 10 zile	14	10%

Sursa: prelucrată de autor

Forma de cazare

Majoritatea preferă pensiunile, cu un procent de 40%, ceea ce ne arată faptul că există o tendință de a alege condiții medii de cazare, care să ofere un confort optim necesar, la un preț avantajos. Pe al doilea loc se situează cei care aleg cabana ca formă de cazare, cu un procent de 26.45%, motivele fiind asemănătoare cu cele anterioare. Din această analiză reiese faptul că în alegerea cazării primează locurile pitorești. Deși programele all-inclusive sunt destul de numeroase și atrăgătoare, în momentul de față doar 17% preferă să se cazeze la un hotel de 3 stele (vezi tabelul nr. 8).

Tabel nr. 8

Tipuri de cazare

	Răspunsuri	Absolute	Relative (%)
ECTS	Total, din care:	155	
	Hostel	2	1.29%
	Motel	5	3.22%
	Pensiune	61	40%
	Cabană	41	26.45%
	Hotel 2*	8	5.16%
	Hotel 3*	26	17%
	Hotel 4-5*	12	8%

Sursa: prelucrată de autor

Mijlocul de deplasare

De asemenea, preferința pentru confort a studenților noștri reiese și din faptul că 68% dintre cei chestionați preferă ca mijloc de transport autoturismul propriu, deoarece acesta are numeroase avantaje precum alegerea traseului, popasuri pe timpul traseului dar și faptul că este mai confortabil decât alte mijloace de transport. Următorul mijloc de transport preferat de către studenți este autocarul cu un procentaj scăzut totuși de 19.35% aici intervenind faptul că cei intervievați sunt studenți și preferă autocarul sau autoturismul propriu atunci când se organizează excursii (vezi tabelul nr. 9)

Tabel nr. 9

Mijlocul de deplasare preferat

	Răspunsuri	Absolute	Relative (%)
ECTS	Total, din care:	155	
	Avion	11	7%
	Tren	9	6%
	Autoturism propriu	105	68%
	Autocar	30	19.35%

Sursa: prelucrată de autor

Efectele crizei economice asupra preferințelor studenților noștri

Majoritatea celor chestionați au fost afectați financiar de criza economică, iar ca și consecință asupra acestui fapt este că ei își vor schimba preferințele turistice. În timpul efectuării sondajului am observat câteva reacții ale studenților chestionați de genul că sunt afectați în prezent de criză și că nu își mai permit să se orienteze către aceleași destinații (vezi tabelul nr. 10).

Tabel nr. 10

Impactul crizei economice asupra veniturilor

	Răspunsuri	Absolute	Relative (%)
ECTS	Total, din care:	155	
	Da	139	88%
	Nu	16	10.32%

Sursa: prelucrată de autor

Tabel nr. 11

Schimbarea preferințelor turistice

	Răspunsuri	Absolute	Relative (%)
ECTS	Total, din care:	155	
	Da	114	73.54%
	Nu	41	26.45%

Sursa: prelucrată de autor

Forma de turism aleasă pe viitor

Pentru cei care își vor modifica preferințele turistice în urma crizei economice, și anume 73.54% (conform tabelului nr. 11), am analizat în continuare cum și în ce măsură vor interveni schimbări. Astfel, 39% dintre cei chestionați vor călători individual în detrimentul călătoriei organizate 29%, acest lucru putând însemna faptul că ei își vor alege singuri traseul și obiectivele turistice ce vor fi vizitate (vezi tabelul nr. 12).

Tabel nr. 12

Forma de turism aleasă pe viitor

ECTS	Total, din care:	155	
	Organizată	44	29%
	Semiorganizată	51	33%
	Individual	60	39%

Sursa: prelucrată de autor

Durata viitoare a călătoriilor

Se poate observa o schimbare și în numărul zilelor petrecute în vacanță, și anume majoritatea, cu un procentaj de 43% vor petrece acum între 5-7 zile, urmată de cei care vor petrece 3-5 zile în călătoriile lor, cu o diferență de 14%. Per total se observă o creștere a duratei călătoriilor (vezi tabelul nr. 13).

Tabel nr. 13

Durata viitoarelor călătorii

ECTS	Total, din care:	155	
	sub 3 zile	22	14.19%
	3-5 zile	45	29%
	5-7 zile	66	43%
	7-10 zile	10	6.45%
	peste 10 zile	12	8%

Sursa: prelucrată de autor

Destinații mai ieftine

Deși numărul de zile crește, alții rămân la aceeași formă de cazare sau adaugă o stea la forma de cazare, iar forma de organizare rămâne și ea neschimbată în așa fel încât să se muleze pe posibilitățile financiare actuale, majoritatea studenților chestionați, cu un procent de 73% au recurs la măsuri mai dramatice, și anume de a se îndrepta spre o destinație care necesită cheltuieli mai scăzute (vezi tabelul nr. 14).

Tabel nr. 14

Destinații mai ieftine

	Răspunsuri	Absolute	Relative (%)
ECTS	Total, din care:	155	
	Da	113	73%
	Nu	42	27%

Sursa: prelucrată de autor

Tipul de turism

Chiar dacă este confirmată criza economică, o parte numeroasă de 80% dintre studenții chestionați încă își permit două tipuri de călătorii, atât interne cât și externe. Acest lucru poate fi considerat o oportunitate în țara noastră. Un procentaj scăzut se îndreaptă sigur către turismul intern (vezi tabelul nr. 15).

Tabel nr. 15

Tipul de turism intern/extern

	Răspunsuri	Absolute	Relative (%)
ECTS	Total, din care:	155	
	Numai spre turism extern	3	2%
	Atât turism intern cât și turism extern	123	80%
	Numai spre turism intern	29	19%

Sursa: prelucrată de autor

Turismul intern

Majoritatea studenților chestionați care preferă să călătorească în țară aleg ca destinație turistică stațiunile montane, 33.10%, acest rezultat ar putea ca și explicație faptul ca sondajul a fost realizat în perioada sezonului de iarnă, unde studenții deja și-au făcut anumite planuri pentru petrecerea sărbătorilor. Aceștia sunt urmați de cei care le preferă în egală măsură pe cele litorale sau aleg alte destinații turistice, 26.89%, (vezi tabelul nr. 16).

Tabel nr. 16

Turismul intern			
	Răspunsuri	Absolute	Relative (%)
ECTS	Total, din care:	145	
	Stațiuni balneare	7	5%
	Stațiuni litorale	39	26.89%
	Stațiuni montane	48	33.10%
	București și orașe reședință de județ	12	8.27%
	Alte destinații	39	26.89%

Sursa: prelucrată de autor

În vederea realizării unei cercetări cât mai obiective a profilului turistului român aflat în perioada de studenție și față în față cu schimbările economice în ceea ce privește opțiunile de vacanță, s-au înregistrat date de identificare precum: vârstă, ocupație, sex, mediul de proveniență.

5. Concluzii

Această criză economico-financiară ar putea reprezenta o oportunitate pentru dezvoltarea turismului din țara noastră, însă nu este și o condiție. Infrastructura rutieră lasă de dorit și în continuare, ofertele turistice nu sunt competitive pe cât s-ar dori, majoritatea studenților chestionați optează atât pentru turism extern, cât și intern, delimitându-se internul cu 19%, față de extern cu 2%. Numărul mare al celor care nu au încă un loc de muncă, faptul că cei care lucrează în străinătate nu mai trimit bani în țară sau alte aspecte de acest gen vor afecta vacanțele studenților noștri.

Bibliografie:

1. Andreea Pantelescu, *Importanța turismului în dezvoltarea economică*, Revista de Comerț, nr. 6 (2008),
2. Carmen Iordache, *Economia turismului*, Editura Independența Economică, Pitești, 2008,
3. Dumitru Dumitrescu, *Resursele turistice ale județului Vâlcea*, Editura Conphys, Râmnicu Vâlcea, 2005,
4. Gabriela Stănciulescu, *Managementul operațiunilor de turism Ed. a II-A*, Editura All Beck, București, 2003,
5. Oscar Snack, *Economia Turismului*, Editura Expert, București, 2003,
6. Remus Grigorescu (coord.), *Statistică – curs aplicativ*, Editura Independența Economică, Pitești, 2010,â
7. *** http://www.wttc.org/bin/pdf/original_pdf_file/top_10_tables_summary.pdf accesat pe 2 12 2010 ora 21 45

Parteneriatul public-privat, instrument de cooperare pentru dezvoltarea durabilă la nivel local în România

Asist. univ. drd. Camelia Marin

Universitatea „Constantin Brâncoveanu” Pitești
Facultatea Management-Marketing în Afaceri Economice Râmnicu-Vâlcea

Abstract:

In the present period is important connecting each member country of the European Union on a new development model, namely sustainable development.

Sustainable development concept addresses quality of life in economic, social and environment, promoting the idea of balance between economic development, social equity efficient use and conservation of the environment. The people working in collaboration and partnership to improve quality of life and sustainable communities so prosperous.

We can say that the partnership is an aggregate of public power, on the one hand, and private resources, on the other hand, accepted risk fund.

Forms of partnership depends on the motives and objectives of the parties involved, there are combinations of public-private collaboration can go without a formal link to a joint venture with shared risks and benefits.

Therefore the public is the cooperation between institutions and private organizations in public and private sectors with the aim of mutual benefit, cooperation in the risks, costs and profits are distributed proportionally among the partners.

The history of public-private partnerships differ from one country to another, first in Romania forms have emerged in the 90s, but regulations have undergone some changes so far.

In recent years local authorities in Romania have started to partner with the private sector and civil society in pursuit of public service interest local investment in infrastructure, so to sustainable development.

Keywords: *sustainable development, local authorities, partnership public, private partnership.*

În perioada actuală, este importantă racordarea deplină a tuturor țărilor aflate în dezvoltare la o nouă filosofie a dezvoltării, proprie Uniunii Europene și larg împărtășită pe plan mondial – cea a dezvoltării durabile. Astfel, se urmărește stabilirea unor obiective concrete pentru trecerea, într-un interval de timp rezonabil și realist, la modelul de dezvoltare generator de valoare adăugată înaltă, propulsat de interesul pentru cunoaștere și inovare, orientat spre îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor și a relațiilor dintre ei în armonie cu mediul natural.

Dezvoltarea durabilă se referă la menținerea pe termen lung a capacității funcționale a sistemelor interconectate ale societății contemporane, având în vedere aspectele economice, ecologice și sociale¹. Găsirea unui echilibru între aceste componente nu este deloc ușoară, astfel², din punct de vedere *economic*, este necesară o alocare eficientă a resurselor sau bunurilor limitate, ceea ce presupune o economie flexibilă și accesul liber la schimburi; din punct de vedere al *mediului* trebuie să nu se depășească limitele de poluare și să se conserve biodiversitatea; iar, din punct de vedere *social*, este necesar să se asigure egalitatea șanselor, oportunităților, libertăților și justiției sociale.

Dezvoltarea durabilă abordează conceptul calității vieții, sub aspect economic, social și de mediu, promovând ideea echilibrului între dezvoltarea economică, echitatea socială, utilizarea eficientă și conservarea mediului înconjurător. Elementul cheie al dezvoltării durabile îl reprezintă reconcilierea între procesul de dezvoltare și calitatea mediului, promovarea procesului integrat de elaborare și luare a deciziilor, atât la nivel global, cât și regional, național sau local. De asemenea, dezvoltarea durabilă depinde de distribuirea corectă a costurilor și beneficiilor dezvoltării între generații și națiuni. Dezvoltarea durabilă are la bază următoarele principii majore: preocuparea pentru echitate și corectitudine între

¹ Dan Crăciun, *Etica în afaceri*, Editura ASE, București, 2004, p. 184.

² Carmen Teodosiu, *Managementul integrat al mediului*, Editura Ecozone, Iași, 2004, p. 16.

țări și între generații, viziunea de lungă durată asupra dezvoltării și gândirea sistemică – interconexiunea între mediu, economie și societate.

Privite la nivel macro, activitățile economice se derulează printr-o suită neîntreruptă de creșteri, dezvoltări, stagnări, scăderi ale proceselor și rezultatelor lor. Dinamica fluxurilor macroeconomice a fost abordată și este analizată cu asemenea noțiuni specifice cum sunt creștere economică (pozitivă, zero, negativă); expansiune și recesiune (depresiune); dezvoltare economică și subdezvoltare social-economică; progres și regres economic; reproducție socială (simplă, lărgită, restânsă) etc.

Conceptul de dezvoltare durabilă are ca premisă constatarea că civilizația umană este un subsistem al ecosferei, dependent de fluxurile de materie și energie din cadrul acesteia, de stabilitatea și capacitatea ei de autoreglare. Politicile publice care se elaborează pe această bază, precum Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă, urmăresc restabilirea și menținerea unui echilibru rațional, pe termen lung, între dezvoltarea economică și integritatea mediului natural în forme înțelese și acceptate de societate.

Obiectivele majore ale dezvoltării durabile a comunităților au ca scop protejarea mediului, eradicarea sărăciei, îmbunătățirea calității vieții, dezvoltarea și menținerea unei economii locale viabile și eficiente.

O comunitate durabilă deține controlul asupra procesului de dezvoltare, adoptând în acest sens decizii pentru a asigura durabilitatea la nivel local. De asemenea, posedă o structură socială activă – asociații, grupuri și instituții capabile să se mobilizeze pentru acțiuni comune de lungă durată și să-și asume responsabilitatea pentru acest proces continuu de dezvoltare.

Comunitatea durabilă are o viziune asupra dezvoltării, susținută și promovată de toate sectoarele comunității, asociațiile civice, autoritățile locale etc. O comunitate durabilă apreciază și promovează ecosisteme sănătoase, utilizează eficient resursele, dezvoltă și asigură o economie locală viabilă.

Prin dezvoltarea durabilă a comunităților se dorește reducerea sărăciei la nivel local, punându-se accentul pe resursele locale, și anume: cunoștințe, abilități, capacități, creativitate, strategii de adaptare, infrastructură, apă, aer, sol, floră și faună, structuri de guvernare, comunicare, cultură, etc.

Concepția și filozofia dezvoltării durabile și-au găsit și își vor găsi concretețe în condițiile conturării și realizării faptice a proiectelor regionalizării și globalizării. Acestea vizează, printre altele, descentralizarea instituțională, delegarea de atribuții naționale, armonizarea intereselor naționale cu obiectivele globale¹.

Populația lucrează în colaborare și parteneriat pentru îmbunătățirea calității vieții și astfel comunitățile durabile prosperă. Comunitatea durabilă utilizează resursele proprii pentru a asigura necesitățile generațiilor actuale și, în același timp, și a resurselor necesare pentru generațiile viitoare. Aceasta își mobilizează capacitățile pentru a asigura servicii medicale de calitate, un nivel de viață ridicat pentru toți rezidenții săi prin limitarea deșeurilor, prevenirea poluării, maximizarea conservării și prin dezvoltarea resurselor locale și a utilizării eficiente a acestora pentru revitalizarea economiei. Cu cât activitățile economice sunt mai deteritorializate cu atât mai puțin pot fi controlate de autorități.

Parteneriatul public-privat a fost definit în mod diferit de-a lungul timpului. Unii autori definesc acest parteneriat ca fiind o cooperare dintre persoane și organizații din sectorul public și cel privat pentru un beneficiu reciproc, în altă ordine de idei parteneriatul fiind mobilizarea unei coaliții de interese care se pregătește și acționează pe baza unei strategii sau asupra noțiunii de rețea de integrare a unor interese complementare și de

¹ Ion Pohoată, *Filosofia economică și politica dezvoltării durabile*, Editura Economică, București, 2003, p. 74.

eforturi comune ale sectorului public și privat în scopul rezolvării unor probleme sociale ale unei comunități.

Din definițiile mai sus menționate rezultă că parteneriatul este un agregat dintre puterea publică, pe de o parte, și resursele private, pe de altă parte, pe fondul unui risc acceptat.

Formele de parteneriat depind de motivele și de obiectivele părților implicate, există combinații de parteneriat public-privat care pot merge de la colaborarea fără o legătură formală până la o societate mixtă cu riscuri și beneficii împărțite.

Cea mai importantă dimensiune a parteneriatului o reprezintă scopul acestuia, continuând cu tipul actorilor, structura (de la contracte la cooperare neformală) și mecanismele de implementare.

Când se stabilește un parteneriat se ține cont de următoarele criterii:

- interesul comun;
- natura complementară a rolului acestuia;
- împărțirea profitului și a riscului;
- finanțarea comună.

Într-un parteneriat beneficiul comun este important, deoarece munca fiecăruia poate îmbunătăți performanțele celorlalți, parteneriatul ca întreg reprezintă mai mult decât suma părților considerate individuale.

În România primele structuri de parteneriat public-privat s-au format adhoc la nivel național încă de la jumătatea anilor 90 cu prilejul unor strategii sectoriale sau naționale (Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă – 1999 și Strategia de Dezvoltare Economică pe Termen Mediu – 2000). Aceste parteneriate au contribuit treptat la realizarea unui mediu de cooperare între actorii sociali și cei politici deși, de multe ori au jucat și încă mai joacă rolul de legitimare a unei acțiuni politice, fiind mai puțin implicate în procesul decizional sau de monitorizare a politicilor.

În ultima perioadă autoritățile locale din România au început să încheie parteneriate cu sectorul privat și societatea civilă în vederea realizării unor servicii publice de interes local, investiții în infrastructură, deci în scopul dezvoltării durabile.

Această nouă orientare se înscrie într-un trend general pe plan european, bine preponderent de avantajele pe care, în principiu, le presupune un parteneriat public-privat, de împărțire a costurilor realizării unei investiții, a riscurilor asociate exploatarea acesteia și parțial de lipsa resurselor din administrația publică locală destinate investițiilor.

Pe de altă parte, extinderea formelor de parteneriat public-privat în România se datorează unor reglementări care au fost emise de Guvernul României începând cu 2002 și au permis autorităților locale să cunoască această nouă oportunitate de finanțare a dezvoltării locale, chiar dacă oportunitățile pe care le generează nu sunt încă pe deplin estimate din lipsă de practică.

În România, contractele de parteneriat public privat au fost reglementate prin OG nr. 16/2002. Însă, la data promovării OUG nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, s-a abrogat legislația privind parteneriatul public-privat, noțiunea fiind înlocuită cu cea de concesiune de lucrări, ceea ce a creat confuzii în mediul de afaceri. Acest demers legislativ s-a dovedit a fi o piedică în calea parteneriatelor publice private din mai multe motive. Unul din motive ar fi că actele normative din domeniu nu acoperă toate modalitățile de realizare a parteneriatelor publice-privat, ca dovadă numărul foarte mic de concesiuni. În mod practic, PPP-urile au fost posibile numai în domeniul construcțiilor, dar sprijinul sectorului privat este necesar în multe alte domenii.

Legislația în domeniu nu asigură un cadru concret privind gestionarea riscurilor pe perioada de derulare a proiectului, nu erau reglementate corespunzător nici aspectele de parteneriat public-privat cu cofinanțare din fonduri structurale și de coeziune în ceea ce

privește eligibilitatea tipurilor de proiecte, eligibilitatea cheltuielilor, a ratelor potențiale de cofinanțare, ajutorul de stat și posibilitățile de venituri neașteptate.

Astfel, pe 4 noiembrie 2010 în România a fost publicată legea nr.178 care reglementează modul în care se realizează și desfășoară parteneriatele public-privat, lege ce era așteptată de cel puțin 2 ani. Fără acest instrument juridic dedicat parteneriatelor public-privat, acestea erau imposibil de realizat.

Secțiunea din OUG 34/2006 care reglementează concesiunile de lucrări publice era un substitut slab și ineficient pentru pregătirea parteneriatelor între autoritățile publice și industrie. Au existat o serie de divergențe între diferitele părți interesate (industrie și autoritățile publice), însă în final avem o lege, care cel puțin în momentul actual reprezintă un început și astfel putem discuta despre parteneriatul public-privat.

Se poate spune că nu este o simplă coincidență că această lege a apărut într-o perioadă de recesiune economică. Parteneriatele publice-privat reprezintă unele importante în creșterea dezvoltării economice și încurajarea inovațiilor în perioade în care bugetele autorităților locale sunt pe sfârșite.

Realizarea parteneriatelor publice-privat reprezintă o soluție excelentă pentru autoritățile publice în finanțarea noilor construcții și reabilitarea majoră a clădirilor existente, precum în implementarea principiilor construcțiilor verzi în același timp. Sperăm să auzim curând despre primele inițiative ale parteneriatelor publice-privat legate de sustenabilitatea construcțiilor în România.

Comisia Europeană folosește parteneriatele publice-privat pentru finanțarea cercetării și inovării în diverse domenii, inclusiv cel al construcțiilor.

În domeniul dezvoltării locale, parteneriatul a apărut în anii '80, fiind considerat un instrument important în dinamica proiectelor urbane ce prezentau caracteristici comune atât pentru sectorul public, cât și pentru sectorul privat.

În mediul urban, administrația publică și sectorul privat își păstrează rolurile tradiționale în ceea ce privește programele de investiții.

Obiectivele administrației publice locale se împart în două, și anume:

a) *obiective externe organizației:*

- apărarea interesului public și a reputației administrației publice;
- implementarea unor proiecte de mare amploare care să răspundă planului politicilor de dezvoltare locală;
- reducerea presiunilor exercitate asupra unor anumite funcțiuni urbane insuficient dezvoltate;
- îmbunătățirea calității vieții din punct de vedere social și economic;
- valorificarea patrimoniului existent al orașului (clădiri și terenuri);
- realizarea unui ghid de colaborare cu sectorul privat care să fie utilizat și în alte situații.

b) *obiective interne organizației:*

- mobilizarea de fonduri private pentru realizarea proiectelor;
- venituri suplimentare la buget;
- înțelegerea modului de lucru al sectorului privat;
- facilitarea realizării proiectului pentru evitarea întârzierilor față de graficul inițial.

Obiectivele sectorului privat, sunt la rândul lor de două tipuri:

a) *obiective externe organizației:*

- obținerea profitului;
- creșterea reputației;
- coordonarea proiectului pentru a micșora riscurile și a mări profiturile.

b) *obiective interne organizației:*

- mobilizarea fondurilor publice pentru creșterea credibilității proiectului;
- posibilitatea de a negocia cu sectorul public pentru a obține facilități fiscale;

- creșterea reputației de-a fi lucrat cu administrația publică;
- repartizarea echitabilă a riscului proiectului.

Prin urmare parteneriatul public-privat reprezintă cooperarea între instituții și organizații din sectoarele public și privat, cu scopul unui beneficiu comun, cooperare în care riscurile, costurile și profiturile sunt distribuite proporțional între parteneri.

La nivel mondial, comunitățile locale se află sub impactul unei triade de trenduri globale, care generează o serie de transformări în procesul lor evolutiv: Descentralizarea, Democratizarea și Globalizarea.

Prin descentralizare înțelegem acel proces de transfer a competențelor decizionale și financiare de la nivel central la cel local, pe fondul unei autonomii locale.

La rândul ei, democratizarea presupune accentuarea rolului și realizărilor autorităților locale, punându-se accentual pe calitatea și integritatea administratorilor locali.

Globalizarea se arată ca o nouă ordine a lumii, una care are caracter multidimensional și corelativ¹.

Având în vedere dezvoltarea umană, globalizarea reprezintă nu numai piețele de comerț, de capital și financiare, ci tot ceea ce este fundamental pentru oameni, toate lucrurile care le înconjoară viața: tehnologie, mediu, cultură etc.

Ca strategie, globalizarea este expresia directă, verificabilă și argumentată a raționalității și rațiunii.

Globalizarea este în definitiv un ideal în care urmează să se întâlnească adevărul cu libertatea și justiția, pe fondul producției generale de prosperitate asumată individual, nefiind cea mai bună lume, fiind doar o lume posibilă îndelung pregătită de națiunea umană.

Ideile globale, piețele globale, tehnologiile globale, solidaritatea globală, pot îmbogăți viețile oamenilor oriunde, dar le pot și sărăci în același timp. Cheia care definește caracteristicile globalizării constă în contracția spațiului și a timpului, în dispariția frontierelor și apariția de noi piețe, noi reguli, noi actori și noi mijloace. Promovarea globalizării din perspectiva umană constă în asigurarea că beneficiile ei sunt repartizate echitabil și că interdependențele crescânde dintre țări lucrează pentru oameni, și nu pentru profit.

Pentru a fi în măsură să răspundă cu succes provocării triadei de trenduri globale, cât și de a fi capabile să iasă din tiparele tradițional-conservatoare pe baza cărora sunt conduse în majoritatea lor, comunitățile locale sunt obligate să promoveze o conducere de tip managerial, bazată pe principii de eficiență, eficacitate, performanță și transparență.

Abordarea managerială a unei comunități locale în România presupune existența unei Strategii de Dezvoltare Locală, care este atât un proces de planificare, cât și un produs care promovează parteneriatul în rândul diferiților actori locali: autoritățile publice locale, sectorul privat, societatea civilă, organizațiile locale și naționale cu scopul de a analiza împreună problemele legate de dezvoltare, de imaginea creată pentru viitor, de mobilizarea resurselor, de elaborarea strategiilor de dezvoltare, a programelor și proiectelor, precum și de implementarea, monitorizarea și evaluarea acestora.

Bibliografie:

1. Crăciun, Dan, *Etica în afaceri*, Editura ASE, București, 2004.
2. Dinu, Marin, *Globalizarea și apoximările ei*, Editura Economică, București, 2004.
3. Pohoată, Ion, *Filosofia economică și politica dezvoltării durabile*, Editura Economică, București, 2003.
4. Teodosiu, Carmen, *Managementul integrat al mediului*, Editura Ecozone, Iași, 2004.
5. *** – Legea nr. 178/ 04.11.2010.
6. *** - Săptămâna financiară, 04.06.2010.

¹ Marin Dinu, *Globalizarea și apoximările ei*, Editura Economică, București, 2004, p. 81.

Comunicarea eficientă în condiții de criză – indicator al performanței manageriale. Abordare lingvistică

Asist. univ. dr. Ramona Chițu

Asist. univ. drd. Raluca Prundeanu

Universitatea „Constantin Brâncoveanu” Pitești

Facultatea Management-Marketing în Afaceri Economice Râmnicu-Vâlcea

Abstract:

An essential factor in any human community, communication is vital. Unlike everyday communication which is equally understood, communication is seen in any company as the most important managerial tool. Whether it is about strategic, operational or promotional external communication, the message must be properly understood in order to be efficient and effective. The present paper has in view some of the most important barriers which hinder communication: clarity, property accuracy and correctness.

Keywords: communication, linguistic approach, language, managerial tool, internal communication, external communication.

Comunicarea reprezintă un factor esențial pentru funcționarea oricărei colectivități umane, experimentele științifice dovedind că fără comunicare nu putem rezista o durată mai lungă de timp fără a suferi anumite leziuni precum izolare, anxietate sau chiar tulburări psihice grave. Fie că este vorba despre comunicare pasivă sau activă, comunicarea verbală se realizează prin limbaj. În vorbirea curentă, folosirea cuvântului *comunicare* nu ridică probleme speciale, majoritatea înțelegând prin comunicare activitatea de informare sau transmiterea expresiilor semnificative.

Raportată la diferite acțiuni și situații, la varietatea formelor de relații umane pe care le mijlocește, comunicarea dobândește o mulțime de sensuri, cu diferite nuanțe. Într-un climat socio-economic incert și permanent supus riscului, comunicarea câștigă, în orice organizație, statutul de **unealtă managerială** foarte valoroasă și chiar indispensabilă. Diversitatea obiectivelor și a intereselor, situațiile inedite, reacțiile diferite ale mediului și ale oamenilor dintr-o organizație fac ca deciziile cel mai bine elaborate și acțiunile cel mai bine organizate să devină derizorii fără un proces de comunicare eficient. Însoțit de o comunicare ineficientă și ineficace, procesul de management ar fi lipsit de coeziunea, continuitatea și dinamismul care-i permit realizarea obiectivelor propuse. Împreună cu celelalte forme de management, comunicarea trebuie să contribuie la realizarea misiunii organizației.

Un proces comunicațional eficient implică două direcții principale: **comunicarea internă și comunicarea externă**.

Comunicarea internă, formală sau neformală, se referă la schimbul de mesaje care se realizează în interiorul organizației, atât pe verticală, cât și pe orizontală.

Într-o societate din ce în ce mai mediatizată și supusă riscului economic, comunicarea internă devine insuficientă, orice organizație fiind privită ca un sistem deschis, ale cărui procese interne se află în interrelație cu mediul extern. Componentele oricărei organizații sunt totdeauna influențate de forțe din afara sistemului și nu putem pierde din vedere faptul că acestea pot, la rândul lor, influența mediul. Prin urmare, o amprentă strategică mai importantă lasă **comunicarea spre exterior**.

Principalul purtător de imagine al organizației pe care o conduce, managerul este considerat veriga de legătură între organizație și mediul extern. Însă ar fi o greșeală să reducem procesul de comunicare cu mediul extern la comunicarea de tip managerial, întrucât comunicarea externă implică în egală măsură comunicarea operațională, efectuată prin intermediul angajaților organizației. În calitate de reprezentant al organizației, fiecare angajat comunică cu partenerii externi și cu eventualii concurenți o anumită imagine și anumite mesaje din partea organizației pe care le retransmite în cadrul organizației.

Un alt tip de comunicare externă este comunicarea strategică, prin care procesul de comunicare este integrat în sfera problemelor de afaceri. Comunicarea strategică presupune existența unei relații cauză-efect între activitățile de comunicare și îndeplinirea obiectivelor organizației.

Ce de-al treilea tip de comunicare externă este comunicarea cu rol de promovare. În acest caz, organizația, ca instituție, este cea care comunică, oferind informații despre produsele sau serviciile sale, încercând să-și promoveze imaginea și valorile. Fiecare angajat poate fi un comunicator extern, cu mesaj centrat pe eficiența și calitatea organizației. Acest lucru presupune ca angajatul să știe (ceea ce ține de eficiența comunicării interne), să creadă (coerența dintre ceea ce spune și acțiunile sale concrete) și să vrea (să simtă dorința de a vorbi despre organizație, să fie motivat s-o facă).

Prezentul context economic, susținut de intensificarea concurenței, a determinat necesitatea conturării unei identități organizaționale distincte și, în consecință, elaborarea unor politici de comunicare care să determine menținerea bunei reputații. Imaginea organizației, produsele sau serviciile promovate de aceasta, vocația sa instituțională, toate aceste elemente contribuie la creșterea credibilității în fața publicului atunci când sunt corespunzător evidențiate prin comunicare.

Asemenea oricărui tip de comunicare verbală, comunicarea cu mediul extern se realizează prin limbaj, constituit în **enunț** – mesajul lingvistic sub formă orală – sau **text** – mesajul sub formă scrisă. Mesajul și, implicit, comunicarea nu pot fi eficiente decât dacă sunt adecvat înțelese. Neînțelegerea parțială, sau chiar totală a mesajului comunicat este determinată de existența anumitor bariere ce pot interveni în procesul de comunicare, clasificate în funcție de caracteristicile lor în **bariere de limbaj**, **bariere de mediu**, **bariere de concepție**, etc. În timp ce barierele de mediu și de concepție depind de factori sociali, psihologici, politici, organizatorici, etc. barierele de limbaj pot fi interpretate în termeni lingvistici.

În general, barierele de limbaj apar atunci când emițătorul mesajului pierde din vedere principalele calități ale stilului sau regulile gramaticale ce stau la baza conceperii mesajului:

1. **CLARITATEA**, calitate care are în vedere **expunerea sistematizată, concisă și ușor de înțeles**, se realizează la nivel lexical prin folosirea cuvintelor cu sensuri cunoscute, de largă circulație, și evitarea termenilor dificili, iar la nivel sintactic prin folosirea construcțiilor firești, în spiritul limbii și evitarea frazelor lungi, obositoare. Absența clarității în comunicare duce la obscuritate, nonsens, paradox și echivoc.

2. **CORECTITUDINEA** vizează **respectarea regulilor gramaticale în ceea ce privește sintaxa, topica**. Mesajul comunicat este lipsit de corectitudine atunci când se înregistrează abateri de la normele gramaticale sintactice, printre cele mai frecvente numărându-se **solecismul** - dezacordul dintre subiect și predicat - și **anacolutul** - amestecul de construcții sintactice.

3. **PROPRIETATEA** are în vedere **folosirea cuvintelor celor mai potrivite pentru a exprima mai exact intențiile autorului**. Lipsa de proprietate provine din folosirea cuvintelor/construcțiilor cu sensuri nepotrivite, sau din amestecul elementelor caracteristice unor stiluri variate.

În vederea respectării proprietății mesajului comunicat, se recomandă utilizarea cuvintelor admise în vocabularul limbii române contemporane și evitarea următoarelor categorii de cuvinte:

- **Arhaisme**le - cuvinte vechi, ieșite din uzul curent al limbii;
- **Neologisme**le - cuvinte recent intrate în limbă, al căror uz nu a fost încă pe deplin validat;
- **Regionalisme**le - cuvinte a căror întrebuințare este locală, specifică unei zone;
- Termenii neliterari precum **argoul** - un limbaj folosit doar de anumite grupuri de vorbitori care conferă cuvintelor alte sensuri decât cele de bază pentru a-i deruta pe cei care

nu cunosc codul - și **jargonul** - un limbaj de termeni specifici unor anumite comunitati profesionale, folosiți pentru a realiza o comunicare mai rapidă.

5. **PRECIZIA** are în vedere **utilizarea numai a acelor cuvinte și expresii necesare pentru înțelegerea comunicării**, și pentru evitarea stilului prolix (comunicare încărcată de cuvinte de prisos) și a digresiunilor (abaterile de la ideea centrală a textului prin paranteze sau construcții incidente).

Se știe că exprimarea greșită a celui mai valoros bagaj de cunoștințe deteriorează calitatea mesajului transmis. Pentru ca eventualele greșeli să fie înlăturate, am considerat necesar prezentarea câtorva repere care ar trebui respectate în vederea asigurării unui act de comunicare eficient și eficace.

Bibliografie:

1. Arthur Plotnik, *The Elements of Expression*, Nebr. Universe, Lincoln, 2000.
2. J. Stallard, Smith, R.E., Price, S.F., *Business Communication: A Strategic Approach*, Homewood, Illinois, 1989.
3. Silviu Bălănică, *Comunicare în afaceri*, Editura ASE, București, 2003.
4. Tom Sant, *Persuasive Business Proposals: Writing to win Customers, Clients and Contracts*, AMACOM, New York, 1992.

Corupția – principala problemă etică în contextul crizei mondiale

Asist. univ. drd. Mihaela Mărăcine

Universitatea „Constantin Brâncoveanu” Pitești
Facultatea Management Marketing în Afaceri Economice Pitești

Abstract:

Business ethics involves relationships of honesty, loyalty and professionalism. Thus, the absence of ethical behavior in business leads to corruption, distorts legal incentives, undermines the legitimacy of institutions, contributes to reducing foreign investments and foreign assistance and, last but not least, demoralises consumers with negative effects on the business culture and on the business environment.

Keywords: global economic crisis, ethics, business ethics, business environment, corruption, negative effects.

Etica afacerilor (etica economică), formă particulară a eticii aplicate, reprezintă ansamblul de reguli și norme morale care vizează conduita agenților în activitatea economică (în afaceri), atât la nivel individual, cât și la nivel colectiv.¹

În țara noastră, interesul pentru etică în afaceri, atât din partea specialiștilor, a oamenilor de afaceri și a publicului larg, este legat și de situația concretă în care se află economia și societatea românească astăzi. Decalajele față de economiile dezvoltate, modelul spre care tindem, pe care îl dorim cu toții, sunt, în continuare foarte mari. Integrarea economică reală în Uniunea Europeană presupune schimbări structurale în economia românească și aceste schimbări includ și o latură referitoare la moralitatea afacerilor, la modul în care firmele, oamenii de afaceri, managerii privesc activitatea pe care o desfășoară și din perspectiva unor cerințe, a unor modele etice. Desigur, și în cazul economiilor dezvoltate, problemele etice sunt departe de a fi rezolvate, dezbaterile și eforturile de implementare a unor asemenea modele etice sunt în curs, dar, se pare, aceste preocupări au și vor avea și în viitor o pondere tot mai mare. Una din problemele grave cu care se confruntă societatea românească, în întregul ei, este problema corupției, iar una dintre formele cele mai grave ale corupției este corupția economică, legată de foarte multe ori de corupția politică.

Corupția, înțelesă ca „ansamblu de activități ilicite, ilegale și imorale desfășurate de anumiți indivizi, grupuri și organizații în scopul obținerii unor avantaje materiale sau morale”, chiar dacă a cunoscut o anumită diminuare în ultimii ani, are în continuare caracterul unui fenomen generalizat în societatea românească, perceput ca atare atât de populația țării cât și de cei din exterior. Actele de corupție sunt acele demersuri care lezează această distribuție universală și echitabilă cu scopul de a aduce profit unor persoane sau grupuri. Legea nr. 78/2000 stabilește ca element central utilizarea funcției publice ca sursă de venituri, de obținere a unor avantaje materiale, sau de influență personală, pentru sine sau pentru altul. Această abordare converge spre definiția dată corupției în cadrul Programului Global împotriva corupției derulat de ONU : „esența fenomenului corupției constă în abuzul de putere săvârșit în scopul obținerii unui profit personal, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, în sectorul public sau în sectorul privat”.²

Corupția este un fenomen social grav, cu o amploare deosebită, cu forme variate și complexe, manifestate până la cele mai înalte niveluri ale societății. Ea reprezintă o amenințare majoră pentru democrație, constituind o negare a drepturilor omului și o încălcare a principiilor democratice, pentru echitatea socială și pentru justiție, erodând principiile unei administrații eficiente, punând în pericol stabilitatea și credibilitatea instituțiilor statului și a reprezentanților acestora, cât și pentru dezvoltarea economică și

¹ Irina-Eugenia Iamandi, Radu Filip, *Etică și responsabilitate socială corporativă în afacerile internaționale*, Editura Economică, București, 2008, p. 28.

² www.pna.ro

socială. „Corupția politică reprezintă abuzul pe care îl săvârșesc oamenii politici cărora le este încredințată puterea, în vederea satisfacerii unor necesități personale sau pentru a-și întări poziția și mări averea. Corupția politică implică o varietate de infracțiuni și acte ilicite comise de oameni politici înainte, în timpul și după ce părăsesc funcția pe care o ocupă. Acest tip de corupție este un obstacol în calea realizării unei vieți publice transparente, ceea ce poate genera pierderea încrederii în politică și politicieni, în sistemul de valori și în instituția democrației.”¹

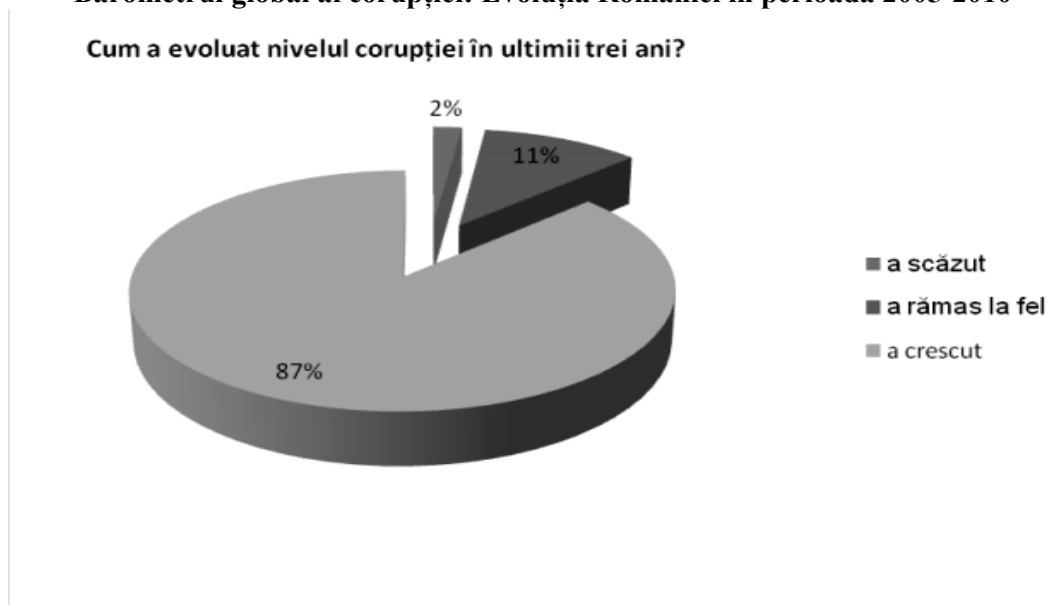
La ora actuală corupția constituie unul dintre subiectele principale de discuție în orice domeniu și la orice nivel, reprezentând una dintre cele mai mari provocări ale lumii contemporane. Ea este prezentă atât în statele sărace și în curs de dezvoltare, cât și în cele dezvoltate, iar lupta pentru combaterea ei a devenit o problemă serioasă, cu cât aceasta se extinde foarte rapid, cuprinzând, mai întâi, câteva sectoare, câteva domenii și apoi întreaga societate, devenind un stil de viață, un labirint din care nu se mai poate ieși, o mentalitate.²

Evident că lupta împotriva corupției, a celei economice în primul rând, presupune și formularea și respectarea unor principii și cerințe etice în cadrul lumii afacerilor.

Potrivit Barometrului Global al Corupției publicat de Transparency International, România este pe locul 25 din 27 de state europene, în ceea ce privește corupția, același studiu arătând că unul din trei români recunoaște că dă mită. Barometrul Global al Corupției evidențiază în comparație cu anul trecut, o depreciere a situației în legătură cu experiențele directe ale cetățenilor, cu privire la corupție, așa cum arată Transparency International România, într-un comunicat de presă.

Figura nr 1

Barometrul global al corupției: Evoluția României în perioada 2005-2010

Sursa: www.transparency.org.ro

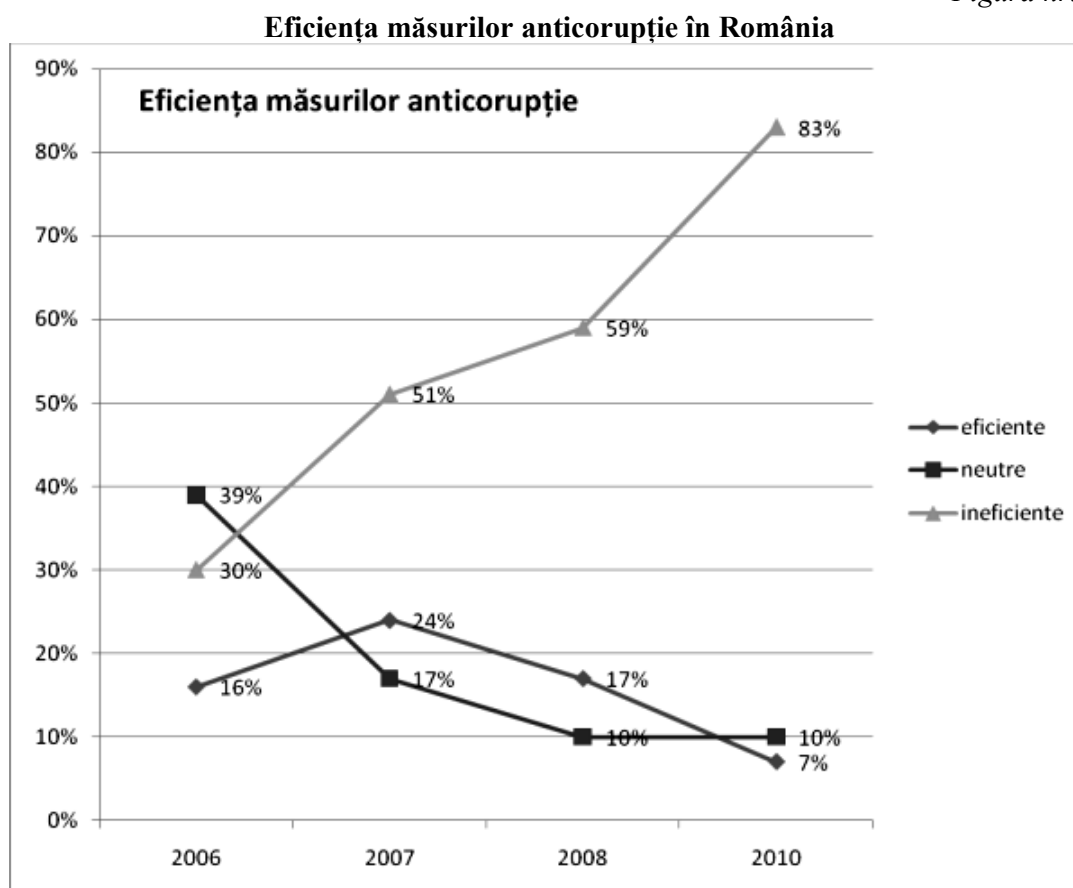
Peste 87% dintre români cred că nivelul corupției a crescut în Romania în ultimii trei ani. În același timp 11 procente cred că acest nivel a rămas neschimbat și doar 2 români dintr-o sută cred că nivelul corupției este astăzi mai mic decât acum 3 ani. 83% dintre

¹ Robbin Hodess, *Le financement politique*, Global Corruption Report, 2004.

² Combaterea corupției în diferite spații socio-politice, Revista „Economie și administrație locală”, București, Editura Tribuna Economică, nr. 8/august 2003.

români cred că guvernul este ineficient în lupta împotriva corupției și doar 7% cred că măsurile anticorupție ale guvernului sunt eficiente.¹

Figura nr. 2

Sursa: www.transparency.org.ro

Partidele și Parlamentul sunt instituțiile considerate cele mai corupte. Pe o scară de la 0 (cel mai puțin corupt) la 5 (cel mai corupt) acestea primesc 4,5. În afară de justiție, sector privat și presă, pentru celelalte instituții nivelul evaluat al corupției este semnificativ mai mare decât în anii trecuți, iar partidele politice, Parlamentul și justiția primesc un scor peste 4 pentru incidența corupției.

Doar 3% dintre români au încredere în guvern și guvernanți cu privire la capacitatea lor de a lupta împotriva corupției. Din această perspectivă românii sunt europenii cu cea mai scăzută încredere în guvern, urmați de letoni (5%), sloveni (7%) și germani (8%). Ceea ce atrage atenția este că 63% dintre români nu au încredere în nimeni, în ceea ce privește lupta împotriva corupției, ceea ce ne plasează ca cea mai dezamăgită națiune europeană, la mare distanță de celelalte.

Aproape 70% dintre români cred că implicarea cetățenilor în acțiuni anticorupție este importantă și că astfel pot să determine schimbări. Încă și mai mulți, 80%, ar vrea să sprijine colegi și prieteni activi civic în lupta cu corupția și aproape 60% s-ar implica ei înșiși în aceste acțiuni. 67% dintre cei chestionați în România ar raporta un caz de corupție.

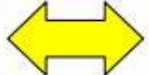
¹ http://www.transparency.org.ro/politici_si_studii/indici/bgc/2010/ComunicatBarometru.pdf

Rezultatele sunt îmbucurătoare, dar încă ne situează printre cei mai puțin activi în lupta cu corupția. Doar în Elveția, Lituania, Polonia și Republica Cehă procentele celor care ar raporta cazuri de corupție sunt mai mici decât în România.

Datele arată că, deși nu au încredere în instituții, români au încredere în ei și că un efort susținut pentru încurajarea avertizorilor de integritate poate determina o atitudine vehementă a cetățenilor împotriva corupției.

Tabelul nr. 1

Evoluția statelor membre al Uniunii Europene în ultimul an de evaluare a Indicelui de Percepție a Corupției CPI

Țara	Trendul						
		2009	2010	2009	2010	2009	2010
1. Finlanda		8.9	9.2	-	-	-	-
2. Luxemburg		8.2	8.5	-	-	-	-
3. Portugalia		5.8	6	-	-	-	-
4. Malta		5.2	5.6	-	-	-	-
5. Polonia		5	5.3	-	-	-	-
6. Lituania		4.9	5	-	-	-	-
7. Olanda		-	-	8.9	8.8	-	-
8. Germania		-	-	8	7.9	-	-
9. Marea Britanie		-	-	7.7	7.6	-	-
10. Franta		-	-	6.9	6.8	-	-
11. Estonia		-	-	6.6	6.5	-	-
12. Slovenia		-	-	6.6	6.4	-	-
13. Cipru		-	-	6.6	6.3	-	-
14. Ungaria		-	-	5.1	4.7	-	-
15. Cehia		-	-	4.9	4.6	-	-
16. Slovacia		-	-	4.5	4.3	-	-
17. Letonia		-	-	4.5	4.3	-	-
18. Italia		-	-	4.3	3.9	-	-
19. ROMANIA		-	-	3.8	3.7	-	-
20. Bulgaria		-	-	3.8	3.6	-	-
21. Grecia		-	-	3.8	3.5	-	-
22. Danemarca		-	-	-	-	9.3	9.3
23. Suedia		-	-	-	-	9.2	9.2
24. Irlanda		-	-	-	-	8	8
25. Austria		-	-	-	-	7.9	7.9
26. Belgia		-	-	-	-	7.1	7.1
27. Spania		-	-	-	-	6.1	6.1
28. Turcia		-	-	-	-	4.4	4.4

Sursa: www.transparency.org.ro

Punctajul obținut de România în IPC reprezintă cuantificarea rezultatelor reformelor anticorupție, din perspectiva experților, analiștilor de țară străini și naționali, precum și a oamenilor de afaceri, potențiali investitori. De aceea, deficiențele sesizate de aceste categorii nu mai pot trece neobservate sau fără efecte și se propun măsuri urgente pentru a

nu rata șansa României de a spera la o recuperare sustenabilă în perioada post-criza financiară. Pentru prefigurarea acelor măsuri capabile să producă un impact real și sustenabil, Transparency International România solicită constituirea unui grup de lucru cu participarea reprezentanților tuturor partidelor parlamentare și a instituțiilor relevante în cadrul pilonilor de integritate publică și oferă sprijinul voluntar pentru asigurarea funcției de secretariat a Inițiativei Naționale pentru Buna guvernare și integritate publică.

Transparency International Romania susține demersurile celor 67% din cetățenii români care vor prefera să raporteze cazurile de corupție, prin serviciile de asistență specializată și consiliere ale Centrului de Asistență Anticorupție.

Majoritatea cetățenilor României sunt conștienți de problema corupției. Ei o percep mai puțin ca o problemă „minoră”, așa-numita corupție mică în care sunt și ei implicați, ci se referă mai ales la corupția „mare”, la care nu participă și pe care nu o cunosc, sau o cunosc doar prin intermediul mass-mediei. Nu există o singură opinie despre corupție, văzută ca un flagel care trebuie combătută „cu toate mijloacele”. Relativizarea fenomenului ne face să credem că societatea s-a obișnuit cu fenomenul și, din nefericire, a început să îl tolereze în anumite grade. Totuși o majoritate importantă a celor intervievați în cercetările sociologice au o atitudine complet negativă față de corupție (răul absolut, trebuie combătută prin toate mijloacele).

Există anumite domenii totuși evidențiate de cetățeni ca fiind mai expuse corupției: sistemul vamal, sistemul judiciar, poliția, sistemul administrației publice. Comenzile publice reprezintă activitatea cea mai prielnică corupției, în judecata majorității cetățenilor, aici fiind incluse lucrările publice pentru construcții, sănătatea publică și poliția. Opinia generală despre corupție este una negativă, ea fiind percepută ca un rău social.¹

Efecte ale corupției:

- Scăderea calității serviciilor publice;
- Creșterea imoralității ;
- Eliminarea competenței ca și criteriu de apreciere;
- Îmbogățirea fără muncă a unor persoane;
- Dezavantajarea celor cu resurse materiale limitate;
- Încetinirea ritmului de dezvoltare a economiei;
- Creșterea economiei subterane;
- Scăderea prestigiului autorităților;
- Scăderea prestigiului legii și dreptății;
- Demoralizarea cetățenilor cinstiți.²

Indiferent dacă este politică sau administrativă, întâmplătoare sau generalizată, corupția apare atunci când există un mediu economic, politic și social caracterizat prin:

- Absența unor politici anticorupție coerente, precum și o Strategie Națională Anticorupție neactualizată din 2007;
- Un sistem judiciar pentru care nici la acest moment nu există o strategie coerentă de continuare a reformelor și nepregătit să ofere un climat de predictibilitate investitorilor;
- Destructurarea masivă în domeniul cheltuirii resurselor publice, care, în condițiile crizei economice și a creșterii gradului de îndatorare a țării, a fost dublată de o alocare opacă a acestora;
- Reducerea în și mai mare măsură a eficienței României în accesarea fondurilor publice europene;
- Un sistem birocratic puternic și cu atribute de autocrație;
- Un exces de reglementări de control administrativ și de restricții comerciale;

¹ www.gov.ro

² www.politiaromana.ro

- Un grad ridicat de concentrare a puterii la nivel politic și administrativ;¹
- Un sistem neperformant și incert de achiziții publice care a dus la cheltuieli semnificative pentru investiții fără impact și la costuri uriașe pentru contribuabilii la bugetul astfel alocat;
 - Scăderea calității vieții pentru toate categoriile sociale care plătesc costurile corupției generalizate în timp ce se risipesc resursele publice în mod netransparent și preferențial;
 - Lipsa de responsabilitate pentru acțiunile proprii ale unor categorii de oficiali din conducerea administrației centrale și locale, a magistraților și a jurisdicțiilor administrative;
 - Lipsa stabilității regulilor care deschid calea către abuzuri în exercitarea prerogativelor de putere publică și în gestiunea politicilor publice;
 - Degradarea masivă a climatului de legalitate și legitimitate a actului de administrare.²

Pentru a răspunde acestor provocări, este necesar ca guvernele să pună în practică măsuri anti-corupție la nivelul tuturor sferelor societății, fie că vorbim de contracararea crizei financiare, de confruntarea cu schimbările climatice sau de eradicarea sărăciei.

Transparency International pledează pentru o aplicare mai strictă a Convenției Națiunilor Unite împotriva Corupției, singura inițiativă internațională ce oferă un cadru care permite eradicarea corupției.

„Tolerarea corupției este inacceptabilă; prea mulți oameni săraci și vulnerabili din întreaga lume continuă să sufere de pe urma consecințelor acesteia. Este necesar un respect sporit pentru legile și regulamentele existente. Nu ar trebui să existe niciun refugiu pentru oamenii corupți și nici pentru banii lor”, a adăugat Labelle Huguette, președintele Transparency International (TI)³.

Costurile corupției sunt, fără îndoială, mari, atât din punct de vedere economic, cât și din punct de vedere politic⁴. Această situație nu trebuie, însă, să ne determine să rămânem la modele economice sau politice de abordare a corupției. Ele trebuie integrate unei abordări mai largi, care, pe de o parte, să permită dezvăluirea acestor practici pe o scară mai mare și cu mai multă acuratețe, iar, pe de alta, să ia în calcul și să contribuie la elaborarea unor modalități prin care valori morale recunoscute social, precum onestitatea, cinstea, să fie integrate actului profesional.

Bibliografie:

1. Badea, Camelia, Copoeru, Ion, Raport: „Percepția cetățenilor asupra corupției din instituțiile publice: cauze, practici, prevenire”, 2010, București: Asociația Asistență și Programe pentru Dezvoltare Durabilă – Agenda 21;
2. Coșea, Mircea, *România subterană*, Editura Tribuna Economică, București, 2004;
3. Hodess, Robbin, *Le financement politique*, Global Corruption Report, 2004;
4. Iamandi, Irina-Eugenia, Filip, Radu, *Etică și responsabilitate socială corporativă în afacerile internaționale*, Editura Economică, București, 2008;
5. Revista „Economie și administrație locală”, București, Editura Tribuna Economică, nr. 8/august 2003;
6. www.transparency.org.ro
7. www.gov.ro
8. www.wall-street.ro
9. www.politiaromana.ro
10. www.pna.ro
11. www.agenda21.org.ro

¹ Mircea Coșea, *România subterană*, Editura Tribuna Economică, București, 2004, p. 189

² www.wall-street.ro

³ www.transparency.org.ro

⁴ Camelia Badea, Ion Copoeru, Raport: „Percepția cetățenilor asupra corupției din instituțiile publice: cauze, practici, prevenire”, 2010, București: Asociația Asistență și Programe pentru Dezvoltare Durabilă – Agenda 21, disponibil on line: <http://www.agenda21.org.ro/download>

Învățămintele din analiza strategiei manageriale de reconstrucție a Europei după al Doilea Război Mondial: modelul cubului

Asist. univ. drd. Isabella Sima

Universitatea „Constantin Brâncoveanu” Pitești

Facultatea Management Marketing în Afaceri Economice Râmnicu-Vâlcea

Abstract:

At the end of World War II, Western European states faced an extensive disorder at all levels, economic, social and political, ideological intolerance that materialize, the need to resume the practice of democratic political competition, currency nonexistent generalized inflation, unemployment very high, poverty, starvation. In these circumstances, Americans understand that they can not live outside world. Realize the nature of Soviet contempt, unable to leave a Europe dominated by a single power, and care for the balance of forces, especially the hostility toward communism. Thus, the Americans displayed the idea that Europeans are not alone and helpless in the face of difficulties faced by the end of World War II, they were willing to sustain a coherent economic policy, and Europeans are also necessary to help each other and how they could do better than a union. Painted the top in a plastic cube arises European model, a model designed to teach future generations in understanding the formation of some essential lessons of the European Union.

Keywords: World War Two, european integration, vision, cube model, lessons

Integrarea europeană constituie încă o ramură istorică nouă, tânără, deoarece este un proces continuu care a început cam acum jumătate de secol.

Uniunea Europeană reprezintă, astăzi, o entitate economică, socială și politică în construcție, rezultat al unui proces început în urmă cu mai bine de cinci decenii. Citându-l pe Robert Schuman, cu istorica declarație din 9 mai 1950, „Europa nu se va construi dintr-o dată, sau pe baza unui singur plan, ci se va dezvolta pe baza unor acumulări bazate pe solidaritatea de facto a statelor europene care și-au recâștigat suveranitatea națională după cel de-al doilea război mondial”¹.

Situația economică și socio-politică dezastruoasă a continentului, ilustrată în tabelul de mai jos, a cerut adoptarea unor măsuri radicale pentru a menține pacea și stabilitatea atât de scump obținute.

Tabel nr. 1

Numărul victimelor și perioada de stagnare economică înregistrată de către statele europene în timpul celui de-al doilea război mondial

Țara	Numarul victimelor	Anul premergător celui de-al doilea război mondial în care s-a atins PIB-ul obținut în 1945
Austria	525.000	1886
Belgia	82.750	1924
Danemarca	4250	1936
Finlanda	72.000	1938
Franta	505.750	1891
Germania	6.363.000	1908
Italia	355.500	1909
Olanda	250.000	1912
Norvegia	10.250	1937
Suedia	0	PIB-ul a crescut în timpul războiului
Elvetia	0	PIB-ul a crescut în timpul războiului
Marea Britanie	325.000	PIB-ul a crescut în timpul războiului

Sursa tabelului: R, Baldwin, C. Wyplosz, *The Economics of European Integration*, Editura Economica, Bucuresti, 2006, p. 22

¹ Robert Schuman, citat în Nicholas Moussis, *Guide to European Policies*, 9th revised edition, European Study Service, 2003, p. 13.

Toată lumea știe că după orice război, țările beligerante și nu numai au de suferit pierderi din toate domeniile, industriale, teritoriale, politice, economice și cel mai regretabil, pierderi de vieți omenești (capital uman). Cu atât mai mult sunt amplificate dacă este vorba de războaie mondiale, care se răspândesc ca o plagă cu viteza fulgerului, afectându-i deopotrivă și pe cei mai bogați, dar și pe cei mai săraci.

În astfel de cazuri, chiar și statele națiuni nu mai aveau o poziție normală, de exemplu, în zonele europene (Germania) nu exista un statut statal, alte state națiuni existau dinaintea războiului și au continuat să existe și după el (Polonia), altele și-au reunit părțile distruse în urma războiului (Franța).

Astfel, într-un asemenea peisaj dezolant de gol care exista în Europa după cea de-a doua conflagrație mondială, actorii existenți și potențiali existenți la acea vreme au început să elaboreze planuri și viziuni pentru o nouă Europă, care să se apropie cât mai mult de propriile interese. Aceștia nu erau actori obișnuiți, ci dimpotrivă est vorba despre aceia care au fost declarați învingătorii reali ai războiului, așa-numitele „superputeri”. A fost semnul de început al epocii bipolare, aceste două superputeri nefiind luate la întâmplare, ci gândite strategic și integrate într-o dimensiune globală. În acest context dat, Europa reprezenta elementul cheie din acest mare puzzle, care cu voia sau fără voia ei a devenit punctul de atracție principal al ambelor superputeri.

Am menționat mai sus că a devenit principala atracție cu sau fără voia ei, deoarece unele state europene nou formate nu doreau să cedeze în fața acestor superputeri așa, cu una cu două, fără să ripesteze. Se întrededa în aceste condiții formarea unui cadru european continental, astfel încât să încerce să contrabalanseze interesele celor două superputeri.

Europa, după război, a început să se reconstruiască pe baza a trei viziuni principale, așa cum sugerează mai mulți specialiști printre care și Salomeea Romanescu¹. Astfel, există viziunea superputerilor, viziunea statului-națiune și o viziune pur europeană, toate acestea contopindu-se într-un model, denumit plastic „modelul cubului”, din care noi, cei care încercăm să deslușim evoluția trecută și viitoare a Uniunii Europene, putem să tragem învățăminte, astfel încât teoriile elaborate să fie unele pertinente.

În continuare voi prezenta pe scurt în ce constă fiecare dintre aceste trei teorii, urmând ca mai apoi să le integrez în acel model, prezentându-l și trăgând concluziile care se impun.

a) Viziunea superputerilor

La acea vreme exista o superputere care era hotărâtă să domine cât mai mult din continentul european, părți care i se cedaseră deja în urma conferințelor de la Teheran, Yalta și Postdam, dar și alte părți pe care ardea de nerăbdare să le aibă. Uniunea Sovietică, căci despre ea este vorba, dorea să-și instaleze astfel hegemonia mai ales asupra statelor Central-Estice, poziția aceasta fiind foarte importantă pentru interesele sale. Dacă lucrurile stăteau cât de cât clar în ceea ce privește Estul Europei, statele din Vestul Europei se confruntau cu cealaltă superputere, Statele Unite ale Americii. În acest context se naște întrebarea următoare: interesele americane prevalau în Europa, dacă da, cum anume și în ce grad puteau ele să coincidă cu interesele europene? De asemenea, se poate ivi și gândul că, într-un plan secundar, ar putea să existe o hegemonie americană. Americanii, după cel de-al doilea război mondial au încercat să-și ajute vecinii de peste Atlantic să-și reconstruiască statele devastate de această conflagrație prin celebrul Plan Marshall. Desigur că spiritul umanitar care reiese din acest plan este unul evident, dar pe lângă acesta era imposibil să nu existe și interese personale ale Statelor Unite.

¹ Salomeea Romanescu, Doctorat în Relații Internaționale, Istorie, *Integrarea Europeană a statelor din Europa Centrală și de Răsărit. Studiu de caz România*, Universitatea din București, stagii la Milano, Glasgow și Bruxelles, 2007; în prezent Consilier pentru Afaceri Europene, Ministerul Economiei și Finanțelor.

Spre exemplu, cea mai mare temere a Statelor Unite din acea vreme, dar care mai dăinuie și în zilele noastre, este expansiunea sovietică (în prezent cea rusească). Putem să argumentăm așadar că Statele Unite au investit în propria siguranță. Europa se întrevedea ca un partener comercial folositor economiei americane aflată în plină expansiune. Desigur, pe lângă toate acestea nu se poate neglija și faptul că Planul Marshall avea la bază viziunea liberală, viziune exprimată cel mai bine în memoriile lui Truman, care spune următoarele:

- Pentru ca noua economie reconstruită din cenușa celei vechi să fie funcțională, trebuie instaurată o piață liberă, fără bariere;
- Structurile sociale nou apărute să fie clădite pe baze economice sănătoase, astfel încât să reziste tentațiilor venite din partea Estului;
- Nașterea unor instituții libere dar care, din păcate, nu puteau scăpa de anumite presiuni.

Prin toate aceste lucruri, americanii credeau că s-ar putea crea în Europa un model mai mult sau mai puțin similar modelului american.

Toate cele spuse mai sus nu trebuie să fie înțelese greșit și să afirmăm că Statele Unite au încercat prin Planul Marshall să-și impună dominația asupra Europei. Există diferențe majore între abordarea sovietică și cea americană. Dacă sovieticii urmăreau să domine pe continentul european prin asuprire și violență, americanii priveau europenii prin prisma libertății, încercând să facă din Europa un aliat natural. Președinții americani și nu numai percepeau Europa din punctul de vedere american, interesele ambelor părți putând fi considerate complementare, iar viziunea lor era că europenii aveau un rol cheie de jucat în lupta mondială dintre cele două superputeri.

b) Viziunea statelor-națiune

Putem porni de la viziunea pe care generalul de Gaulle o avea asupra viitorului Franței, în urma armistițiului din 15 mai 1945, extrapolând această viziune asupra Europei. Acest om politic privește al doilea război mondial ca pe încă unul din lungul șir de războaie sângeroase care au zguduit Europa și întreaga lume. Afirmă că acesta a pornit de la competiția existentă între statele națiune europene, competiție dominată de dorința de deținere a puterii, tot acest proces caracterizându-se, așa cum o afirmă și alți istorici mai târziu, printr-un echilibru al puterilor sau mai degrabă prin existența „hegemoniei și echilibrului”. În opinia lui de Gaulle această hegemonie ar putea fi eliminată punându-se în practică mecanisme mai vechi și anume, crearea unor coaliții împotriva unui inamic comun.

Cel de-al doilea lucru pe care îl susține de Gaulle cu tărie este acela că centralizarea este benefică. El afirmă acest lucru pornind de la exemplul Franței care a fost divizată și pe care a unificat-o. Franța divizată era slabă, vulnerabilă împotriva inamicilor care se aruncau asupra ei ca niște păsări de pradă flămânde, pe când Franța unită era una puternică, ce putea să facă față amenințărilor externe. Astfel, de Gaulle dorea ca națiunea franceză să rămână ce a fost odată, orientându-se spre viitor, dar cu rădăcinile bine ancorate în trecut.

Așadar, cum s-a spus mai înainte, am putea să extrapolăm această viziune de stat-națiune sau de națiune la nivel european, statele europene unite fiind capabile să descurajeze acțiunile oricărui inamic potențial. Acest proiect însă, trebuie să se bazeze pe existența garantării suveranității naționale și a siguranței individuale.

Această viziune a lui de Gaulle asupra Europei ca și întreg exista și la alți oameni importanți ai vremii, care aveau înclinație conservatoare, dar nu era împărtășită de superputeri, principalul impediment fiind că de Gaulle nu recunoștea existența acestora după cel de-al doilea război mondial, insistând asupra posibilității ca statele-națiune europene să fie lăsate singure să-și contureze viitorul continentului lor, fără nici o intervenție din afară.

c) Viziunea pur europeană

Aceasta s-a concentrat pe nivelul continental, considerând că Europa este un actor capabil să se adapteze la această nouă situație istorică, la o nouă ordine mondială.

Pornește de la existența a două premise: una care afirmă că statele națiune nu pot fi capabile să-și rezolve conflictele în mod pașnic, reconstruirea lor ducând la izbucnirea războaielor, numai că acestea ar fi mult mai sângeroase decât în trecut datorită cursei înarmării continue și căutării armei supreme, iar cea de-a doua premisă ar fi cea prin care se recunoaște existența superputerilor, statele-națiune nemaiputând fi capabile să asigure siguranța popoarelor în mod individual. Astfel că o unitate la nivel continental ar putea rezolva aceste probleme, rezolvând pașnic conflictele și asigurând independența continentului.

Viziunea aceasta s-ar putea spune că se trage din mișcările de rezistență din diferite țări europene, chiar și Germania, însă scrutând mai bine istoria, ne dăm seama că își are rădăcinile în trecut, de exemplu în propunerea Contelui Coudenhove-Kalergi¹, propunere sprijinită de celebra mișcare „Paneuropa”².

Ideile acestea nu puteau să fie însă puse în practică așa cum erau, ci trebuia mai întâi să fie adaptate la noile schimbări, acest lucru văzându-se cel mai bine în rezultatul primei reuniuni a federaliștilor europeni după război, „Charter of Hertenstein”³. Reuniunea aceasta a strâns laolaltă reprezentanți din șaisprezece țări europene, inclusiv germani și a pus bazele celei mai importante mișcări pro-europene postbelice, Uniunea Federaliștilor Europeni (UFE)⁴. Noua federație europeană, a cărei Cartă a fost acceptată în septembrie 1946, avea două sarcini bine delimitate: una internă și una externă. Cea internă se referea la garantarea bunăstării statelor membre, asigurarea păcii între europeni și garantarea existenței și evoluției autonome a tuturor națiunilor și culturilor europene, iar cea externă se referea la asigurarea securității și independenței continentului în relațiile cu statele extra-europene. Combinarea acestor două direcții de acțiune ar duce la nașterea unei federații europene care să dea dovadă de suficientă unitate pentru a putea să-și asume sarcinile într-un mod eficient, dare care să-și păstreze totuși acel grad de diversitate care să asigure autonomia elementelor sale.

Spre deosebire de cele două viziuni descrise anterior aceasta nu se află nici în slujba vreunei superputeri, nici a unui stat-națiune, ci servește ineteresele comunității europene, fiind de nivel continental.

Pe baza acestor viziuni, specialiștii au construit un model numit „modelul cubului european”. În construcția lor aceștia au pornit de la faptul că nici o viziune nu a determinat singură viitorul continentului, Europa postbelică dovedindu-se în cele din urmă un hibrid între cele trei: statele-națiune au fost reconstruite, dar nu și-au recăpătat întreaga suveranitate, Cortina de Fier a coborât și a divizat Europa în două părți, dar cel puțin partea de Vest a păstrat o plajă importantă de evoluție autonomă și a luat ființă integrarea continentală, fără a fi însă destul de puternică pentru a înlocui structurile statelor-națiune sau pentru a evita divizarea Europei în cele două zone de influență a superputerilor.

¹ Contele Richard Nikolaus von Coudenhove-Kalergi (n. 16 noiembrie 1894, Tokio, Japonia, d. 27 iulie 1972, Schruns, Austria) a fost un publicist, gânditor politic și militant federalist european de origine austriacă. Din 1922 și până la moartea sa în 1972 a luptat pentru ideea europeană, aflându-se în perioada interbelică în mijlocul tuturor inițiativelor privind crearea unei Europe unite.

² În 1923 Coudenhove-Kalergi propune un prim proiect de confederalizare a Europei, proiect expus în volumul *Pan-Europa*. Tot în 1923 el va crea și *Uniunea Pan-Europeană* - prima organizație neguvernamentală „europeistă” de pe continent. Din punctul său de vedere, Europa unită se va produce doar ca o asociație de state libere, pledând de fapt pentru o confederație paneuropeană. Numele acestei confederații europene în care, spunea el, nici un popor nu și-ar sacrifica suveranitatea, ar fi Statele Unite ale Europei.

³ Carta Federalistă a Uniunii Europene elaborată de Hertestein la data de 26 septembrie 1946.

⁴ Uniunea Federaliștilor Europeni (UFE) este o organizație non-guvernamentală pan-europeană ce reunește militanții pentru edificarea unei Europe federale. A fost creată în 1946 printre primii săi animatori numărându-se Alexandre Marc, Denis de Rougemont, Altiero Spinelli, Henri Frenay ș.a. UFE este o componentă activă a Mișcării Europene. Sediul secretariatului Uniunii Federaliștilor Europeni este la Bruxelles iar limbile de lucru sînt engleza, franceza și germana. Funcția de președinte al Uniunii Federaliștilor Europeni o deține politicianul britanic Andrew Duff, fost deputat în Parlamentul European (1999 - 2010).

Acest model compus pe baza celor trei vectori de mai sus ne-ar putea ajuta să înțelegem mai bine strategia folosită pentru reconstrucția Europei după război.

Astfel, cele trei dimensiuni ale cubului pot fi rezumate în felul următor:

- O dimensiune care ia în considerare și existența celor trei nivele de decizie ce reies din implementarea parțială a celor trei viziuni postbelice în Europa;
- O a doua dimensiune, cea verticală, care ia în considerare coexistența celor trei viziuni;
- Cea de-a treia dimensiune reflectă faptul că divizarea puterii între cele trei viziuni a condus la o distribuție a anumitor politici către anumiți actori: superputerile și organizațiile lor în bloc aveau responsabilitatea apărării și securității, statele-națiune au recâștigat puterea și competența politicilor de redistribuire, educației și culturii etc., iar unele sectoare de politică economică au fost conferite noii comunități europene apărute.

Dar, cum se întâmplă de obicei, un model nu este considerat a fi unul bun dacă nu poate fi aplicat în practică sau și mai bine, dacă nu se pot trage învățăminte din el. Astfel, din modelul prezentat succint mai sus se pot învăța două tipuri de lecții, și anume: lecția istorică, ce ne prezintă capitolele unei istorii europene și lecția structurală care ne arată potențialul explicativ al modelului.

Așadar, cum am menționat, primul tip de lecție este unul istoric, ce ne arată modul în care poate fi împărșită istoria europeană. Astfel, putem vorbi de trei părți distincte: una care arată construcția realității reflectată de model, a doua parte se dedică existenței structurilor vizualizate, în timp ce ultima parte se concentrează asupra istoricului lor.

Prima parte a istoriei integrării europene ne dezvăluie modul în care au apărut structurile postbelice, întinzându-se până la sfârșitul anilor '50. În anul 1945 nu existau niciuna dintre structurile internaționale cunoscute, ca NATO, Pactul de la Varșovia, Comunitatea Europeană, iar unele state-națiune printre care și Germania nu mai erau la fel de sigure ca până atunci că vor mai exista. Structurile statale au fost edificate abia de prin anul 1949, începând cu unificarea celor două părți germane, iar din anul 1957 afacerile internaționale au început să fie acoperite de structurile internaționale menționate mai sus. Rezultă faptul că prima parte a istoriei integrării europene dorește să analizeze aceste lucruri pentru a ne putea face să înțelegem aceste structuri existente în relațiile internaționale din Europa, precum și a înțelege de ce unele dintre acestea au dispărut, în timp ce altele au avut succes.

Ca urmare a acestei analize rezultă două fenomene evidente: mai întâi reiese faptul că toți cei trei actori principali erau presați de timp. Pe de o parte, Statele Unite, care au fost considerate promotorii integrării europene și Uniunea Sovietică au încercat să implementeze propriul lor model, propria lor viziune, dorind să atragă cea mai mare parte din puterea politică, Europa știind că odată înființate structurile blocurilor și reconstruite statele-națiune îi rămânea prea puțin spațiu pentru o structură politică europeană autonomă, iar cel de-al doilea fenomen este reprezentat de sfârșirea perioadei postbelice marcată de apariția structurilor corespunzătoare modelului.

Această perioadă a reprezentat de fapt o competiție între acești trei actori principali, urmărind fiecare un țel care s-a concretizat mai devreme sau mai târziu, dar care nu toate s-au bucurat de succes: divizarea Europei, Cortina de Fier și curând Zidul Berlinului, arătând pe rând care nivel s-a dovedit a fi mai puternic. În cele din urmă, la nivel european ia naștere o structură europeană de luare a deciziei, moment care semnifică începutul integrării europene.

Cea de-a doua parte se poate spune că se caracterizează printr-o oarecare monotonicitate deoarece structurile existente rămân tari și neschimbate, putându-se aici vorbi de cei 28 de ani de existență a Zidului Berlinului (1961-1989), 32 de ani de la Tratatul de la Roma (1957-1989), promisiunea unei piețe comune (1957/1958) și realizarea sa (1992/1993). Divizarea Europei în toată această perioadă a rămas neschimbată, cum de altfel a rămas neschimbată și divizarea puterii politice între cele trei nivele de acțiune.

A existat totuși o tentativă de realizare a unei uniuni vamale prin anii '60, dar care a fost stopată de generalul de Gaulle în 1965, de teama conferirii mai multor competențe Comunității Economice Europene (CEE), astfel că unii teoreticieni ai momentului au fost nevoiți să-și întrerupă explicațiile, rezultând încă o dată utilitatea modelului propus aici. Unul dintre acești teoreticieni, Ernst B. Haas, a încercat cu disperare să explice procesul integrării europene, dar s-a oprit, deoarece nu lua în considerare decât partea sa internă, funcțională, făcând abstracție de factorii externi. În opoziție, modelul cubului ia în considerare și factorii externi acestui proces de integrare, dar care au un impact evident asupra lui.

Conform generalului de Gaulle, au fost posibili alți doi pași spre progres, cum ar fi crearea Consiliului European (1975) și alegerile Parlamentului European (1979). Ceea ce s-a dorit, dar nu a fost posibil în acest domeniu a fost începutul uniunii economice și monetare, așa-zisul Plan Werner care a eșuat. De asemenea, de Gaulle s-a mai opus și extinderii, state ca Marea Britanie, Danemarca, Irlanda, Grecia, Spania și Portugalia devenind state membre ceva mai târziu.

Faptul că Comunitățile Europene au promis realizarea unei Piețe Comune până în 1970, acest lucru rămânând neatins la începutul anilor '80, a generat o dezamăgire generală, cunoscută în literatura de specialitate drept "Euroscleroză".

Ultima parte ne prezintă noua dinamică, interacțiunea dintre globalizare și europeanizare și se întinde de la sfârșitul anilor '80 până în prezent.

Începe o eră a dezmembrării modelului. Unele progrese au fost făcute în același timp atât în Comunitățile Europene prin realizarea cadrului definitiv al pieței interne în cadrul Actului Unic European, cât și de Uniunea Sovietică a cărei putere a fost luată în 1985 în mâinile lui Mihail Gorbaciov. Ambele diviziuni ale Europei au reacționat la faptul că SUA și Japonia începeau o nouă eră în domeniul înaltei tehnologii, denumită „Era Chipului”. Acest lucru ar fi putut reprezenta soluția pentru criza anilor șaptezeci, o combinație letală între inflație și șomaj, denumită de specialiști „stagflație”.

În cazul în care statele-națiune europene nu renunțau parțial la suveranitatea lor, Europa se putea vedea în situația de a părăsi harta regiunilor industriale principale unde se regăsea alături de America de Nord și Asia de Est. Renunțarea parțială la suveranitate se făcea în favoarea noii Piețe Comune, principalii beneficiari fiind companiile europene. Provocarea acestei epoci a înaltei tehnologii a fost cel mai adânc resimțită de Uniunea Sovietică, căreia îi era din ce în ce mai greu să-și mențină statutul de superputere.

Această reformă începută în 1985 și-a atins apogeul în 1989 odată cu căderea Zidului Berlinului, care fusese ani de-a rândul icoana regimurilor comuniste din Europa Centrală. Drept consecință a acestui lucru, multe dintre structurile puterii politice din Europa s-au schimbat în profunzime, unele dintre ele ca URSS, Republica Democrată Germană și Cehoslovacia încetându-și existența.

Până în acest moment au fost trasate câteva dintre implicațiile istorice ale modelului, dar lecția istorică este strâns interconectată cu abordarea științelor politice care dorește să evidențieze acel potențial explicativ al modelului, acesta din urmă cuprinzând două aspecte ale acestei abordări.

Prima implicație a acestei abordări a științelor politice a fost prezentată mai sus ca și implicație istorică și care se poate rezuma prin faptul că progresul integrării europene se putea realiza dacă promotorii Europei ar fi fost capabili să realizeze coaliții fie cu nivelul blocurilor (USA în cazul Europei de Vest), fie cu statele-națiune, fie cu ambele nivele (Planul Marshall, Tratatul de la Roma, Piața Comună).

Cea de-a doua implicație se referă la teoriile integrării și anume la faptul că funcționalismul și neofuncționalismul se referă exclusiv la logica internă existentă în cadrul procesului de integrare, în timp ce acest nou model, prin combinarea nivelului superputerilor cu cel al statelor-națiune și cu cel continental, asigură instrumentele necesare explicării unora dintre caracteristicile integrării.

Spre exemplu, existența unui interes autentic european nu poate să explice singular alegerea Cărbunelui și Oțelului ca prime sectoare economice integrate. Din contră, statele-națiune au fost cele care au acceptat integrarea acestor două sectoare economice.

De asemenea, tot statele-națiune au fost cele care au impus ca integrarea să se facă în primul rând pornind de la domeniul economic, ajungându-se într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat și la o integrare în domeniul politic.

Bibliografie:

1. Courty, Guillaume, Devin, Guillaume, *Construcția europeană*, Editura Coresi, București, 2004
2. Archer Clive; Butler Fiona, *The European Community: structure and process*. London, Pinter Publishers; 1992.
3. Archer, Clive; Butler, Fiona, *The European Community: structure and process*. London, Pinter Publishers; 1992.
4. Bennett, Gill (ed.), *The End of the War in Europe*, London, HMSO, 1996.
5. Bîrsan, Maria, *Integrarea economică europeană*. Cluj-Napoca, Editura Carpatica; 1995.
6. Dumitrescu, Sterian, Niță, Ion, Ciochină, Iuliana, *Guvernanța UE*, Ed. Independența Economică, Pitești, 2008.
7. Nechita, Vasile C., *Integrare europeană*, Ed. Deșteptarea, Bacău, 1996.
8. Niță, Ion, Voicu, Ioana-Iulica, Mihăilescu, Mariana, Sima, Isabella, Băărăscu, Nicoleta, *Uniunea Europeană – structuri și legislație*, Ed. Independența Economică, Pitești, 2010.
9. Niță, Ion, Sima, Isabella ș.a., *Dicționarul explicativ al Uniunii Europene*, Ed. Irecsson, București, 2009.
10. Romanescu, Salomeea, *“Integrarea Europeană a statelor din Europa Centrală și de Răsărit. Studiu de caz România” – Teză de Doctorat*, Universitatea din București, București, 2007.
11. Wallace, William (ed.), *The Dynamics of European Integration*, Royal Institute of International Affairs, London, 1990.

Implicațiile utilizării Internetului în activitățile școlare și extrașcolare ale studenților

Asist. univ. drd. Nicoleta Ciacu

Universitatea "Constantin Brâncoveanu" Pitești
Facultatea de Științe Administrative și ale Comunicării Brăila

Asist. univ. Tănase Tasețe

Universitatea "Andrei Șaguna" Constanța
Facultatea de Științele Comunicării și Științe Politice

Abstract:

The study's objective is to identify student opinions about the Internet as a source of information and social interaction. The research method used is an online survey on a sample of 100 students from the specialization of Journalism, Communication and Public Relations of the University "Constantin Brancoveanu" Pitești, university center Brăila and "Andrei Șaguna" University from Constanța. The most important findings of the study are that thanks to the Internet it is easier for the students to prepare their school project and that only 24% of students read literature when they have to write a school project.

Keywords: internet, students, social interaction, documentation, communication

Introducere

Analiza implicațiilor Internetului în viața studenților prezintă un interes distinct în contextul actual, când studenții preiau de foarte multe ori informații de pe Internet fără să le verifice, prin bine cunoscuta metoda „copy-paste”. Pe bună dreptate, Internetul este blamat pentru faptul că descurajează creativitatea și conduce astfel la o standardizare a opiniilor. O serie de studii făcute între 2006 și 2010 în Statele Unite arată că 40% din 14.000 de studenți au recunoscut că au copiat măcar câteva fraze de pe Internet atunci când și-au redactat proiectele școlare. Cu toate acestea, comparativ cu anii precedenți, a scăzut și numărul celor care se simt vinovați pentru plagiat, de la 34% la 29%, relatează New York Times citat de Gândul¹.

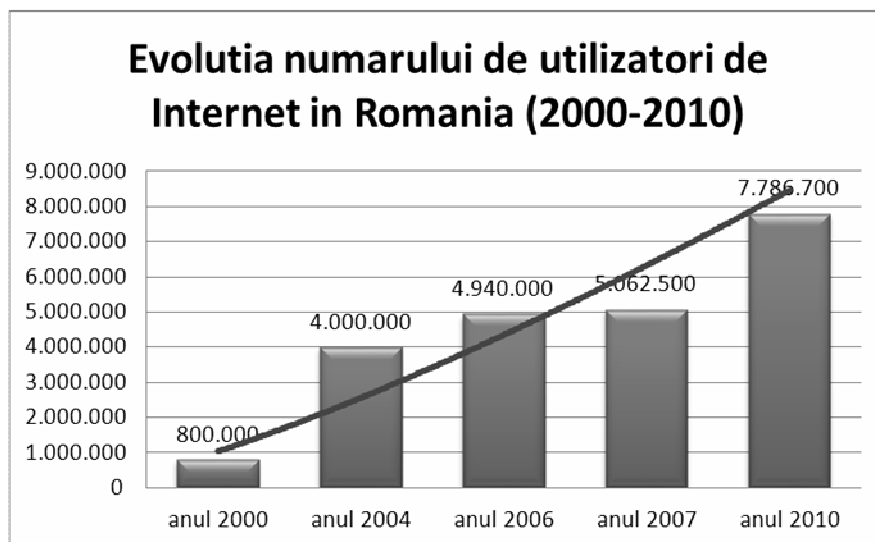
Internetul reprezintă obiectul de studiu al multor analize fapt datorat efectelor utilizării acestuia asupra diferitelor categorii de public. În ultimii douăzeci de ani, Internetul a început să înlocuiască treptat ecranul cinematografului și al televizorului, peretele galeriilor de artă, biblioteca și cartea, manualele școlare, etc. Computerul a filtrat întreaga cultură iar Internetul a devenit cea mai importantă sursă de informații pentru tot maimulte categorii de public.

În ultimii zece ani, numărul utilizatorilor de Internet din România a crescut de la aproximativ 800.000 de persoane (3,6% din populația României), în anul 2000, la 7.786.700 (35,5% din populația României), în anul 2010². Cu toate acestea, nu doar creșterea bruscă a numărului de utilizatori a înlesnit dezvoltarea comunicării online în România, ci și dezvoltarea conexiunilor de Internet de mare viteză. Datorită unei creșteri spectaculoase a numărului de conexiuni la Internet de mare viteză, în trimestrul 2 spre 3 al anului 2009, de 92%, România a ocupat locul trei în lume, după Coreea de Sud și Japonia, într-un top al țărilor cu acces la Internet prin broadband (viteză mai mare de 5 Mb/s)³.

¹ Raluca Ion, *Facultate copy-paste. De ce își iau studenții lucrările de pe net*, <http://www.gandul.info/scoala/facultate-copy-paste-de-ce-isi-iau-studentii-lucrarile-de-pe-net-6753464>, din 2.08.2010

² www.internetworldstats.com/eu/ro.htm

³ <http://spinei.hotnews.ro/romania-pe-locul-3-in-lume-la-viteza-broadband-ului/internet/20081205/>

În prezent, România ocupă locul 7 în lume, într-un top al țărilor cu cea mai mare viteză la download, având o medie de 20,09 Mb/s și tot locul 7 în lume, într-un top al țărilor cu cea mai mare viteză de upload (8,46 Mb/s)¹. Această dezvoltare tehnologică a României a condus și la dezvoltarea unui nou tip de comunicare, care aduce un plus de inovație în domeniul comunicării de masă.

Obiectivele cercetării

1. Identificarea opiniilor studenților referitoare la Internet ca sursă de informare și interacțiune socială
2. Stabilirea frecvenței de utilizare a Internetului și relevarea instrumentelor utilizate de studenți
3. Identificarea surselor de informare educațională pentru studenți

Ipoteze

1. Se prezumă că principala formă de informare și socializare a studenților este Internetul
2. Se presupune că cu cât studenții petrec mai multe ore pe zi online cu atât sunt mai predispuși la a se documenta pe Internet pentru redactarea proiectelor școlare
3. Se prezumă că Internetul este principala sursă de informare educațională a studenților.

Metodologie

Metoda de cercetare utilizată pentru realizarea obiectivului studiului este un chestionar aplicat online, pe un eșantion de 100 de studenți de la specializările de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice, de la Universitățile „Constantin Brâncoveanu” Pitești, centrul universitar Brăila și „Andrei Șaguna” din Constanța. Chestionarul a fost publicat pe site-ul www.tashy.ro și cuprinde 10 întrebări relevante pentru tema cercetată și 5 întrebări de identificare (sex, vârstă, an de studiu, specializare, universitate).

Întrebările chestionarului au fost construite în funcție de patru dimensiuni:

- relația directă utilizator – internet (primele patru întrebări ale chestionarului: „De cât timp utilizați Internetul?”, „Cât timp alocați zilnic navigării pe Internet?”, „Care este motivul principal pentru care utilizați Internetul?”, „Care este instrumentul pe care îl folosiți cel mai des pe Internet?”)

¹ <http://www.speedtest.net/global.php?continent=3>

- rolul Internetului în activitățile școlare (întrebările 5 și 6: „De unde vă procurați cel mai adesea informațiile pentru redactarea proiectelor școlare?”, „Menționați site-urile pe care le utilizați cel mai des pentru a obține informații utile în activitatea școlară”)

- rolul Internetului în interacțiunea socială (întrebările 7 și 8: „În cercul dumneavoastră de prieteni se află persoane pe care le-ați cunoscut prin Internet?”, „Cum preferați să comunicați cu prietenii dumneavoastră?”)

- identificarea avantajelor și dezavantajelor Internetului pentru activitățile studenților, (întrebările 9 și 10: „Care considerați că sunt principalele avantaje ale internetului pentru activitățile pe care le desfășurați?”, „Care considerați că sunt principalele dezavantaje ale internetului pentru activitățile pe care le desfășurați?”)

În construcția chestionarului am utilizat o varietate de tipuri de întrebări. Astfel, din totalul de 15 întrebări, avem trei întrebări deschise (6, 9 și 10), o singură întrebare închisă (7) și două întrebări cu scale dihotomice, respective întrebările 11 și 15. Utilizarea scalelor permite ierarhizarea opțiunilor de răspuns. Astfel, predomină întrebările cu posibilități multiple de răspuns, care permit respondenților să aleagă un unic răspuns din câteva opțiuni posibile (între 3 și 5 variante de răspuns).

Rezultatele cercetării

Colectivitatea cercetată este reprezentată de către studenții de la specializările de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice ale celor două universități. Această colectivitate a fost delimitată la numărul celor care au avut disponibilitatea de a răspunde la întrebările chestionarului. Astfel chestionarul a fost completat de către studenți de la toți anii de studiu eșantionul constituindu-se în mod aleatoriu.

Eșantionarea a fost nonprobabilistică, singurul criteriu de selecție al respondenților fiind calitatea de student la specializările de Jurnalism, Comunicare Socială și Relații Publice la cele două universități.

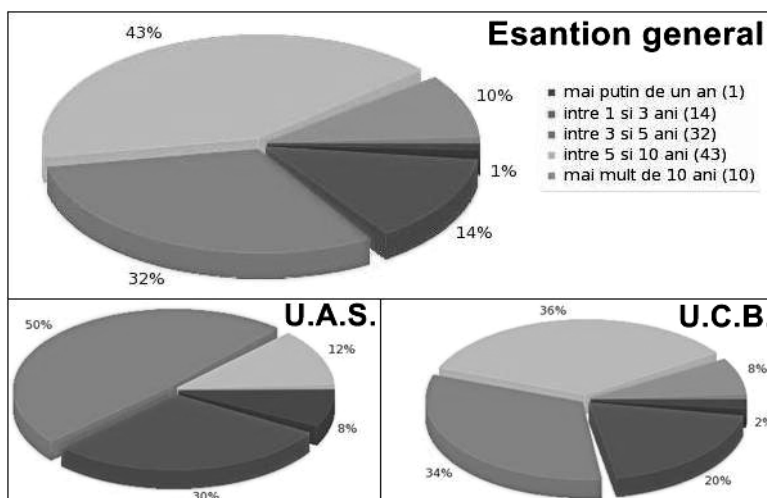
Chestionarul a fost făcut public, oricine a putut să-l acceseze și să-l completeze pe website-ul www.tashy.ro/chestionar. Eșantionul a fost format din 64% femei și 36% bărbați. Vârsta minimă a respondenților chestionarului a fost 19 ani, iar vârsta maximă a fost de 42 de ani. În medie, vârsta respondenților a fost de 22 de ani. Considerăm că structura pe sexe și vârstă a eșantionului este reprezentativă și corespunde obiectivului acestui studiu.

Din totalul celor 100 de respondenți 50% provin de la specializările de Jurnalism de la Universitatea „Andrei Șaguna” din Constanța și 50% de la specializările de Jurnalism și Comunicare și Relații Publice de la Universitatea „Constantin Brâncoveanu” centrul Brăila. Cei mai mulți respondenți, mai precis 42% sunt studenți la anul I, 38% la anul II și 20% de la anul terminal.

Raportându-ne la rezultatele obținute de la ambele universități, 43% dintre respondenți au afirmat că utilizează Internetul de o perioadă cuprinsă între 5 și 10 ani, 32% între 3 și 5 ani, 14% între un an și trei ani iar 10% folosesc Internetul de peste 10 ani. Jumătate dintre studenții de la Universitatea „Andrei Șaguna” afirmă că folosesc Internetul de 5-10 ani în contrast cu cei 36% dintre studenții de la „Constantin Brâncoveanu”.

Figura nr. 1

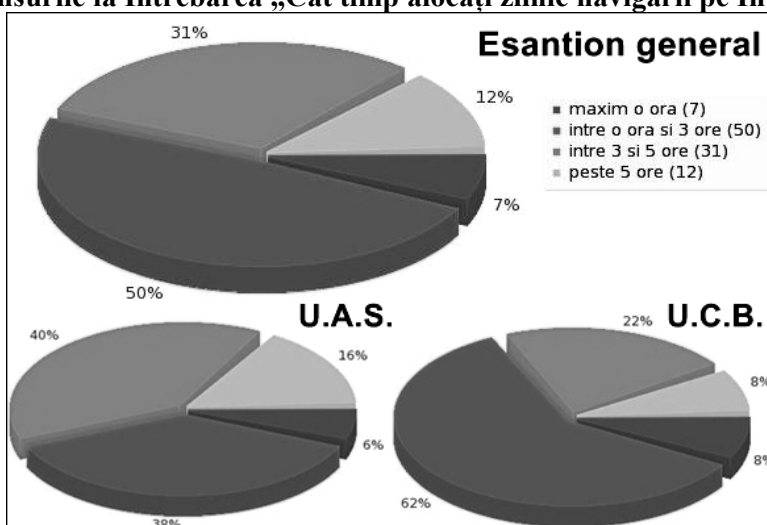
Răspunsurile la întrebarea „De cât timp utilizați Internetul?”

Cei mai mulți studenți au afirmat că alocă zilnic navigării pe Internet 1-3 ore (50%), cei care acordă între 3 și 5 ore reprezintă 31% din eșantion însă deloc de neglijat este procentul de 12% al studenților care alocă mai mult de 5 ore zilnic Internetului. Doar 7% dintre subiecții cercetării au menționat că petrec mai puțin de o oră pe zi pe Internet. Studiul relevă câteva diferențe între timpul acordat Internetului de către studenții celor două universități, astfel cei de la „Andrei Șaguna” alocă mai mult timp pentru navigarea pe Internet între 3 și 5 ore zilnic (40% din eșantion), în comparație cu studenții de la „Constantin Brâncoveanu” care în proporție de 62% folosesc Internetul zilnic un interval de timp mai scurt, cuprins într-o și 3 ore.

Figura nr. 2

Răspunsurile la Întrebarea „Cât timp alocăți zilnic navigării pe Internet?”

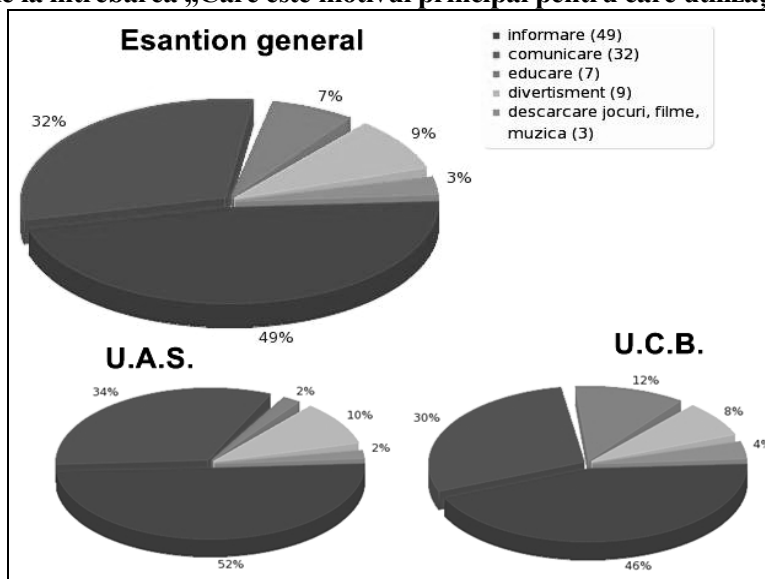

Motivul principal al studenților pentru utilizarea Internetului sunt: informare 49% și comunicare 32%. Se constată că un procent redus de doar 7% dintre studenți utilizează internetul pentru educație. Nu se sesizează o diferență importantă între răspunsurile studenților de la cele două universități, cu o specificație că 12% dintre studenții de la Universitatea

„Constantin Brâncoveanu” utilizează internetul pentru educare în timp ce doar 2% dintre respondenții de la Universitatea „Andrei Șaguna” folosesc internetul în acest scop.

Figura nr. 3

Răspunsurile la întrebarea „Care este motivul principal pentru care utilizați Internetul?”

Instrumentele folosite cel mai des pe Internet de către studenții ambelor universități sunt website-ul 46%, programele de tip messenger 35% și e-mail-ul 13%. Cu toate că website-ul este utilizat de un procent egal, dacă ne raportăm la studenții ambelor universități, diferența apare la utilizarea programelor de tip messenger pe care studenții de la Universitatea „Andrei Șaguna” îl folosesc în proporție de 40% în timp ce la Universitatea „Constantin Brâncoveanu” același program este utilizat de doar 30% dintre respondenți. Diferența de procente poate fi interpretată în corelație cu timpul alocat zilnic de către studenți internetului. Astfel, studenții constănțeni petrec mai mult timp zilnic pe internet decât cei brăileni și astfel, mare parte din acest timp este petrecut pe messenger.

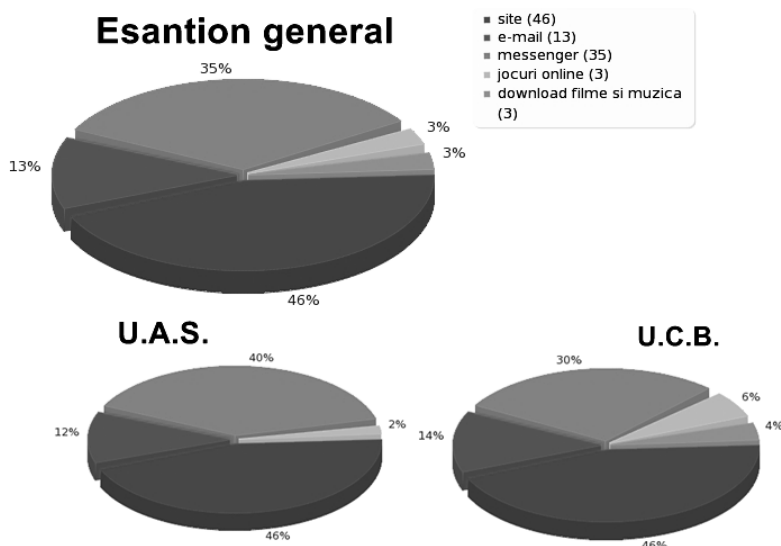
Pentru documentarea în vederea redactării proiectelor școlare, studenții ambelor universități consultă internetul în proporție de 72%, în timp ce numai 24% dintre studenți citesc literatura de specialitate. 84% dintre studenții de la Universitatea „Andrei Șaguna” utilizează internetul ca o sursă de documentare prioritară în vederea redactării proiectelor școlare în comparație cu cei 60% dintre studenții brâncoveni.

De asemenea, se constată diferențe majore în ceea ce privește sursa de documentare livrescă. Astfel, 34% dintre studenții de la Universitatea „Constantin Brâncoveanu” obțin informații utile pentru redactarea proiectelor școlare din cărțile de specialitate în comparație cu cei 14% dintre studenții de la Universitatea „Andrei Șaguna”.

Studiul a relevat faptul că nici unul dintre studenții de la cele două universități nu consultă reviste de specialitate și că foarte puțini studenți se informează din mass-media pentru redactarea proiectelor școlare, aceasta în contextul în care eșantionul este format din studenți de la specializările Jurnalism, Comunicare și Relații Publice.

Referitor la site-urile menționate de studenți, pe care aceștia le utilizează cel mai des pentru a obține informații utile în activitatea școlară, foarte mulți au precizat site-uri ale căror conținuturi nu sunt validate științific, precum: www.wikipedia.com, www.referate.ro, www.regielive.ro, www.studentie.ro, www.e-referate.ro etc.

Răspunsurile la Întrebarea „Care este instrumentul pe care-l folosiți cel mai des pe Internet?”

De remarcat însă faptul că un procent semnificativ dintre studenți consultă site-uri aparținând instituțiilor media precum: www.realitatea.net, www.antena3.ro, www.gandul.info, www.stirileprotv.ro, www.telegraf.ro, www.observator.ro, www.infobraila.ro, www.obiectivbr.ro, www.mediafax.ro, etc.

Chestionarul a vizat așa cum anunțăm în titlu relevarea implicațiilor Internetului și în activitățile extrașcolare ale studenților. Am dorit să aflăm astfel opinia studenților cu privire la interacțiunile sociale facilitate de Internet. Întrebați dacă în cercul lor de prieteni există persoane pe care le-au cunoscut pe Internet, 56% dintre aceștia au răspuns afirmativ și 44% negativ. Se constată că 64% dintre respondenții de la Universitatea „Andrei Șaguna” au în cercul lor de prieteni persoane pe care le-au cunoscut pe internet, dar este imperios necesar să coroborăm cu faptul că aceștia petrec mai mult timp pe internet decât cei de la Universitatea „Constantin Brancoveanu”. Aceștia sunt mai reticenti când vine vorba de crearea de contacte sociale cu ajutorul internetului, astfel că doar 48% dintre studenții de la Brăila au răspuns afirmativ la întrebare, adică mult sub media generală.

Întrebați cum preferă să comunice cu prietenii, studenții au optat în proporție de 67% pentru relaționarea directă (față în față), 24% pentru o comunicare mediată de internet iar 9% pentru comunicarea telefonică. Cu toate că petrec mai mult timp pe internet, studenții de la Universitatea „Andrei Șaguna” preferă comunicarea față în față (74%) și comunicarea online (20%) în comparație cu cei de la Universitatea „Constantin Brâncoveanu” care, deși alocă mai puțin timp pentru utilizarea internetului, preferă să comunice și online (28%), însă comunicarea directă reprezintă o preferință pentru 60%.

Principale avantaje ale Internetului pentru activitățile pe care le desfășoară identificate de studenți sunt:

- volum și varietate mare de informații;
- comunicare facilă, interactivitate, posibilitatea de a cunoaște oameni atât din țară cât și din străinătate, unește oamenii din orice punct al Globului;
- rapid, accesibil, găsești tot ce ai nevoie;
- „Este un extraordinar mediu educativ și informativ. Mă refer la centrele care oferă „continuous education” (clase virtuale) și la bilioanele de pagini de informație disponibile. De asemenea, este posibilă comunicarea rapidă între punctele cele mai îndepărtate și

aparent mai puțin accesibile la nivel global. Izolarea geografică nu mai există datorită internetului. Ultimele știri, vremea, le putem afla imediat prin Internet”.

Cele mai frecvente dezavantaje ale Internetului pentru activitățile pe care le desfășoară identificate de studenți sunt:

- creează dependență, ocupă mult timp, sedentarism;
- lipsă de comunicare față în față;
- multe site-uri nu sunt validate științific, multe site-uri dezinformează, nu există certitudinea corectitudinii informației, trebuie verificate din mai multe surse;
- probleme de securitate și filtrare de informații, spam-uri, abundență de reclame, etc.

Concluzii

Ideea centrală a studiului, enunțată în partea introductivă a lucrării a fost cea potrivit căreia Internetul este principala formă de informare și interacțiune socială a studenților. Cu toate acestea, ipoteza este infirmată parțial de studiu, în sensul în care studenții optează pentru un tip de socializare direct, în detrimentul unei socializări online. De cealaltă parte, potrivit rezultatelor cercetării, Internetul reprezintă principalul mijloc de documentare în ceea ce privește activitățile școlare ale studenților. Chiar dacă eșantionul este format din studenți de la specializările Jurnalism, Comunicare și Relații Publice aceștia consultă într-o proporție mai redusă cărțile și revistele științifice sau mijloacele de informare în masă (presă scrisă, tv și radio). Cu toate acestea, pe lângă faptul că majoritatea recurge la site-uri având conținut nevalidat științific, există un procent consistent care apelează la site-urile instituțiilor media pentru a-și întocmi proiectele școlare.

Cel de al doilea obiectiv al cercetării viza stabilirea frecvenței de utilizare a Internetului și relevarea instrumentelor utilizate de studenți. Astfel, studiul a demonstrat că majoritatea studenților accesează zilnic Internetul iar numărul de ore petrecute zilnic online variază între 1 și 3 ore.

Al treilea obiectiv urmărea să stabilească principala sursă de informare educațională a studenților. Astfel, studenții au nominalizat cel mai adesea site-uri precum www.wikipedia.com, www.referate.ro, www.regielie.ro, toate cu conținut este creat de către utilizatori și nevalidat științific. Un procent relativ redus dintre studenții respondenți au indicat site-uri precum www.scribd.com unde sunt disponibile pentru lecturare și cărți sau cursuri postate de către profesori.

Analiza rolului Internetului în activitățile școlare și extrașcolare ale studenților se remarcă prin câteva rezultate notabile ale studiului:

- cei mai mulți studenți folosesc Internetul de 5-10 ani, ceea ce indică prezența constantă a acestui mijloc de comunicare în existența studenților atât în activitățile școlare cât și în cele extrașcolare;

- majoritatea studenților de la Universitatea „Andrei Șaguna” alocă mai mult timp pentru navigarea pe Internet (între 3 și 5 ore zilnic - 40% din eșantion) în comparație cu studenții de la Universitatea „Constantin Brâncoveanu” care în proporție de 62% alocă zilnic navigării pe Internet între 1 și maxim 3 ore;

- cei mai mulți dintre studenți au motivat necesitatea utilizării Internetului pentru informare 49% și comunicare 32%, doar 7% dintre subiecți indicând educarea drept motivație a navigării pe Internet;

- 12% dintre studenții de la Universitatea „Constantin Brâncoveanu” au afirmat că utilizează internetul în scop educativ față de cei doar 2% dintre respondenții de la Universitatea „Andrei Șaguna” care au indicat acest scop;

- 46% dintre studenții ambelor universități au indicat website-ul drept instrumentul cel mai des folosit pe Internet, procent ce subliniază contribuția Internetului în obținerea de informații;

- 35% dintre studenți folosesc cel mai mult programele de tip messenger pe Internet, ceea ce ne permite să considerăm că limbajul „messenger” specific adolescenților este folosit mai puțin de către studenți;

- studenții de la Universitatea „Andrei Șaguna” petrec mai mult timp zilnic pe internet decât cei de la Universitatea „Constantin Brâncoveanu”;

- 72% dintre studenți caută în primul rand pe internet informațiile necesare redactării proiectelor școlare fapt ce se datorează și numărului mare de ore petrecute în fața calculatorului de către studenți. Prin accesul rapid la informații, Internetul creează comoditate și astfel se explică de ce preferă studenții să lectureze informațiile disponibile pe Internet;

- 24% dintre studenți citesc literatură de specialitate atunci când au de redactat un proiect ceea ce demonstrează respectarea rigorii științifice în procesul de documentare;

- 60% dintre studenții de la Universitatea „Constantin Brâncoveanu” utilizează internetul ca sursă de documentare pentru redactarea proiectelor școlare în comparație cu cei 84% dintre studenții de la Universitatea „Andrei Șaguna”;

- 34% dintre studenții de la Universitatea „Constantin Brâncoveanu” obțin informații utile pentru redactarea proiectelor școlare din cărți de specialitate în comparație cu cei 14% dintre studenții de la Universitatea „Andrei Șaguna”;

- nici unul dintre studenții de la cele două universități nu consultă reviste de specialitate;

- foarte puțini studenți se informează din mass-media pentru redactarea proiectelor școlare, însă un procent semnificativ dintre studenți consultă site-uri aparținând instituțiilor media;

- 56% dintre studenți au în cercul de prieteni persoane pe care le-au cunoscut pe Internet;

- studenții de la Universitatea „Constantin Brâncoveanu” sunt mai reticenti când vine vorba de crearea de contacte sociale cu ajutorul internetului, astfel că doar 48% dintre studenții de la Brăila au răspuns afirmativ la întrebare adică mult sub media generală;

- 67% dintre studenți preferă să comunice cu prietenii față în față însă aproape un sfert dintre cei chestionați, mai precis 24% optează pentru comunicarea mediată de internet.

Sintetizând, putem afirma că Internetul are o contribuție semnificativă în activitățile școlare și extrașcolare ale studenților prin prisma multitudinii de informații puse la dispoziție de către acesta.

Potrivit lui Thomas Osburg, corporate affairs director pentru Intel Europa, timpul petrecut în mediul online de către studenți ar trebui valorificat în mai mare măsură pentru scopuri educaționale de formare sau dezvoltare profesională, iar universitățile s-ar situa în avantaj dacă ar putea dezvolta și oferi cât mai multe astfel de oportunități studenților: *„Este clar că în prezența unui computer procesul de învățare este îmbunătățit atât în orele de curs, cât și în afara lor. Studenții români urmează tendința din Europa în care computerul este considerat un mijloc de dezvoltare a unor abilități noi și de încurajare a formării de rețele utile”¹.*

Bibliografie:

1. www.internetworldstats.com/eu/ro.htm
2. <http://spinei.hotnews.ro/romania-pe-locul-3-in-lume-la-viteza-broadband-ului/internet/20081205/>
3. <http://www.speedtest.net/global.php?continent=3>
4. Raluca Ion, *Facultate copy-paste. De ce își iau studenții lucrările de pe net*, <http://www.gandul.info/scoala/facultate-copy-paste-de-ce-isi-iau-studentii-lucrarile-de-pe-net-6753464>, din 2.08.2010
5. <http://clubbib.wordpress.com/2010/05/05/internetul-in-viata-studentilor/>

¹ <http://clubbib.wordpress.com/2010/05/05/internetul-in-viata-studentilor/>